

**A Kúria
Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának
Hírlevele**

**2017. július 31.
VIII. évfolyam 7. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	4
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	12
POLGÁRI ÜGYSZAK	13
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	13
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	15
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	15
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	15
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	19
POLGÁRI ÜGYSZAK	20
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	21
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	21
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	21
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	21
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	22
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	36
POLGÁRI ÜGYSZAK	37
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	41

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 47

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	47
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	49
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	53
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	53
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	58
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	60
POLGÁRI ÜGYSZAK	61
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	63

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

3. A Corte costituzionale (Olaszország) által 2017. január 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-42/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 325. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy az előírja a büntetőbíróság számára az elévüléssel kapcsolatos olyan nemzeti szabályozás mellőzését, amely az esetek jelentős számában megakadályozza az Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalások visszaszorítását, vagyis az állam pénzügyi érdekeit sértő csalások vonatkozásában előírt elévülési időhöz képest az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások esetében rövidebb elévülési időt ír elő akkor is, ha az alkalmazás szóban forgó mellőzésének nincs kellően határozott jogalapja?

2) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 325. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy az előírja a büntetőbíróság számára az elévüléssel kapcsolatos olyan nemzeti szabályozás alkalmazásának mellőzését, amely az esetek jelentős számában megakadályozza az Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalások visszaszorítását, vagyis az állam pénzügyi érdekeit sértő csalások vonatkozásában előírt elévülési időhöz képest az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások esetében rövidebb elévülési időt ír elő akkor is, ha a tagállam jogrendjében az elévülés a büntető anyagi jog részét képezi, és arra vonatkozik a törvényesség elve?

3) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió Bírósága nagytanácsának 2015. szeptember 8-i Taricco-ítéletét, C-105/14, hogy az előírja a büntetőbíróság számára az elévüléssel kapcsolatos olyan nemzeti szabályozás alkalmazásának mellőzését, amely az esetek jelentős számában megakadályozza az Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalások visszaszorítását, vagyis az állam pénzügyi érdekeit sértő csalások vonatkozásában előírt elévülési időhöz képest az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások esetében rövidebb elévülési időt ír elő akkor is, ha az alkalmazás szóban forgó mellőzése ellentétes a tagállam alkotmányos rendjének alapelveivel vagy a személyeknek a tagállam Alkotmányában elismert, elidegeníthetetlen jogaival?

4. A Cour de cassation (Franciaország) által 2017. március 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-115/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az Alapjogi Charta 49. cikkét, hogy azzal ellentétes, ha valamely személyt azért ítélnék el, mert export-visszatérítés jogosulatlan megszerzése érdekében különböző cselekményeket követett el, vagy hamis nyilatkozatokat tett azon áruk jellegéről, amelyekhez kapcsolódóan a visszatérítést kérte, amennyiben a szabályozás a tényállás megvalósulását követően úgy módosult, hogy a visszatérítési jogosultság az adott személy által ténylegesen exportált árukra is vonatkozik?

119. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2017. január 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-29/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a később módosított 2001/83/EK irányelvben foglalt rendelkezésekkel, és különösen az irányelv 5. és 6. cikkének a (2) preambulumbekezdéssel is összefüggésben értelmezett rendelkezésével azon nemzeti törvény (a decreto legge többször hivatkozott 1. cikkének (4a) bekezdése) alkalmazása, amely a költségek csökkentése érdekében az állami egészségügyi szolgálat által fizetendő gyógyszerek listájára történő felvétellel ösztönzi egy gyógyszernek a betegek vonatkozásában általánosságban engedélyezett terápiás célon túli használatát, függetlenül az egyes betegek terápiás szükségleteitől, és annak ellenére, hogy a piacon létezik és rendelkezésre áll a különös terápiás célra engedélyezett gyógyszer?

2) A 2001/83/EK irányelv 3. cikkének 1. pontja (magisztrális gyógyszer) alkalmazható-e abban az esetben, ha a gyógyszerkészítményt – még ha azt az egyes betegek számára gyógyszerértékben, orvosi rendelvényre készítik is el – egyébként sorozatban, egyező és ismétlődő módon, az egyes betegek különös szükségleteinek figyelembevételével gyártották a készítménynek a kórház és nem a beteg részére történő kiadásával (figyelemmel arra, hogy a terméket a H-OSP osztályba sorolták be), valamint a készítmény csomagolásának helye szerinti intézménytől akár eltérő intézményben történő felhasználással?

3) Ellentétes-e a később módosított 726/2004/EK rendeletben foglalt rendelkezésekkel, és különösen 3., 25. és 26. cikkével, továbbá mellékletével, amelyek az Európai Gyógyszerügynökségre (EMA) ruházták az onkológiai kezelés terápiás céljára szolgáló gyógyszerek minőségének, biztonságának és hatékonyságának ellenőrzésére irányuló kizárólagos hatáskört egyrészt a forgalomba hozatali engedély kiadására irányuló eljárás keretében (kötelező központosított eljárás), másrészt a gyógyszer piaci forgalomba hozatalát követő farmakovigilanciái intézkedések ellenőrzése és összehangolása céljából, azon nemzeti törvény alkalmazása, amely a nemzeti szabályozó hatóságra (AIFA) ruházta az olyan gyógyszerek off label használatával összefüggő biztonságának megállapítására irányuló hatáskört, amelyek engedélyezése az Európai Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik az Európai Gyógyszerügynökség (EMA) által végzett műszaki-tudományos értékelésre figyelemmel?

4) Ellentétes-e a később módosított 89/105/EGK irányelvben foglalt rendelkezésekkel, és különösen az 1. cikk (3) bekezdésével azon nemzeti törvény alkalmazása, amely a kezelt személy felmerülő egészségügyi költségeinek megtérítésével kapcsolatos határozatai keretében lehetővé teszi a tagállam számára olyan gyógyszerek árának visszatérítését, amelyek az Európai Bizottság vagy a szakosított európai ügynökség által a központosított értékelési eljárás végén kiadott forgalomba hozatali engedélyben megjelölt terápiás céltól eltérő célra kerülnek felhasználásra anélkül, hogy fennállnának a 2001/83/EK irányelv 3. és 5. cikkében foglalt feltételek?

120. A Landesverwaltungsgericht Oberösterreich (Ausztria) által 2017. február 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-79/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az EUMSZ 56. és azt követő cikkekkal összeegyeztethetőnek tekintendő-e a szerencsejátékra vonatkozó nemzeti monopóliumrendszer, tekintettel arra, hogy

— feltéve, hogy

a) a hatóságok és az eljárásban részt vevő magánszemély felek által előterjesztett bizonyítékok és köztudomású tények alapján megállapított tényállás és indoklás megfelelő (e tekintetben lásd: C-685/15) és

b) egyetlen más nemzeti bíróság – autonóm koherenciavizsgálattal alátámasztott – álláspontja sem bír kötelező erővel (e tekintetben lásd: C-589/16) –

egy, a fenti körülményeket tanúsító és ezáltal az EJEE 6. cikkének (1) bekezdése, illetve a Charta 47. cikke szerinti tisztességes eljárásához való jogot tiszteletben tartó bírósági eljárásban fő sarkpontokként megállapítást nyert, hogy

- a játékfüggőség nem jelent állami intézkedést igénylő társadalmi problémát,
- a tiltott szerencsejáték nem minősül büntetendő cselekménynek, hanem csupán (ugyanakkor gyakran) rendészeti jellegű rendzavarásnak,
- a szerencsejátékból származó éves állami bevétel több mint 500 millió eurót tesz ki (ami az éves költségvetés 0,4 %-ának felel meg), és
- a koncessziójogosult jogalanyok reklámtevékenysége túlnyomó részt arra irányul, hogy az eddig nem érintett személyeket szerencsejátékokra ösztönözzék?

2) Amennyiben az első kérdésre igenlő választ kell adni: az EUMSZ 56. és azt követő cikkeivel összeegyeztethetőnek tekintendő-e egy olyan rendszer, amely sem a követendő célkitűzéseket nem rögzíti, sem pedig az ezek tényleges megvalósítása tekintetében az állam bizonyítási kötelezettségét nem szabályozza, hanem az alapvető koherencia-feltételek kidolgozását és ellenőrzését oly mértékben a nemzeti bíróságokra ruházza, hogy végeredményben nem biztosítható megfelelően az EJEE 6. cikke, illetve a Charta 47. cikke értelmében vett tisztességes eljárás?

3) Amennyiben az első és a második kérdésre igenlő választ kell adni: az EUMSZ 56. és azt követő cikkei értelmében a jogszabályban előírt, széles végrehajtó hatósági beavatkozási jogosultságra tekintettel arányosnak tekintendő-e egy olyan rendszer, amely nem függ előzetes bírói jóváhagyástól vagy nem tartozik bírósági felügyelet alá?

4) Amennyiben az első, a második és a harmadik kérdésre igenlő választ kell adni: az EUMSZ 56. és azt követő cikkei értelmében arányosnak tekintendő-e egy ilyen rendszer, tekintettel arra, hogy a szigorú jogosultsági feltételek önálló – az odaítélendő koncessziók számának egyidejű meghatározása nélkül történő – szabályozása kisebb mértékű beavatkozást jelent a szolgáltatásnyújtás szabadságába?

5) Amennyiben az előző kérdések valamelyikére tagadó választ kell adni: a GSpG szerinti monopóliumrendszer uniós jogot sértő jellegét megállapító nemzeti bíróságnak eszerint nem csak az előtte folyamatban lévő eljárásban szóban forgó beavatkozási intézkedés jogellenes jellegét kell mindezek alapján megállapítania, hanem ezen túlmenően a hatáskörében eljárva hivatalból (például perújrafelvétel útján) újra kell értékelnie a szükségszerűen járulékos, de már jogerőre emelkedett szankciókat (mint például bírságokat)?

121. A Vergabekammer Südbayern (Németország) által 2017. március 10-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-124/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e a 2014/25/EU irányelvnek a 2014/24/EU irányelv 57. cikke (6) bekezdésének második albekezdésével összefüggésben értelmezett 80. cikkével az olyan tagállami szabályozás, amely a gazdasági szereplő eredményes öntisztázása feltételül köti ki, hogy [a gazdasági szereplő] nemcsak a nyomozó hatóságokkal, hanem az ajánlatkérővel is aktívan együttműködve átfogóan tisztázza a bűncselekménnyel vagy kötelességszegéssel és az ezekkel okozott kárral összefüggő tényeket és körülményeket?

2) Az a kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni ebben az összefüggésben a 2014/24/EU irányelv 57. cikke (6) bekezdésének második albekezdését, hogy a gazdasági szereplők az eredményes öntisztázás érdekében annyiban mindenesetre kötelesek az ajánlatkérővel szemben a tényállást feltárni, hogy az [ajánlatkérő] vizsgálhassa, hogy a meghozott öntisztázási intézkedések (technikai, szervezeti és személyi intézkedések és a kár megtérítése) alkalmasak és kielégítőek-e?

3) A 2014/24/EU irányelv 57. cikkének (4) bekezdése szerinti fakultatív kizárási okok esetén a kizárás leghosszabb megengedett időtartama, illetve határideje a releváns eseménytől számított három év. Már a 2014/24/EU irányelv 57. cikkének (4) bekezdésében megjelölt kizárási ok megvalósítását releváns eseménynek kell tekinteni, vagy az az időpont irányadó, amikor az ajánlatkérő bizonyos és megbízható tudomással rendelkezik a kizárási ok fennállásáról?

4) Eszerint, ha egy gazdasági szereplő kartellben való részvétellel valósítja meg a 2014/24/EU irányelv 57. cikke (4) bekezdésének d) pontja szerinti kizárási tényállást, akkor a 2014/24/EU irányelv 57. cikke (7) bekezdésének értelmében véve a kartellben való részvétel befejezése, vagy [az az időpont] minősül releváns eseménynek, amikor az ajánlatkérő a kartellben való részvételtől bizonyos és megbízható tudomást szerez?

122. A Naczelny Sąd Administracyjny (Lengyelország) által 2017. március 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-140/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.) 167., 168. és 184f. cikke, valamint a semlegesség elve alapján jogosult-e valamely község beruházási kiadásai vonatkozásában (korrekció útján) adólevonásra, ha

— az előállított (beszerzett) tárgyi eszközt kezdetben adómentes célokra használták (közfeladatoknak a hatóságként eljáró község általi ellátásához), [ám]

— a tárgyi eszköz használatának módja megváltozott, és a község már adóköteles tevékenységhez is használja azt?

2) Az első kérdés megválaszolása során van-e jelentősége annak, hogy a község a tárgyi eszköz előállításának, illetve beszerzésének időpontjában nem nyilvánította ki kifejezetten arra irányuló szándékát, hogy a jövőben adóköteles tevékenységhez is fogja azt használni?

3) Az első kérdés megválaszolása során van-e jelentősége annak, hogy adóköteles és adómentes (közfeladatok ellátására irányuló) tevékenységekhez is használják a tárgyi eszközt, és objektív módon lehetetlen a konkrét beruházási kiadásokat hozzárendelni a hivatkozott tevékenységek valamelyikéhez?

123. A Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Belgium) által 2017. március 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-137/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) „Súlyos szabálysértésnek” minősülnek-e a pirotechnikai termékek forgalmazására vonatkozó tagállami jogszabályok harmonizációjáról szóló, 2013. június 12-i 2013/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 45. cikke értelmében a pirotechnikai cikkekkel kapcsolatos belga előírások alábbi megsértése:

a) Pirotechnikai cikkek értékesítése 2,666 kg pirotechnikai összetevő („PTÖ”) mennyiségben, ami a robbanóanyagok gyártásával, tárolásával, birtoklásával, forgalomba hozatalával, szállításával és használatával kapcsolatos általános szabályok bevezetéséről szóló, 1958. szeptember 23-i királyi rendelet 265. cikk 7. pontjának, illetve 257. cikkének a megsértését képezi, amely megtiltja a pirotechnikai cikkek 1 kg PTÖ t meghaladó mennyiségű értékesítését, amennyiben a fogyasztó saját maga nem rendelkezik közigazgatási jogi engedéllyel a pirotechnikai cikkek nagyobb mennyiségének birtoklására[;]

b) A rögzített tárolási határértékek túllépése, illetve egy szövetségi tűzijáték engedélyben előírt tárolási hely figyelmen kívül hagyása, annak ellenére, hogy egy tartományi környezetvédelmi engedély az

érintett helyeken ténylegesen tárolt nagyobb mennyiségre már megadásra került[;]

c) Pirotechnikai cikkek igen csekély mennyiségének ideiglenes tárolása egy szövetségi tűzijáték engedéllyel és tartományi környezetvédelmi engedéllyel egyaránt rendelkező, pirotechnikai készítményekkel foglalkozó kiskereskedelmi vállalkozás területén, különböző, a tárolásra nem feljogosított helyeken[?]

2) Ellentétben áll-e a pirotechnikai termékek szabad mozgásának elvével a pirotechnikai termékek forgalomba hozataláról szóló, 2007. május 23-i 2007/23/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdése (jelenleg a pirotechnikai termékek forgalmazására vonatkozó tagállami jogszabályok harmonizációjáról szóló, 2013. június 12-i 2013/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdése) értelmében, adott esetben a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkével összefüggésben, egy olyan nemzeti szabályozás, amely az irányelv konform pirotechnikai készítmények kiskereskedelmi tárolási helyeit kettős követelmény alá vonja, egyrészt egy a robbanóanyagok gyártásával, tárolásával, birtoklásával, forgalomba hozatalával, szállításával és használatával kapcsolatos előírások keretében megadott engedély, másrészt a zavaró létesítmények számára környezetvédelmi előírások keretében megadott engedély előírásával, annak ellenére, hogy alapvetően mindkettő engedélyezési rendszer ugyanazt a célt szolgálja (a biztonsági kockázatok megelőző jellegű figyelembevételét), és az egyik engedélyezési rendszer (jelen esetben a robbanóanyagokra vonatkozó) egy (kifejezetten) alacsony felső határt ír elő a tűzijátékok tárolására (50 kg-os pirotechnikai összetevő [azaz aktív anyag] mennyiségben)?

3) Ellentétben áll-e a pirotechnikai termékek szabad mozgásának elvével a pirotechnikai termékek forgalmazására vonatkozó tagállami jogszabályok harmonizációjáról szóló, 2013. június 12-i 2013/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében és a pirotechnikai termékek forgalomba hozataláról szóló, 2007. május 23-i 2007/23/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében (adott esetben összefüggésben az Európai Unió működéséről szóló szerződés 34., 35. és 36. cikkével), illetve összefüggésben az arányosság elvével, az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztók általi tűzijáték birtoklást és használatot, illetve a számukra történő értékesítést a több mint 1 kg pirotechnikai összetevő esetén megtiltja (2. és 3. kategóriájú tűzijáték az 2007/23/EK irányelv értelmében)?

124. A Supreme Court of the United Kingdom (Egyesült Királyság) által 2017. március 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-153/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Rendelkezik-e az adóalany a (finanszírozás adómentes nyújtásából és a gépkocsik adóköteles értékesítéseiből álló) részletvásárlásoknak betudható általános költségekre felszámított adó levonásához való joggal, amennyiben e költségeket az adóalany az adómentes finanszírozás árába beépítette?

2) Hogyan kell megfelelően értelmezni a C-98/98. sz. Midland Bank ítélet 31. pontját, és közelebbről azt a kijelentést, amely szerint az általános költségek „az adóalany általános költségeinek részét képezik, és – mint ilyenek – a vállalkozás termékei árának alkotóelemei közé tartoznak”?

Pontosabban:

a) úgy kell-e értelmezni ezt a szövegrészt, hogy valamely tagállam az irányelv 173. cikke (2) bekezdésének c) pontja alapján elfogadott bármely különös módszer keretében köteles az egyes felszámított adókat minden esetben valamennyi ügyletnek betudni?

b) érvényes-e ez akkor is, ha a tényállás szerint az általános költségek nem épülnek be a vállalkozás adóköteles ügyleteinek árába?

3) Az, hogy az általános költségeket — legalábbis bizonyos részben — valójában gépkocsik adóköteles értékesítéséhez használták fel,

- a) maga után vonja-e azt, hogy az e költségekre felszámított adó bizonyos részének levonhatónak kell lennie?
- b) Érvényes-e ez akkor is, ha a tényállás szerint az általános költségek a gépkocsik adóköteles értékesítési árába nem épülnek be?
- 4) Főszabály szerint jogszerű lehet-e a gépkocsik adóköteles értékesítéseinek (vagy azok értékének) az irányelv 173. cikke (2) bekezdése c) pontján alapuló valamely különös módszer alkalmazása céljából történő figyelmen kívül hagyása?

125. Az Augstākā tiesa (Lettország) által 2017. március 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-154/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 311. cikke (1) bekezdésének 1. pontját, hogy használt cikkeknek tekinthetők a valamely kereskedő által megszerzett egyes olyan használt árucikkek, amelyek (a jelen üggyhöz hasonlóan) nemesfémeket vagy drágakövet tartalmaznak és azokat elsősorban a bennük található nemesfémek vagy drágakövek kinyerése céljából értékesítik tovább?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén a különös szabályozás alkalmazásának korlátozása szempontjából releváns-e az, hogy a kereskedő ismeri a későbbi vevőnek a használt árucikkekben lévő nemesfém vagy drágakő kinyerésére irányuló szándékát, vagy az ügylet objektív jellemzői minősülnek relevánsnak (a termékek mennyisége, az ügyletben résztvevő másik fél jogállása, stb.)?

126. A Conseil d'État (Belgium) által 2017. március 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-160/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- Úgy kell-e értelmezni a bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2001/42/EK irányelv 2. cikkének a) pontját, hogy a terv vagy program fogalmának körébe tartozik az olyan, törvényi rendelkezés által előírt, regionális hatóság által elfogadott övezet:
- amelynek kizárólagos célja egy olyan földrajzi terület lehatárolása, amely alkalmas meghatározott céllal bíró településfejlesztési terv megvalósítására, azzal, hogy e tervnek meghatározott célra, a jelen esetben településfejlesztési funkciók olyan átminősítésére vagy fejlesztésére kell irányulnia, amely úthálózat vagy más közterület létrehozatalát, módosítását, kibővítését, megszüntetését, vagy felülépítését teszi szükségessé, és hogy a terv jelenti az övezet meghatározásának alapját (ami így a terv alapelveinek elfogadásával jár), ugyanakkor a tervhez be kell szerezni a környezeti hatásvizsgálatok lefolytatásához kötött engedélyeket; valamint
  - amely eljárási szempontból azzal a hatással jár, hogy a területen végzett tevékenységekre és munkákra nézve kivételes engedélyezési eljárás vonatkozik, azzal, hogy az érintett területre vonatkozó korábbi településfejlesztési előírások továbbra is alkalmazandók, de a kivételes eljárásban keretében könnyebben nyílik lehetőség az azoktól való eltérésre;
  - továbbá, amely vonatkozásában az ahhoz csatolt kisajátítási tervben foglalt kisajátítások tekintetében vélelmezni kell a közérdek fennállását?

127. A Supreme Court (Írország) által 2017. április 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-164/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ha

- a) egy védett természeti terület alapvető célja, hogy meghatározott fajok számára élőhelyet biztosítson,
- b) az adott fajok számára kedvező élőhely jellegénél fogva a természeti terület kedvező része az idő során szükségszerűen megváltozik, és
- c) valamely javasolt fejlesztés részeként a természeti terület egészére vonatkozó (a magával a fejlesztéssel közvetlenül nem érintett területekkel kapcsolatos változásokat magában foglaló) olyan intézkedési tervet kell készíteni, amelynek célja bármely adott időpontban annak biztosítása, hogy a fent említett élőhelynek alkalmas természeti terület nagysága ne csökkenjen, és akár még növekedjen is; azonban
- d) a fejlesztési projekt időtartama alatt a természeti terület egy része elveszti a megfelelő élőhely biztosítására való képességét,

kárenyhítő intézkedéseknek tekinthetők-e a c) pontban leírt intézkedések?

128. A Tribunal de Justiça (Portugália) által 2017. április 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-166/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A Szerződésben rögzített elvek és gazdasági szabadságok megsértését jelenti-e a szerencsejátékról szóló törvény által a kaszinóknak nyújtott koncesszió?
- 2) A Szerződésben rögzített elvek és gazdasági szabadságok megsértésének minősül-e a lisszaboni Santa Casa da Misericórdia kizárólagos joga, amelyet az 1999. november 6-i 469/99. sz. Decreto-Lei (rendelet) által módosított 1991. augusztus 26-i 322/91. sz. rendelet, az 1926. november 30-i 12790. sz. Decreto (rendelet), az 1955. november 24-i 40397. sz. rendelet, a 2002. december 17-i 317/2002. sz. rendelet, valamint az 1985. március 28-i 84/85. sz. rendelet, és a 2003. november 8-i 282/2003. sz. rendelet biztosít számára?
- 3) A Código da Publicidade (reklámtörvény) 21. cikke sérti-e a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságát, ami a tagállamok állampolgárai közötti hátrányos megkülönböztetéshez is vezet, mivel nem igazolt tilalmakról, korlátozásokról és jogosultságokról van szó?
- 4) A tagállamok közötti kereskedelemre vonatkozó önkényes hátrányos megkülönböztetésnek és rejtett korlátozásnak minősül-e, ha semmilyen közérdek fennállása nem kerül igazolásra?
- 5) A közösségi jog értelmében vett piaci erőfölénnyel való visszaélés tényállását valósítja-e meg a lisszaboni Santa Casa da Misericórdia számára a reklám vonatkozásában biztosított [...] kizárólagosság?
- 6) Összeegyeztethető-e közösségi joggal a (szerencsejátékról szóló) 1989. december 2-i [422]/89. sz. rendelet 3. és 9. cikke?
- 7) Összeegyeztethető-e a letelepedés, illetve a szolgáltatásnyújtás szabadságával a közösségi jog területén a 2003. november 8-i 282/2003. sz. rendelet 2. és 3. cikke, amennyiben kizárólagos jogosultság kerül megállapításra meg a lisszaboni Santa Casa da Misericórdia javára az online szerencsejátékok működtetése tekintetében?
- 8) A portugál állam nem tájékoztatta a Bizottságot az 1989. december 2-i 422/89. sz. rendelet 3. cikkében szereplő műszaki szabályokról. Mellőznie kell-e tehát e szabályok alkalmazását, a

magánszemélyek pedig hivatkozhatnak-e erre?

9) A portugál állam nem tájékoztatta a Bizottságot a 2003. november 8-i 282/2003. sz. rendelet törvényben szereplő műszaki szabályokról. Így tehát mellőzni kell-e Portugáliában e szabályoknak a szolgáltatásnyújtókra történő alkalmazását?

129. A Supreme Court (Írország) által 2017. április 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-167/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A nyilvánosság részvételéről szóló irányelv 10a. cikke szerinti „nem lehet mértéktelenül drága” rendelkezés alkalmazható-e a szóban forgóhoz hasonló olyan esetben, amelyben az irányelv legkésőbbi átültetési időpontját megelőzően adták ki az eljárásban megtámadott engedélyt, és amelyben az érintett engedélyt megtámadó eljárás is a hivatkozott időpont előtt indult? Amennyiben igen, a nyilvánosság részvételéről szóló irányelv szerinti „nem lehet mértéktelenül drága” rendelkezés az eljárásban felmerült valamennyi költségre alkalmazandó, vagy csupán a legkésőbbi átültetési időpontot követően felmerült költségekre?

2. A pervesztes fél költségviselésre kötelezése keretében mérlegelési jogkörrel rendelkező nemzeti bíróságnak abban az esetben, ha a szóban forgó tagállam nem fogadott el a nyilvánosság részvételéről szóló irányelv 10a. cikkének átültetésére szolgáló konkrét intézkedést, a hivatkozott rendelkezés hatálya alá tartozó eljárásban a költségviselésről szóló döntéshozatal keretében biztosítania kell-e, hogy az általa hozandó végzéstől nem válik az eljárás „mértéktelenül drágává” azért, mert a vonatkozó rendelkezések közvetlenül alkalmazandók, vagy mert az érintett tagállam bíróságának úgy kell értelmeznie nemzeti eljárásjogát, hogy az a lehető legteljesebb mértékben megfeleljen a 10a. cikk célkitűzéseinek?

3. Amennyiben valamely költségviselésről rendelkező végzés nem tartalmaz kikötést, és fellebbezés hiányában nemzeti jogi szempontból véglegesnek és jogerősnek minősül, úgy az uniós jog megköveteli-e, hogy

- a) a nemzeti joggal összhangban a pernyertes félnél észszerűen felmerült költségek összegének megállapításával megbízott Taxing Master; vagy
- b) a Taxing Master ilyen határozatának felülvizsgálatára felkért bíróság figyelmen kívül hagyja az egyébként alkalmazandó nemzeti jogi intézkedéseket, és oly módon határozza meg a megítélendő költségek összegét, hogy az eljárás ne váljon mértéktelenül drágává?

130. A Tribunal Supremo (Spanyolország) által 2017. április 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-169/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 34. cikket és az EUMSZ 35. cikket, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabály, mint a Real Decreto 4/2014, de 10 de enero, por el que se aprueba la norma de calidad para la carne, el jamón, la paleta y la caña de lomo ibérico (az ibériai sertés húsa, sonkájára, lapockájára és tarjánhúsára vonatkozó minőségi szabvány jóváhagyásáról szóló, 2014. január 10-i 4/2014 királyi rendelet) 8. cikkének (1) bekezdése, amely a Spanyolországban előállított és forgalmazott termékeken az „ibérico” megjelölés alkalmazását attól teszi függővé, hogy a belterjes gazdálkodási rendszerben az ibériai sertést tenyésztők a 110 kilogramm élősúlyt meghaladó állatonként legalább 2 m²-re bővítsék az összes szabad alapterületet, annak ellenére, hogy – adott esetben – igazolható, hogy a szóban forgó intézkedés célja a jogszabályban említett termékek minőségének javítása?

2) Úgy kell-e értelmezni a sertések védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról

szóló, 2008. december 18-i 2008/120/EK tanácsi irányelvnek a 12. cikkével együttesen értelmezett 3. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabály, mint a Real Decreto 4/2014, de 10 de enero, por el que se aprueba la norma de calidad para la carne, el jamón, la paleta y la caña de lomo ibérico (az ibériai sertés húsára, sonkájára, lapockájára és tarjahúsára vonatkozó minőségi szabvány jóváhagyásáról szóló, 2014. január 10-i 4/2014 királyi rendelet) 8. cikkének (1) bekezdése, amely a Spanyolországban előállított és forgalmazott termékeken az „ibérico” megjelölés alkalmazását attól teszi függővé, hogy a belterjes gazdálkodási rendszerben az ibériai sertést tenyésztők a 110 kilogramm élősúlyt meghaladó állatonként legalább 2 m²-re bővítsék az összes szabad alapterületet, jöllehet a nemzeti szabály célja a termékek minőségének javítása és nem kifejezetten a sertések védelmének javítása?

Az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén, úgy kell-e értelmezni a 2008/120/EK irányelvnek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 34. és 35. cikkével együttesen értelmezett 12. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan szabály, mint a 4/2012 királyi rendelet 8. cikkének (1) bekezdése, amely más tagállamok termelői számára, a Spanyolországban előállított és forgalmazott termékek minőségének javítása céljából – és nem a sertések védelme céljából –, az állatokra vonatkozó ugyanazon tenyésztési feltételek teljesítését írja elő, mint a spanyol termelők számára, hogy a sertéseikből készült termékek megfeleljenek az említett királyi rendelet által szabályozott kereskedelmi megjelöléseknek?

3) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 34. cikket és az EUMSZ 35. cikket, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabály, mint a Real Decreto 4/2014, de 10 de enero, por el que se aprueba la norma de calidad para la carne, el jamón, la paleta y la caña de lomo ibérico (az ibériai sertés húsára, sonkájára, lapockájára és tarjahúsára vonatkozó minőségi szabvány jóváhagyásáról szóló, 2014. január 10-i 4/2014 királyi rendelet) 8. cikkének (1) bekezdése, amely a vágásra irányadó legkorábbi életkorként 10 hónapos kort ír elő azon sertésekre, amelyekkel a de cebo (hízalt) kategóriájú termékeket állítják elő, e termékek kategóriájának javítása céljából?

131. A Raad van State (Hollandia) által 2017. április 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-175/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.) 13. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. és 18. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben, hogy amennyiben a nemzeti jog a 2008/115/EK irányelv 3. cikkének 4. pontja szerinti kiutasítási határozatot tartalmazó határozattal szembeni eljárásokban fellebbezést tesz lehetővé, annak az uniós jog alapján automatikusan felfüggesztő hatállyal kell bírnia, ha a harmadik országbeli állampolgár arra hivatkozik, hogy a kiutasítási határozat végrehajtása a visszaküldés tilalma elve megsértésének komoly veszélyét rejti magában? Más szóval: az érintett harmadik országbeli állampolgár erre irányuló külön kérelme nélkül is mellőzni kell-e ilyen esetben az érintett harmadik országbeli állampolgár kiutasítását a fellebbezési határidő lejártáig vagy – fellebbezés esetén – az e fellebbezés tárgyában történő határozathozatalig?

2) Úgy kell-e értelmezni a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelv (HL 2005. L 326., 13. o.; helyesbítés: HL 2006. L 236., 35. o.) 39. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. és 18. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben, hogy amennyiben a nemzeti jog a 2005/85/EK irányelv 2. cikke szerinti menedékkérel iránti kérelem elutasítása tárgyában folyamatban lévő eljárásokban fellebbezést tesz lehetővé, annak az uniós jog alapján automatikusan felfüggesztő hatállyal kell bírnia? Más szóval: az érintett menedékkérő erre irányuló külön kérelme nélkül is mellőzni kell-e ilyen esetben az érintett menedékkérő kiutasítását a fellebbezési határidő lejártáig vagy – fellebbezés esetén – az e fellebbezés tárgyában történő határozathozatalig?

132. A Raad van State (Hollandia) által 2017. április 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-180/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.) 13. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. és 18. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben, hogy amennyiben a nemzeti jog a 2008/115/EK irányelv 3. cikkének 4. pontja szerinti kiutasítási határozatot tartalmazó határozattal szembeni eljárásokban fellebbezést tesz lehetővé, annak az uniós jog alapján automatikusan felfüggesztő hatállyal kell bírnia, ha a harmadik országbeli állampolgár arra hivatkozik, hogy a kiutasítási határozat végrehajtása a visszaküldés tilalma elve megsértésének komoly veszélyét rejti magában? Más szóval: az érintett harmadik országbeli állampolgár erre irányuló külön kérelme nélkül is mellőzni kell-e ilyen esetben az érintett harmadik országbeli állampolgár kiutasítását a fellebbezési határidő lejártáig vagy – fellebbezés esetén – az e fellebbezés tárgyában történő határozathozatalig?

2) Úgy kell-e értelmezni a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás) (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.) 46. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4. és 18. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben, hogy amennyiben a nemzeti jog a nemzetközi védelem megadása iránti kérelem elutasítása tárgyában folyamatban lévő eljárásokban fellebbezést tesz lehetővé, annak az uniós jog alapján automatikusan felfüggesztő hatállyal kell bírnia? Más szóval: a kérelmező erre irányuló külön kérelme nélkül is mellőzni kell-e ilyen esetben a kérelmező kiutasítását a fellebbezési határidő lejártáig vagy – fellebbezés esetén – az e fellebbezés tárgyában történő határozathozatalig?

3) Az is jelentőséggel bír-e a fenti értelemben vett automatikus felfüggesztő hatály fennállása szempontjából, hogy a 2013/32/EU irányelv 46. cikkének (6) bekezdésében szereplő indokok egyike alapján utasították-e el az elsőfokú, majd az azt követő fellebbezési eljárás alapjául szolgáló nemzetközi védelem megadása iránti kérelmet? Vagy a menekültügyi határozatok ezen irányelvben említett összes kategóriájára vonatkozik a követelmény?

Munkaügyi ügyszak

28. A Curtea de Apel Cluj (Románia) által 2017. március 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-133/17. és C-134/17. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 114. cikk (3) bekezdését, az EUMSZ 151. cikket és az EUMSZ 153. cikket, valamint a 89/391/EGK keretirányelv és a későbbi különös irányelvek rendelkezéseit, hogy azokkal ellentétes, ha valamely uniós tagállam olyan határidőt és eljárást állapít meg, amely a különleges vagy különös munkakörülményekkel jellemzett munkahelyként való besorolás tekintetében korlátozza az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, ami azt eredményezi, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben felsorolt nemzeti rendelkezések értelmében nem ismerik el a munkavállalóknak a fent említett körülmények megállapításából eredő, munkahelyi biztonsághoz és egészségvédelemhez való jogát?

2) Ellentétes-e a 89/391/EGK irányelv 9. cikkének a) pontjával az a nemzeti szabályozás, amely nem bünteti, ha a munkáltató elmulasztja a munkahelyi biztonságra és egészségvédelemre vonatkozó kockázatok értékelését?

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

29. A Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Spanyolország) által 2017. március 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-141/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A 883/2004/EK rendelet 53. cikke (3) bekezdésének a) és d) pontját az 5. cikkében foglaltakkal ellentétes rendelkezéseként kell-e értelmezni, és ebből következően, az 5. cikk b) pontjában foglalt előírás helyett az előbbieket kell-e alkalmazni?
- 2) Az említett rendelet 53. cikke (3) bekezdésének a) pontja szempontjából úgy kell-e értelmezni, hogy a szokásos foglalkozás tekintetében megállapított tartós, teljes körű rokkantság után járó nyugellátásban a 20 %-os kiegészítésre vonatkozó spanyol szabályozás olyan jogszabály, amely megállapítja, hogy figyelembe kell venni a külföldön szerzett ellátásokat és jövedelmeket?
- 3) Az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén, az említett közösségi szabállyal ellentétesnek kell-e tekinteni azon spanyol közigazgatási és bírósági gyakorlatot, amely felfüggeszti a 20 %-os kiegészítés juttatását a szokásos foglalkozás tekintetében megállapított tartós, teljes körű rokkantság után járó nyugellátásban, ha a kedvezményezett másik tagállamból származó öregségi nyugellátásban részesül?
- 4) A 2. kérdésre adott igenlő válasz esetén, a hivatkozott rendelet 53. cikke (3) bekezdésének d) pontjával összeegyeztethetetlennek kell-e tekinteni, hogy a szokásos foglalkozás tekintetében megállapított tartós, teljes körű rokkantság után járó nyugellátásban a 20 %-os kiegészítést azon részében is felfüggesztik, amelyben meghaladja a másik tagállamban szerzett nyugellátás összegét?

Polgári ügyszak

33. A Sąd Okręgowy w Szczecinie (Lengyelország) által 2017. február 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-106/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt, az e rendelet 11. cikke (1) bekezdésének b) pontjára való utalást, hogy az a természetes személy, akinek tevékenysége vállalkozóként többek között a biztosítókkal szembeni kártérítési igények érvényesítéséből áll, a közvetlen károsult személy követelésének szerződéses megszerzésére hivatkozással e követelés miatt a károsult lakóhelye szerinti tagállam bírósága előtt indíthat polgári pert a közúti baleset okozójának felelősségbiztosítójával szemben, amely biztosítónak a károsult lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban van a székhelye?

Gazdasági ügyszak

19. A Budai Központi Kerületi Bíróság (Magyarország) által 2017. január 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-38/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Összeegyeztethető-e a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosításához fűződő európai uniós feladatokkal

és a törvény előtti egyenlőséggel, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz fűződő európai uniós alapjoggal, valamint

a 93/13/EK irányelv preambuluma egyes részeivel („...mivel a Közösség két programja, nevezetesen a fogyasztóvédelemmel és a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos program kiemelte a fogyasztóvédelem fontosságát a szerződésekben alkalmazott tisztességtelen

feltételek vonatkozásában; mivel ezt a védelmet vagy a Közösség szintjén összehangolt, vagy közvetlenül a Közösség szintjén hozott törvényi és rendeleti rendelkezéseknek kell biztosítaniuk; mivel az e két programban »A fogyasztók gazdasági érdekeinek védelme« címszó alatt megállapított elv szerint az áruk megvásárlóit és szolgáltatások igénybe vevőit meg kell védeni attól, hogy az eladó vagy a szolgáltató visszaéljen hatalmával és különösen az egyoldalú szabványszerződésekkel, valamint az alapvető fogyasztói jogoknak a szerződésekből való tisztességtelen kizárásával szemben kell megvédeni őket; mivel a fogyasztók hatékonyabb védelme a tisztességtelen feltételekre vonatkozó egységes jogszabályok elfogadásával érhető el; mivel e jogszabályokat az eladók és szolgáltatók, valamint a fogyasztók közötti valamennyi szerződésre alkalmazni kell; mivel ennél fogva a munkavállalási szerződéseket, az öröklési jog, a családi jog, valamint a gazdasági társaságok létrehozásával és létesítő okiratával kapcsolatos szerződéseket ki kell zárni ennek az irányelvnek a hatályából; mivel a fogyasztónak egyenértékű védelemben kell részesülnie akár szóban, akár írásban kötötték meg a szerződést, függetlenül attól, hogy az utóbbi esetben a szerződési feltételeket egy vagy több irat tartalmazza; mivel ugyanakkor a tagállamok nemzeti jogszabályainak jelenlegi állapotában csak egy részleges harmonizáció tervezhető; mivel ez az irányelv csak a kifejezetten nem egyedi szerződési feltételekkel foglalkozik; mivel a tagállamok számára meg kell hagyni azt a lehetőséget, hogy a Szerződés rendelkezéseinek tiszteletben tartásával saját nemzeti jogszabályaikban az ebben az irányelvben előírtaknál szigorúbb rendelkezésekkel biztosítsanak magasabb szintű védelmet a fogyasztóknak; ... mivel a szerződéseket egyszerű, érthető nyelven kell megfogalmazni; mivel a fogyasztó számára lehetőséget kell biztosítani, hogy megismerhesse az összes feltételt; és mivel kétség esetén a fogyasztó számára legkedvezőbb értelmezést kell irányadónak elfogadni; ...”) végül

a 93/13/EK irányelv 4. cikke (2) bekezdésével és 5. cikkével

az olyan tagállami jogi szabályozás joggyakorlat, amely (a. és/vagy b.)

- a.) nem teszi kötelezővé a fogyasztóval szerződő fél számára a szerződés érvényességi feltételeként, hogy a szerződés elsődleges tárgyát képező világos és érthető szerződési feltételt – ideértve a deviza alapú hitel folyósítási devizaárfolyamát is – már a szerződéskötést megelőzően megismertesse a fogyasztóval, ahhoz hogy ne legyen semmis a megállapodás.
- b.) megengedi a fogyasztóval szerződő félnek, hogy csak akkor közölje (pl. külön dokumentumban) a szerződés elsődleges tárgyát képező világos és érthető szerződési feltételt – ideértve a deviza alapú hitel folyósítási devizaárfolyamát is – amikor a fogyasztó már visszavonhatatlan kötelezettséget vállalt a szerződés teljesítésére, s ettől még nem tekinti semmisnek a szerződést.

20. Az Amtsgericht Hamburg (Németország) által 2017. március 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-116/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Minden esetben elvégezheti-e a levonást a légitfuvarozó, vagy az attól függ, hogy a nemzeti jog mennyiben teszi lehetővé azt, vagy a nemzeti bíróság mennyiben tekinti helyénvalónak azt?
- 2) Amennyiben a nemzeti jog irányadó, vagy a nemzeti bíróságnak mérlegelésen alapuló határozatot kell hoznia: a rendelet (1) 7. cikke szerinti kártalanításnak csak a kényelmetlenséget és az utasok által a járatörlés miatt elszenvedett idővesztést vagy a vagyoni károkat is meg kell e térítenie?

21. A Tribunalul Sibiu (Románia) által 2017. március 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-119/17. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április-5 i 93/[1]3/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdése – az ezen irányelv 5. cikke (1) bekezdésének második mondatából eredő „in dubio pro consumer” elvvel és az uniós ítélkezési gyakorlattal összhangban – értelmezhető-e úgy, hogy a banki kölcsönszerződésben foglalt azon feltételek:

- amelyek valamely pénznemben (deviza) kifejezett összegnek a kölcsönfelvevő részére történő nyújtásáról rendelkeznek, és a kölcsönfelvevőt arra kötelezik, hogy azt ugyanabban a pénznemben (deviza) fizesse vissza, de a szerződés megkötését és teljesítését kísérő körülményekből az tűnik ki, hogy a kölcsönt ténylegesen egy másik pénznemben bocsátották rendelkezésre, és hogy az elszámolási pénznemet csak virtuálisan és számítás céljából alkalmazták;
- amelyek a virtuálisan alkalmazott elszámolási pénznem (deviza) külföldi és/vagy belföldi értékének felértékelődéséből eredő kockázatot teljes mértékben a kölcsönfelvevőre (fogyasztó) terhelik, jóllehet részére a ténylegesen felhasznált, eltérő fizetési pénznemben teljesítettek;
- amelyek nem rendelkeznek világosan a virtuálisan alkalmazott pénznem átváltási mechanizmusának tényleges működéséről oly módon, hogy a fogyasztó világos és érthető szempontok alapján értékelhesse a szerződés aláírásából eredő gazdasági következményeket;
- amelyek a fogyasztóra nézve azt a pénzügyi kötelezettséget róják, hogy a törlesztő részletek teljesítésekor meg kell fizetnie azon összegeket, amelyek a kölcsönfelvevő részére virtuálisan kínált elszámolási pénznemben számított részletek és a ténylegesen felhasznált fizetési pénznemben számított részletek közötti különbözetből erednek;

hordozhatják-e a tisztességtelen jelleg kockázatát?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: mely szempontokat kell a nemzeti bíróságnak alkalmaznia az ilyen esetleges tisztességtelen jelleg vizsgálatánál az első kérdésben leírt tényállás fennállása esetén?

3) Úgy lehet-e tekinteni az első kérdésben leírt feltételeket, hogy azok kívül esnek a kölcsönszerződés elsődleges tárgyán?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem tettek közzé ilyen tárgyú határozatot.

Közigazgatási ügyszak

121. A Bíróság nyolcadik tanácsa elnökének 2017. március 16-i végzése (a Vergabekammer Südbayern [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-212/16. sz. ügy)²

A nyolcadik tanács elnöke elrendelte az ügy törlését.

122. A Bíróság (hetedik tanács) 2017. április 4-i végzése (a Tribunale di Salerno (Olaszország) által 2016. október 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

² A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 8. sz., Közigazgatási ügyszak, 158. sz. alatt.

– Vincenzo D’Andria és Giuseppina D’Andria elleni büntetőeljárás (C-555/16. sz. ügy)

1) Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, valamint az egyenlő bánásmód és a tényleges érvényesülés elvét akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétesek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a szerencsejátékokra vonatkozó nemzeti jogszabályok, amelyek olyan új pályázati eljárás kiírására vonatkoznak, amely a koncessziók rendszerének a lejárati időbeli kiigazítása révén történő átalakítása céljából a korábban odaítélt koncesszióknál rövidebb időtartamú koncessziókat határoz meg.

2) Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, korlátozó jellegű nemzeti rendelkezés, amely arra kötelezi a szerencsejátékokkal kapcsolatos koncesszió jogosultját, hogy a játékok kezelésére és gyűjtésére szolgáló hálózatot alkotó és a tulajdonát képező tárgyi eszközök és immateriális javak használatát a tevékenységnek a koncessziós időszak lejárta miatti megszűnésekor ingyenesen átengedje, amennyiben ez a korlátozás túllépi az e rendelkezéssel ténylegesen elérni kívánt célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

123. A Bíróság (hetedik tanács) 2017. április 4-i végzése (a Tribunale di Salerno (Olaszország) által 2016. november 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem) – Nicola Turco elleni büntetőeljárás (C-581/16. sz. ügy)

1) Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, valamint az egyenlő bánásmód és a tényleges érvényesülés elvét akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétesek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a szerencsejátékokra vonatkozó nemzeti jogszabályok, amelyek olyan új pályázati eljárás kiírására vonatkoznak, amely a koncessziók rendszerének a lejárati időbeli kiigazítása révén történő átalakítása céljából a korábban odaítélt koncesszióknál rövidebb időtartamú koncessziókat határoz meg.

2) Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, korlátozó jellegű nemzeti rendelkezés, amely arra kötelezi a szerencsejátékokkal kapcsolatos koncesszió jogosultját, hogy a játékok kezelésére és gyűjtésére szolgáló hálózatot alkotó és a tulajdonát képező tárgyi eszközök és immateriális javak használatát a tevékenységnek a koncessziós időszak lejárta miatti megszűnésekor ingyenesen átengedje, amennyiben ez a korlátozás túllépi az e rendelkezéssel ténylegesen elérni kívánt célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

124. A Bíróság (hetedik tanács) 2017. április 4-i végzése (a Tribunale di Salerno (Olaszország) által 2016. november 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem) – Alfonso Consalvo elleni büntetőeljárás (C-582/16. sz. ügy)

1) Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket, valamint az egyenlő bánásmód és a tényleges érvényesülés elvét akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétesek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a szerencsejátékokra vonatkozó nemzeti jogszabályok, amelyek olyan új pályázati eljárás kiírására vonatkoznak, amely a koncessziók rendszerének a lejárati időbeli kiigazítása révén történő átalakítása céljából a korábban odaítélt koncesszióknál rövidebb időtartamú koncessziókat határoz meg.

2) Az EUMSZ 49. cikket és az EUMSZ 56. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, korlátozó jellegű nemzeti rendelkezés, amely arra kötelezi a szerencsejátékokkal kapcsolatos koncesszió jogosultját, hogy a játékok kezelésére és gyűjtésére szolgáló hálózatot alkotó és a tulajdonát képező tárgyi eszközök és immateriális javak használatát a tevékenységnek a koncessziós időszak lejárta miatti megszűnésekor ingyenesen átengedje, amennyiben ez a korlátozás túllépi az e rendelkezéssel ténylegesen elérni kívánt célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

125. A Bíróság elnökének 2017. április 11-i végzése (a Tribunale Amministrativo Regionale della Campania [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-493/16. sz. ügy)³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

126. A Bíróság (negyedik tanács) 2017. április 26-i ítélete (a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Farkas Tibor kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Adó Főigazgatósága (C-564/15. sz. ügy)⁴

1) A 2010. július 13-i 2010/45/EU tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 199. cikke (1) bekezdésének g) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ingatlanvagyonnak a végrehajtó által kényszereladási eljárás keretében történő értékesítésére alkalmazandó.

2) A 2010/45 irányelvvel módosított 2006/112 irányelv rendelkezéseit, valamint az adósemlegesség, a tényleges érvényesülés és az arányosság elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben valamely termék beszerzője nem élhet az olyan számla alapján az értékesítőnek jogalap nélkül megfizetett hozzáadottérték-adó levonására vonatkozó jogával, amelyet az általános hozzáadottértékadó-rendszerre vonatkozó szabályok szerint állítottak ki, jöllehet a releváns ügylet a fordított adózás hatálya alá tartozott, akkor, ha az értékesítő befizette az említett adót az államkincstárba. Ezen elvek azonban megkövetelik, hogy – amennyiben a jogalap nélkül felszámított hozzáadottérték-adónak az értékesítő által a beszerzőnek való visszatérítése lehetetlenné vagy rendkívül nehézé válik többek között az értékesítő fizetése képtelensége miatt – a beszerző közvetlenül az adóhatóságtól kérhesse a visszatérítést.

3) Az arányosság elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy olyan helyzetben, mint amely az alapeljárás tárgya, a nemzeti adóhatóság a fordított adózás hatálya alá tartozó értékesítés útján terméket beszerző adóalannyal szemben az adóhatóságnak fizetendő hozzáadottérték-adó 50 %-át kitevő adóbírságot szab ki, miközben nem esett el adóbevételről, és nem merül fel adócsalásra utaló körülmény, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

127. A Bíróság (negyedik tanács) 2017. április 26-i ítélete (az Înalta Curte de Casație și Justiție [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Costin Popescu kontra Guvernul României és társai (C-632/15. sz. ügy)⁵

A vezetői engedélyekről szóló, 2006. december 20-i 2006/126/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseit és különösen ezen irányelv 13. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az ezen irányelvnek a belső jogba történő átültetése céljából elfogadott nemzeti szabályozás, amely megszünteti a könnyű motorkerékpárok (robogók) vezetői engedély nélküli vezetésére vonatkozó jogosultságot, amely vezetői engedély kiállítása a más gépjárművek vezetéséhez szükségeshez hasonló vizsgák sikeres teljesítésétől függ.

128. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2017. április 26-i ítélete (a Rechtbank Noord-Holland

³ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évf. 1. sz., Közigazgatási ügyszak, 1. sz. alatt.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 4. sz., Közigazgatási ügyszak, 49. sz. alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 3. sz., Közigazgatási ügyszak, 41. sz. alatt.

[Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Stryker EMEA Supply Chain Services BV kontra Inspecteur van de Belastingdienst/Douane kantoor Rotterdam Rijnmond (C-51/16. sz. ügy)⁶

A Közös Vámtarifá Kombineált Nomenklatúrájának – amely a 2014. október 16-i 1101/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelettel módosított, a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletét képezi – 9021 vámtarifaszámát úgy kell értelmezni, hogy e vámtarifaszám alá tartoznak az alapeljárásban szereplőhöz hasonló orvosi implantálható csavarok, amennyiben e termékek olyan jellemzőkkel rendelkeznek, amelyek – a gondos kivitelük és nagy pontosságuk, valamint a gyártási módszerük és különleges felhasználásuk alapján – megkülönböztetik azokat a hagyományos termékektől. Így különösen az a tény, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló orvosi implantálható csavarok csak speciális orvosi eszközök segítségével ültethetők be az emberi testbe, hagyományos eszközökkel azonban nem, olyan jellemzőnek minősül, amelyet figyelembe kell venni ahhoz, hogy ezen orvosi implantálható csavarokat a hagyományos termékektől megkülönböztessék.

129. A Bíróság (harmadik tanács) 2017. április 27-i ítélete (a Bundesverwaltungsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Freie und Hansestadt Hamburg kontra Jost Pinckernelle (C-535/15. sz. ügy)⁷

A vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. december 18-i 1907/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének 12. pontjával összefüggésben értelmezett 5. cikkét akként kell értelmezni, hogy az Európai Unió területére való behozatalukkor az említett rendeletnek megfelelően nem regisztrált anyagok kivihetők ezen a területen kívülre.

130. A Bíróság (harmadik tanács) 2017. április 27-i ítélete (a Consiglio di Stato [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Onix Assicurari SA kontra Istituto per la Vigilanza Sulle Assicurazioni (IVASS) (C-559/15. sz. ügy)⁸

Az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosításra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról és a 73/239/EGK irányelv, valamint a 88/357/EGK irányelv módosításáról szóló, 1992. június 18-i 92/49/EGK tanácsi irányelvet (harmadik nem életbiztosítási irányelv) és különösen 40. cikkének (6) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha valamely tagállam felügyeleti hatóságai az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosítás területén, a szolgáltatásnyújtás szabadsága alapján az említett tagállamban tevékenységet folytató vállalkozással szemben a biztosítottak és a vállalt biztosítási fedezetekből esetlegesen részesülő személyek érdekeinek védelme céljából sürgősséggel olyan intézkedéseket hoznak, mint új szerződések e tagállam területén történő megkötésének megtiltása, amely tilalmak a biztosítási tevékenység gyakorlásához szükséges engedély megadása egyik olyan alanyi feltételének, eredendő vagy időközben bekövetkezett, mérlegelés útján megállapított megsértésén alapulnak, mint a jóhírnévvel kapcsolatos feltétel. Ezzel szemben az említett irányelvvel nem ellentétes, ha e tagállam az őt sürgőshelyzetben megillető jogok gyakorlása során megállapítja, hogy az érintett biztosítóintézet vezetőinek jóhírnévvel kapcsolatos bizonyos hiányosságok vagy bizonytalanságok olyan valós és azonnal fenyegető veszélyt jelentenek, hogy a biztosítottak és a vállalt biztosítási fedezetből adott esetben részesülő más személyek érdekeit hátrányosan érintő szabálytalanságok valósulnak meg, és amennyiben ez az eset áll elő, azonnal elfogadja a megfelelő intézkedéseket, ami adott esetben például

⁶ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 5. sz., Közigazgatási újszak, 96. sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 2. sz., Közigazgatási újszak, 16. sz. alatt.

⁸ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 3. sz., Közigazgatási újszak, 31. sz. alatt.

annak megtiltása, hogy e biztosítóintézet a területén új biztosítási szerződéseket kössön.

131. A Bíróság (első tanács) 2017. április 27-i ítélete (a Tribunal de grande instance de Perpignan [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a Noria Distribution SARL elleni büntetőeljárás (C-672/15. sz. ügy)⁹

1) Az étrend-kiegészítőkre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2002. június 10-i 2002/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseit és az EUM-Szerződés áruk szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, amely nem ír elő eljárást az olyan étrend-kiegészítők e tagállamban történő forgalomba hozatalára, amelyek tápanyagtartalma meghaladja az e szabályozásban megállapított maximális napi adagot, és amelyeket más tagállamban jogszerűen állítanak elő vagy forgalmazznak.

2) A 2002/46 irányelv rendelkezéseit és az EUM-Szerződés áruk szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelv 5. cikke szerinti maximális mennyiségeket esetről esetre kell megállapítani az ezen 5. cikk (1) és (2) bekezdésében szereplő tényezők összessége, különösen az érintett tápanyagok vonatkozásában megállapított biztonságos felső határértékek alapján, a közegészséget érintő tényleges kockázat tudományos, nem általános vagy hipotetikus megfontolásokon, hanem releváns tudományos adatokon alapuló értékelését követően. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megítélése, hogy az alapügyben szereplő mennyiségek megállapításának módszere megfelel-e ezen követelményeknek.

3) A 2002/46 irányelv rendelkezéseit és az EUM-Szerződés áruk szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a kockázatnak az ezen 5. cikkben foglalt maximális mennyiségek megállapításakor figyelembe vett biztonságos felső határérték megállapítását megelőző, az ezen irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti tudományos értékelését kizárólag a nemzeti tudományos vélemények alapján végzik el, jóllehet az érintett intézkedés elfogadásakor magasabb határértékek megállapításának lehetőségét is tartalmazó újabb nemzetközi tudományos vélemények is rendelkezésre állnak.

Munkaügyi ügyszak

21. A Bíróság elnökének 2017. március 23-i végzése (a Tribunal Administrativo e Fiscal de Viseu [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-627/16. sz. ügy)¹⁰

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

22. A Bíróság (első tanács) 2017. április 27-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – A-Rosa Flussschiff GmbH kontra Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d’allocations familiales d’Alsace (Urssaf), az Urssaf du Bas-Rhin jogutódja, Sozialversicherungsanstalt des Kantons Graubünden (C-620/15. sz. ügy)¹¹

Az 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, az 1996. december 2-i 118/97/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1972. március 21-i 574/72/EGK tanácsi rendelet 12a. cikkének (1a) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a valamely tagállam illetékes hatósága által kijelölt intézmény által a 2005. április 13-i 647/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított,

⁹ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 4. sz., Közigazgatási ügyszak, 60. sz. alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évf. 4. sz., Munkaügyi ügyszak, 9. sz. alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 3. sz., Munkaügyi ügyszak, 8. sz. alatt.

a 118/97 rendelettel módosított és naprakésszé tett 1408/71 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiállított E 101-es igazolás még akkor is köti mind a munkavégzés helye szerinti tagállam szociális biztonsági intézményeit, mind e tagállam bíróságait, ha azok megállapítják, hogy az érintett munkavállaló tevékenysége végzésének feltételei nyilvánvalóan nem tartoznak az 1408/71 rendelet e rendelkezésének tárgyi hatálya alá.

23. A Bíróság (harmadik tanács) 2017. április 27-i ítélete (a Bundesarbeitsgericht [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Asklepios Kliniken Langen-Seligenstadt GmbH kontra Ivan Felja (C-680/15. sz. ügy), Asklepios Dienstleistungsgesellschaft mbH kontra Vittoria Graf (C-681/15. sz. ügy)¹²

A munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelvnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 16. cikkével összefüggésben értelmezett 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy üzletátruházás esetén a munkaszerződésből az átadó tekintetében eredő jogok és kötelezettségek védelme kiterjed arra a kikötésre, amelyben az átadó és a munkavállaló az akaratszabadság elve szerint megállapodott, és amelynek értelmében munkaviszonyukat nemcsak az átruházás időpontjában hatályos kollektív szerződés, hanem az ezen átruházást követően létrejött szerződések is szabályozzák, amelyek az említett kollektív szerződést kiegészítik, módosítják vagy annak helyébe lépnek, amennyiben a nemzeti jog mind a közös megegyezésen alapuló, mind az egyoldalú módosítás lehetőségét biztosítja a kedvezményezett számára.

Polgári ügyszak

37. A Bíróság elnökének. 2017. március 24-i végzése (a Letrado de la Administración de Justicia del Juzgado de lo Social no2 de Terrassa [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-269/16. sz. ügy)¹³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

38. A Bíróság elnökének 2017. március 30-i végzése (az Amtsgericht Aue, Zweigstelle Stollberg [Németország] előzetes döntéshozatali kérelme) (C-11/17. sz. ügy)¹⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

39. A Bíróság (második tanács) 2017. április 26-i ítélete (a Rechtbank Midden-Nederland [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Stichting Brein kontra Jack Frederik Wullems (Filmspeler néven is eljárva) (C-527/15. sz. ügy)¹⁵

1) Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az kiterjed az olyan multimédia-lejátszó értékesítésére is, mint az alapügy tárgyát képező lejátszó, amelyre előzetesen olyan, interneten is elérhető kiegészítő modulokat telepítettek, amelyek a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhető olyan weboldalakra mutató hiperlinkeket tartalmaznak, amelyeken szerzői jogi védelem alatt álló műveket tesznek hozzáférhetővé, e jog jogosultjainak engedélye nélkül.

2) A 2001/29 irányelv 5. cikke (1) és (5) bekezdésének rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy

¹² A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 5. sz., Munkaügyi ügyszak, 13. sz. alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 9. sz., Polgári ügyszak, 47. sz. alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évf. 5. sz., Polgári ügyszak, 14. sz. alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 2. sz., Polgári ügyszak, 9. sz. alatt.

harmadik feleknek szerzői jogi védelem alatt álló műveket a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül kínáló weboldalaról megszakítás nélküli adatfolyam útján való közvetítés révén megszerzett műveknek az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló multimédia-lejátszóra történő időleges többszörözésére irányuló cselekmények nem tesznek eleget az említett rendelkezésekben foglalt feltételeknek.

Gazdasági ügyszak

30. A Bíróság elnökének 2017. január 16-i végzése (az Amtsgericht Hannover [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-562/16. sz. ügy)¹⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

31. A Bíróság elnökének 2017. március 23-i végzése (a Tribunal Administrativo e Fiscal de Viseu [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-627/16. sz. ügy)¹⁷

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

X. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2017. március 2-i végzése – Pint Anikó kontra Európai Bizottság (C-625/16. P. sz. ügy)

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) Pint Anikó maga viseli saját költségeit.

XI. A Törvényszék elnökének 2017. március 23-i végzése – Magyarország kontra Bizottság (T-20/17. R. sz. ügy)

1) A Törvényszék elnöke az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet elutasítja.

2) A Törvényszék elnöke a költségekről jelenleg nem határoz.

XII. A Bíróság (hatodik tanács) 2017. április 6-i végzése – Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviselési Egyesület (PITEE) kontra Európai Bizottság (C-464/16. P. sz. ügy)¹⁸

1. A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2. A Bíróság a Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviselési Egyesületet (PITEE) kötelezi a költségek viselésére.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.I.81/2017/5. szám

Az emberkereskedelem büntettének társtettese az elkövető, aki társaival kizsákmányolási célból vásárolja meg a sértettet, akit ezt követően személyi szabadságától megfosztva fenyegetéssel arra

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 3. sz., Gazdasági ügyszak, 5. sz. alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél VIII. évf. 4. sz., Gazdasági ügyszak, 7. sz. alatt.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél VII. évf. 11. sz., Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt, XIV. sz. alatt.

kényszerít, hogy prostitúciós tevékenységet folytasson.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a IV. rendű terhelt társaival együtt 40.000 forintért prostitúciós tevékenység folytatása céljából megvásárolta az I. rendű terhelttől annak testvérét, az enyhe és közepes fok határán álló gyengeelméjűségben szenvedő sértettet, akiről fényképeket készítettek és azokat az interneten továbbították ismeretlen címzettekhez. A sértett iratait elvették, a tartózkodási helyét is csak valamelyik terhelt kíséretében hagyhatta el, majd Olaszországba szállították, ahol négy napon keresztül egy bárban kellett hiányos öltözékben a férfivendégek szórakoztatására táncolnia, illetve szexuális cselekményekre kényszerítették. A sértettet mindezzel a folyamatos fenyegetéssel vették rá, hogy ellenkezése esetén az I. rendű terhelt a testvérét bántalmazni fogja, illetve „elintézi”. Az irányadó tényállás szerint a sértett megvásárlására külföldön végzendő prostitúciós tevékenység folytatása érdekében került sor.

Ahogy arra az első fokon eljáró bíróság és a Legfőbb Ügyészség is helytállóan utalt: a kizsákmányolás alatt a 2011/36/EU irányelvnek megfelelően a más prostitúciójának kihasználása is értendő. Így helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a Btk. 192. § (2) bekezdésében írt tényállási elemek maradéktalanul megvalósultak.

Miután ennek érdekében a sértett iratait elvették, a tartózkodási helyét is csak valamelyik terhelt kíséretében hagyhatta el, majd Olaszországba szállították, és állandóan fenyegették, személyi szabadságától megfosztották, így a terhelt az emberkereskedelmet a személyi szabadságától megfosztott sértett sérelmére valószínűsítették meg. Ezért a bíróság és az ítéletben megjelölt bíróságok és az ítéletben megjelölt bíróságok részében, mind annak jogi indokolásában helyesen hivatkozott a Btk. 192. § (3) bekezdés a) pontját és erre figyelemmel a (4) bekezdés b) pontját.

Elmulasztották azonban az eljáró bíróságok a terhelt cselekményét fenyegetéssel elkövetettnek is minősíteni.

Az irányadó tényállás szerint a kizsákmányolási célzat érdekében a sértettel szemben fenyegetést is alkalmaztak, és a fenyegetés – testvére bántalmazásának, „elintézésének” kilátásba helyezése – szellemi állapotára is tekintettel nyilvánvalóan olyan súlyú volt, amely alkalmas volt arra, hogy benne komoly félelmet keltsen, azaz megfelelt a Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontja szerinti feltételnek.

Így a IV. rendű terhelt cselekménye helyesen a Btk. 192. § (2) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) és b) pontjára figyelemmel is súlyosabban, azaz a (4) bekezdés b) pontja szerint minősül, ez azonban nem érinti a cselekmény ekkénti minősítését és a kiszabható büntetés mértékét nem változtatja meg.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.IV.35.543/2016/5.

Az OLAF zárójelentése bizonyítékként felhasználható, de nincs közvetlen kötelező ereje a nemzeti hatóságokra. Ezek ugyanis saját hatáskörükben eljárva döntenek a megteendő intézkedésekről, melynek során a jelentést a bizonyítékok szokásos értékelési szabályai szerint veszik figyelembe.

A felülvizsgálati kérelem elbírálásához abban a kérdésben kell állást foglalni, hogy az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) jelentésének mi a státusza a közigazgatási eljárásban. Vagyis a közigazgatási eljárásban az ügyféllel meg kellett volna-e ismertetni a dokumentumot, illetve az ügyfelet megillették volna-e azok a jogok, amikkel általában egy eljárás kapcsán rendelkezik.

A 883/2013 EU EURATOM Rendelet 11. cikk (2) bekezdése szerint: „Az ilyen jelentések és ajánlások elkészítése során figyelembe kell venni az érintett tagállam nemzeti jogát. Az ennek alapján elkészített jelentések a közigazgatási vagy bírósági eljárás során elfogadható bizonyítéknak minősülnek abban a tagállamban, amelyben azok felhasználása szükségesnek bizonyul, ugyanolyan módon és ugyanolyan feltételek mellett, mint az adott ország nemzeti közigazgatási vizsgálói által készített jelentések. A jelentésekre a nemzeti közigazgatási vizsgálatok által készített közigazgatási jelentésekre alkalmazott értékelési szabályokkal azonos értékelési szabályok vonatkoznak, és az ilyen jelentésekkel egyenértékű bizonyítékként kell figyelembe venni őket.”

A mezőgazdasági támogatások tekintetében, azaz a különös szintjén, az uniós jogba illeszkedően az

akkor hatályos 65/2011/EU Rendelet 4. cikke tartalmazza az ellenőrzés alapelveit.

A hazai nemzeti jogba illeszkedése e szabályoknak a következő. A különös eljárási szabályokat a 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: MVH eljárási törvény) 12. § (2) bekezdése tartalmazza: „Az e törvény hatálya alá tartozó közigazgatási hatósági eljárásokban nem alkalmazhatók a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvénynek az eljárás megindítására, a kérelem benyújtása és a hiánypótlási felhívás során az ügyféltől be nem kérhető adatok és melléletek körére, valamint az eljáró hatóság által az ügyfél kérésére a más hatóságtól beszerzendő adatokra vonatkozó rendelkezései.”

Kérdés, hová kell sorolni az ügyben kérdésessé tett ügyféli jogokat. Az ítélet alapvetően az eljárás megindítása körében helyezte el a problémát, azaz kellett volna-e értesíteni az ügyfelet a hatósági ellenőrzésről vagy sem. Ekkor az a kiindulás, hogy a most idézett különös szabály az eljárás megindítását saját rendelkezési körébe vonja, ahol tehát a 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályai nem alkalmazhatók. Ebben az esetben a Ket. 29. § (3) és (4) bekezdése a kiindulópont. Eszerint: ”(3) Ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, az eljárás megindításáról

- a) a hivatalból indult eljárásban az ismert ügyfelet az első eljárási cselekmény elvégzésétől,
- b) a kérelemre indult eljárásban – az eljárás megindítására irányuló kérelmet benyújtó ügyfelet kivéve – az ismert ügyfelet a kérelem beérkezésétől

számított nyolc napon belül értesíteni kell.

(...)

(4) Az értesítés csak akkor mellőzhető, ha

- a) az veszélyeztetné az eljárás eredményességét,
- b) az eljárás megindítása után a hatóság nyolc napon belül érdemben dönt, vagy a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, vagy az eljárást megszünteti,
- c)
- d) azt honvédelmi, nemzetbiztonsági, közbiztonsági okból jogszabály kizárja.”

A (4) bekezdésből az derül ki, hogy az ügyfél értesítése az eljárás megindításáról csak kivételesen mellőzhető. A (3) bekezdés ugyanakkor lehetővé teszi törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezését. Jelen esetben az MVH eljárási törvény ilyen törvény – azonban csak az eljárás megindítása szempontjából.

Az ügyfél értesítése nem vonható minden határon túl az eljárás megindítása tárgykörébe, hiszen nyilvánvalóan alapjogi kérdés, hogy az őt érintő eljárásról, a beszerzett bizonyítékokról megfelelő módon tudomása van-e. A Ket. a lényegi részleteket nem is itt, hanem külön, a 70. § (1) bekezdésében, a bizonyítékok ismertetése az ügyféllel cím alatt tárgyalja, miszerint: „Ha a hatóság az ügyfélnek az eljárás megindításáról való értesítését mellőzte, és az ügyben bizonyítási eljárást folytatott le, annak befejezésétől számított nyolc napon belül értesíti az ügyfelet, hogy az – az iratokba való betekintés szabályai figyelembevételével – megismerhesse a bizonyítékokat, azokra nyolc napon belül észrevételt tehesen, élni tudjon nyilatkozattételi jogával, és további bizonyításra irányuló indítványt terjeszthessen elő.”

Ez a rendelkezés az eljárás megindításától már teljesen független és rímeli az eljárás megindítását értesítés nélkül kivételesnek tekintő fentebb idézett rendelkezésre, azaz a Ket. ezen szabályai már közvetlenül érvényesülhetnek a mezőgazdasági támogatási ügyekre is. Ebből következően az OLAF-jelentést az ügyfél értesítése szempontjából a Ket. szabályaival összhangban lehet bizonyítékként felhasználni. A Ket. 70. § (1) bekezdése alapján való ügyféli jogoknak ennek során érvényre kell jutniuk. Ellenkező esetben sérül a szabály, amit nem lehet kisebbiteni úgy, hogy az eljárás kimenetelére nincs érdemben hatása.

Jelen esetben lényeges kérdés, hogy a zárójelentés adott ügyfél vonatkozásában mennyire konkrét. A Kúria szerint nem lehet jogkövetkezményt megállapítani valakivel szemben azon az alapon, hogy vélt vagy akárcsak valószínűsített magatartása tendenciába illeszkedik. E tekintetben bizonyításnak, illetve

ellenbizonyításnak van helye. Különösen aggályos jelen ügy esetében, hogy szöveges megállapítások nem is vonatkoznak a felperesre. A Kúria szerint az OLAF jelentése alapján az eljáró hatóságnak kellett volna a tételes bizonyítást lefolytatnia, mégpedig a bizonyítási eljárás Ket. szerinti szabályai szerint. A felperes tudomása mellett feltehető, hogy az ügy érdemére hatással lett volna fellépése az eljárás folyamatában.

Az OLAF zárójelentése közigazgatási eljárásban való alkalmazhatóságáról a Kúria már más ítéletében is döntött. A Kfv. V. 35.299/2016/7. számú ügyben megállapítást nyert, hogy az „Európai Csalás Elleni Hivatal által (...) továbbított Final Report (zárójelentés), továbbá a 883/2013. (EU, Euratom) rendelet 11. cikke szerint elküldött ajánlások továbbításának nincs kötelező ereje a nemzeti hatóságokra, ezek saját hatáskörükben eljárva döntenek a megteendő intézkedésekről. A zárójelentésre a nemzeti közigazgatási vizsgálók által készítettett közigazgatási jelentésekre alkalmazott értékelési szabályokkal azonos értékelési szabályok vonatkoznak, és az ilyen jelentésekkel egyenértékű bizonyítékként kell figyelembe venni őket. Kúria azt állapította meg, hogy téves az a jogértelmezés és jogalkalmazás, mely szerint önmagában a zárójelentés olyan bizonyíték, amely alapot ad érdemi hatósági, bírósági döntés meghozatalára, a felperessel szemben fizetési kötelezettség megállapítására. A zárójelentés nem tartozik a Ket. 50.§ (4)-(6) bekezdései által szabályozott bizonyítékok körébe.”

Jelen ügyben is megállapítható, hogy a közigazgatási eljárásban jogsértően mellőzték a Ket. 70. § (1) bekezdését, és ezáltal sérültek a Ket. alapelvi rendelkezései is.

Kfv.IV.35.574/2016/4.

A mezőgazdasági termelők gazdaságátadáshoz kötődő 2012. évvel induló támogatásai tekintetében a támogatási időszak megnyílása az az időpont, ami a kérelem benyújtására a 121/2012. (XI. 28.) VM rendeletben megállapított időtáv kezdete.

A 57/2012. (VI. 21.) VM rendelettel (a továbbiakban: Jogcímrendelet) 3. § (1) bekezdése alapozza meg a fiatal mezőgazdasági termelők gazdaságátvétellel kapcsolatos külön kedvezményezését a következők szerint „(a) célterülettel kapcsolatot támogatást vehet igénybe az a személy, aki:

a) a támogatási kérelem benyújtásakor elmúlt 18 éves, de a 40. életévét még nem töltötte be;

b) gazdaság vezetőjeként, első alkalommal

ba) új gazdaság létrehozásával, vagy

bb) meglévő gazdaság átvételével

kezd gazdálkodni”.

A gazdaságátvétellel kapcsolatos támogatás összefüggésében az összekapcsolódást a 9. § (7) bekezdése mutatja, eszerint amennyiben az ügyfél a támogatási kérelmében vállalta, hogy „[c] gazdaságot vesz át, és erre vonatkozóan többlet pontot szerzett, és ezt nem teljesíti, vagy a mezőgazdasági termelők gazdaságátadáshoz nyújtandó támogatás intézkedés keretében benyújtott támogatási kérelem elutasításra kerül, vagy a támogatásban részesülő gazdaságátadó nem kezdeményezi a gazdaságának átadását, akkor az ügyfél számára a benyújtott támogatási kérelemben a 4. évre vállalt üzemméret alapján számított támogatási összeget csökkenteni kell 10 000 eurónak megfelelő forint összeggel.”

Azonban [9. § (10)] „[a]mennyiben a mezőgazdasági termelők gazdaságátadáshoz nyújtandó támogatás keretében nem nyílik támogatási időszak 2012-ben, abban az esetben a gazdaság átvételéért kapott többlet pont miatt az ügyféllel szemben a (7) bekezdés c) ponttól eltérően nem alkalmazható szankció”.

Kérdés tehát, mikor nyílt meg a támogatási időszak, illetve mit tekintünk támogatási időszaknak.

Megállapítható, hogy a mezőgazdasági termelők gazdaságátadása és a fiatal mezőgazdasági termelők elindítása a vonatkozó uniós jog szerint „műveletnek” minősül. A Jogcímrendelet 11. §-a, továbbá a 121/2012. (XI. 28.) VM rendelet (a továbbiakban: Gazdaságátadásról szóló rendelet) 12. §-a egyaránt a Tanács az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési

támogatásról szóló 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK akkor hatályos rendeletének (a továbbiakban: 1698/2005/EK rendelet) végrehajtására került kiadásra: a Jogcímrendelet a 22., a Gazdaságátadásról szóló rendelet a 23. cikkre vonatkozóan.

Az 1698/2005/EK rendelet 2. cikk fogalomrendszerében az e) pont szerinti „művelet”: az érintett vidékfejlesztési program számára meghatározott szempontok szerint kiválasztott és egy vagy több kedvezményezett által végrehajtott projekt, szerződés, megállapodás vagy egyéb cselekvés, amely lehetővé teszi a 4. cikkben meghatározott célkitűzések elérését”.

A 4. cikk „(1) bekezdésben meghatározott célkitűzéseket a IV. címben meghatározott négy tengellyel kell megvalósítani”. A IV. cím alatti 1. Tengely (A mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének javítása) körében az 1. Alszakasz: Az ismeretszerzés támogatását és az emberi erőforrások javítását célzó intézkedések feltételei között található a fentebb említett 22. és 23. cikk.

A magyar végrehajtási szabályozás tehát adott támogatásfajtára (gazdaságátadáshoz nyújtandóan, azaz mezőgazdasági tevékenység megkezdésére szólóan) vonatkoztatható. A Jogcímrendelet 2. § (1) bekezdése szóhasználatában ez a célterület. A támogatott célterületen az érintett cselekvés, amilyen a vállalt konkrét gazdaságátadásban részvétel, mint „művelet” az 1698/2005/EK rendelet által meghatározott célkitűzésbe illeszkedik, annak egy adott tengelyén keresztül. A Jogcímrendelet tárgya ezért a célterület. Ezt mutatja e rendeletnek a 2. §-t magában foglaló 2. alcíme („A támogatás jellege és célterülete”) is.

A Jogcímrendelet 9. § (10) bekezdése a következőképpen szól: „(a)mennyiben a mezőgazdasági termelők gazdaságátadásához nyújtandó támogatás keretében nem nyílik támogatási időszak 2012-ben, abban az esetben a gazdaság átvételéért kapott többlet pont miatt az ügyféllel szemben a (7) bekezdés c) ponttól eltérően nem alkalmazható szankció”. Ezt a mondatot a Jogcímrendelet teljes szövegösszefüggésében csak a „célterületre” lehet érteni, és nem az adott konkrét támogatási viszonyra, azaz a „műveletre”. A 2012. VI. 21-én kihirdetett Jogcímrendelethez képest a 2012. XI. 28-án kihirdetett Gazdaságátadásról szóló rendelet nyitotta meg a célterület támogatási időszakát, megvalósítva a feltételt, mivel 8. § (1) bekezdésében 2012. december 17. és 2013. január 31. közötti időszakra tette lehetővé támogatási kérelmek benyújtását. A Kúria álláspontja szerint ezzel megvalósult a Jogcímrendelet negatív megfogalmazásban megállapított feltétele, azaz 2012-ben nyílt meg támogatási időszak.

A Kúria álláspontja szerint a felperes értelmezése, miszerint a támogatási időszak a támogatási kérelmet követő 90 nap után nyílik, ameddig a jogosult kifizetési kérelmet nyújthat be, jogértelmezéssel nem igazolható. A jogszabály kifejezett rendelkezése hiányában viszont ez egyértelműen nem állítható. Hiszen általában egy támogatott művelet elindulhat már a támogatás kézhez vétele előtt, ha az utóbbit megítélték, továbbá ha a tevékenység fedezete részben más forrás, illetve önerő is. Kétségtelven a jogszabály kifejezetten nem határozza meg a kezdetet. Ennek hiányában azonban – a felperes értelmezését követve – a támogatás megítélésének időpontja lenne leginkább irányadó, ami viszont 2012-ben volt.

A felperes másik érve szerint gazdaságátadás ténylegesen megtörtént, míg a bíróság azt fejtette ki, hogy a felperes nem vett részt gazdaságátadási intézkedésben, noha azt vállalta. A Jogcímrendelet 9. § (10) bekezdése „a mezőgazdasági termelők gazdaságátadásához nyújtandó támogatás keretében” fordulata mutatja, hogy nem általában gazdaságátadásnak, hanem csakis ennek a támogatási intézkedésnek a keretében történő átadásnak vannak joghatásai. Ezen kívül bármilyen ténylegesség támogatási hatást nem vált ki. A Kúria nem osztotta azt az álláspontot, miszerint kizárólag a tényszerűség számít, mert éppenséggel a támogatási feltételek határozzák meg, hogy az ilyen tények támogatási szempontból mennyiben relevánsak.

Kfv.I.35.586/2016/6.

Ha a felek adómentes Közösségen belüli értékesítésekre szerződtek és az alperes az ügyletet a rendelkezésére álló adatok alapján belföldi értékesítésnek minősíti, akkor a számlában feltüntetett adóalapra jogszerűen számítja rá a törvény szerinti áfa mértéket. Ha a megbízólevél szerint az

adóhatósági vizsgálat valamennyi adónemre kiterjed, akkor az egyes adónemek egymás közti összefüggései miatt a másik adónemben a felperes javára szolgáló megállapításokat az adóhatóság hivatalból köteles megtenni.

A felperes felülvizsgálati kérelmében arra helyezte a hangsúlyt, hogy a felperes közösségi termékértékesítést végzett, annak minden eleme megvalósult, az áruk igazolhatóan elhagyták Magyarország területét és partnerei a közösségi termékbeszerzésről bevallást tettek. Kifogásolta az alperes határozatában szereplő hangsúly eltolódást, vagyis azt, hogy az alperes már azt is állította, hogy a termékekkel való tulajdonosként történő rendelkezési jog nem szállt át a vevőkre, ebből következően tényleges termékértékesítés nem történt.

Ha az lenne a határozat alapja és semmi más, hogy nem történt termékértékesítés, akkor a 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa tv.) 55. § (2) bekezdésében írt feltétel hiányában a felperes nem lenne áfa fizetésre kötelezett. Azonban a felperesi állásponttal ellentétben az alperesi határozat lényege az, hogy a felperes szlovák cégek közreműködésével a közösségi értékesítés látszatát keltve, a termékeket Magyarországon értékesítették, ezzel kikerülve a belföldi áfa alkalmazásának szükségességét. Éppen ezért nincs jelentősége a felperes igazolási kötelezettsége kapcsán előterjesztett felülvizsgálati kérelemnek, mert az alperesnek és a bíróságnak nem az Áfa tv. 89. §-a alapján kellett vizsgálni a tényállást, hanem arról kellett meggyőződnie, hogy a felek által kötött ügyletek csak látszólagosak voltak, azok igazi célja az volt, hogy ugyan az árukat átvigyék a határon, de azokat azonnal vissza is szállítsák és belföldön értékesítsék, vagy csupán a jogszerű magatartás látszatát keltve adóelőnyhöz jussanak.

Ezt pedig maradéktalanul bizonyította az alperes a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékokkal, tanúvallomásokkal, amelyek egyértelműen felfedték azt a mesterségesen létrehozott jogügyletet, amit a közösségi termékértékesítésben rejlő adóelőny kihasználása érdekében teremtettek a felek. További bizonyítás lefolytatása szükségtelen volt, a bizonyítási indítványok elutasításának indokát a bíróság részletezte, mellyel a Kúria is egyetértett.

Az alperes által rögzített tényállás okán a tudattartalom vizsgálata felesleges, mert bizonyítást nyert a felperes mesterséges jogügyletekben betöltött szerepe. A büntetőügyben beszerzett szakértői vélemény csupán a számlák és bevallások egymásnak való megfeleltetését végezte el, a gazdasági események megtörténtének vizsgálata, a számlák tartalmi hitelességének elemzése nem képezte feladatát. Ez az alperes kötelezettsége az adóhatósági eljárásban, melynek hiánytalanul eleget tett.

Az ellenőrzésről készült jegyzőkönyv mellékletét képező büntetőeljárásban keletkezett iratok az Art. 97.§ (5) bekezdése folytán bizonyítékként felhasználhatók voltak, melyek vonatkozásában - az Art. 100.§ (4) bekezdésére tekintettel - felperest jogsérelem nem érte, az elsőfokú bíróság ítéletét csak azokra a bizonyítékokra alapította, melyek a felperes által a hatósági eljárásban megismerhetők voltak. M., K., S., L. vallomásainak kirekesztésére jogszerűen nem volt lehetőség, csak azért mert a büntetőeljárásban kerültek beszerzésre és nem a Ket. rendelkezései alapján.

Ilyen tényállás mellett nem volt súlya annak a ténynek, hogy a szlovák vevők milyen bevallást tettek. Egyébként utalt a Kúria Teleos és Társa ügyben hozott ítélet 71. és 72. pontjára mely kimondta, hogy „még ha a termékértékesítés helye szerinti tagállam adóhatósága meg is szerezte a rendelkezési hely szerinti tagállamtól azt az információt, amely szerint a vevő benyújtotta a közösségen belüli beszerzésre vonatkozó bevallást az utóbbi állam adóhatóság bevallást nem döntő bizonyíték arra, hogy a termékek ténylegesen elhagyták a termékértékesítés helye szerint tagállamot.” (37. pont.) Helyesen járt el az alperes, mikor a bevallást az ügyben rendelkezésre álló a közösségi termékértékesítést megtörténtét cáfoló bizonyítékkal együtt vizsgálva, azokat értékelve arra következtetésre jutott, hogy azok ténylegesen a valóságban nem történtek meg.

A felperes felülvizsgálati kérelmében vitatta az áfa kiszámításának módszerét is. E jogkérdésben a Kúria, a Kfv. I.35.671/2013/5. számú ítéletben már döntött, és hatályában fenntartotta az első fokú bíróság ítéletét, amely, jogszerűnek minősítette az alperes számítási módját. Jelen ügy tényállása nem azonos a felperes által hivatkozott C-249/12 számú ügyével, mert ez utóbbiban a felek semmilyen módon nem rendelkeztek a héá-ról (áfáról). A perbeli esetben azonban a felek adómentes Közösségen belüli értékesítésekre szerződtek, ami 0 %-os adókulccsal adózik, emiatt a számlákban is 0 % az áfa. Ezért abban az esetben, ha az alperes az ügyletet a rendelkezésére álló adatok alapján belföldi

értékesítésnek minősíti, akkor a számlában feltüntetett adóalapra jogszerűen számítja rá a törvény szerinti áfa mértéket.

Abban is egyetértett a Kúria felperessel, ha a szlovák cégek az általuk vásárolt árut Magyarország területén értékesítik, akkor adószám igénylésére, bevallás benyújtására kötelezettek, ennek teljesítésének ellenőrzésére pedig a magyar adóhatóság hivatott. Miután nem ilyen tényállás alapján tett megállapítást az alperes, ezért az ebben való elsőfokú bírósági tévedés a jogerős ítélet jogszerűségét nem befolyásolta. A joghatóság kérdésének tisztázása miatt szükségtelen előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése, ezért azt a Kúria Pp. 155/B. §-a alapján elutasította.

A Kúria összegző értékelése szerint a jogerős ítélet összefoglalóan, de tartalmazta a helyes tényállást és az abból levont helytálló következtetéseket, választ adott valamennyi felperes által a keresetében felvetett kérdésre. Téves jogi következtetést nem tartalmaz, a joghatóság kérdésében történő tévedése pedig döntésének jogszerűségére nem hatott ki, ezért a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Kfv.I.35.602/2016/5.

Az Áfa tv. 89. § (1) bekezdése szerinti mentesség speciális jogszabályi feltételeit az adózónak kell bizonyítania. Mindaddig, amíg ezen kötelezettségének nem tesz eleget, az adóhatóság az Art. 97. § (4) (6) bekezdései alapján az adózó javára szolgáló tények feltárása körében nem köteles beszerezni a külföldi adóhatóságtól az adómentesség megállapításához szükséges dokumentációt.

A magyar nemzeti szabályozás a 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa tv.) és a 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban Art.) kereti között határozza meg a Közösségen belüli termékértékesítés mentességi feltételeit. Irányadó az Áfa tv. 89. § (1) bekezdése, melynek alapján mentes az adó alól - a (2) és (3) bekezdésben meghatározott eltéréssel - a belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott termék értékesítése igazoltan belföldön kívülre, de a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző vagy - bármelyikük javára - más végzi, egy olyan másik adóalanynak, aki (amely) ilyen minőségében nem belföldön, hanem a Közösség más tagállamában jár el, vagy szintén a Közösség más tagállamában nyilvántartásba vett adófizetésre kötelezett, nem adóalany jogi személynek.

Az Art. 99. § (2) bekezdése szerint, ha az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, ezt okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani.

A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Egyezményt, és az azt kihirdető Tvr.-t alkalmazni kell a közúton gépjárművel, díj ellenében végzett minden olyan áru fuvarozásra, amelynél a szerződésben meghatározott feladási és rendeltetési hely két különböző állam területén fekszik, s ezek közül legalább az egyik részese a megállapodásnak. A szabályozás következtében az árut a felperes esetében is CMR-nek kellett kísélni a szállítás teljes folyamatában, függetlenül az alkalmazott paritástól. Ez az okmány a felperes és vevők közötti termékértékesítéshez tartozó dokumentációs rendszer alapbizonylata, az elsődleges eszköz annak igazolására, hogy a termék elhagyta Magyarországot. Ennek fontosságára már a Teleos-ügyben is kitért a főtanácsnok indítványában, mikor rögzítette: „A CMR-fuvarlevelet a termékek feladója és a fuvarozó írja alá, és annak bizonyítására szolgál, hogy a fuvarozó az árut átvette. Egy példány kíséri az árut, és azt kérésére a címzettnek átadják. Amennyiben az feljegyzi az áru átvételét a fuvarlevélen, úgy legalább három, többnyire egymástól független személy működött közre a másik tagállamba történő elvitelre vonatkozó igazolás kiállításában. Ez csökkenti a manipulációk veszélyét, teljesen azonban nem tudja kiküszöbölni. (68. pont)” „Amennyiben az adóalany egy ilyen módon kiállított fuvarlevelet mutat be, úgy általában az elegendő az értékesítés helye szerinti államból a másik tagállamba történő szállítás vagy feladás igazolására. A többi feltétel teljesülése esetén ezzel adott a Közösségen belüli termékértékesítés adómentességére vonatkozó igény.” (69. pont)

A perbeli esetben azonban a CMR okmányokkal szemben támasztott fenti követelmények nem teljesültek, hiszen azok hiányosan kerültek kitöltésre, éppen az átvételt igazoló rovat hiányosságai okán az áruk kiszállítása kétségessé vált. Ezen hiányosságok miatt még elvetni a közösségi

termékértékesítés megtörténtét nem lehet, de a perben rendelkezésre állt egyéb bizonyítékok nem voltak elégségesek a bizonyítására. A vevők kilétének bizonytalansága, L. felhatalmazásának, a fuvarozói dokumentumoknak a hiánya együttesen okszerűen vezettek a perben levont következtetések jogszerűségére. Ezen hiányosságok jelentőségének ellensúlyozására nem volt elegendő a fuvarozói elismerői nyilatkozatok megléte, illetve a Zrt. mérlegelési jegyzőkönyve. Helytállóan utalt az elsőfokú bíróság L. központi szerepére, és arra hogy a vevői meghatalmazás hiánya milyen súlyponti szerepet játszott. Miután a felperes a megismételt adóhatósági eljárás során sem utalt ilyen dokumentum meglétére, a felperes sem hivatkozott konkrétan a vevők és a L. közötti kapcsolat jellegére, csak találgatás szintjén utalt erre, („azok tagjaként, résztulajdonosaként, esetleg munkavállalójaként, vagy e cégekkel megbízási jogviszonyban lévő kereskedelmi ügynökként járt el.”, ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság mikor a meghallgatás elmaradását nem tekintette jogszerűtlennek. A Kúria álláspontja szerint egy „közvetítő” pontosan tudja, milyen jogviszony alapján hozza létre az ügyleteket, ennek felfedésének elmaradása, az igazolás hiánya meghatározó az ügy megítélése szempontjából. Helytállóan foglalta össze az elsőfokú bíróság a felperessel szemben támasztott ésszerűen elvárható intézkedési kötelezettségek tartalmát is.

Az Európai Unió Bírósága C-184/05. számú (Twoh International BV) ügyben hozott ítéletében egyértelműen kinyilvánította, hogy „A közösségi jog korlátait tiszteletben tartja az az elv, amely szerint az adózás alóli kivételhez vagy mentességhez való jog bizonyítása azt a személyt terheli, aki a jogra hivatkozik. Így a hatodik irányelv 28. cikke A része a) pontja első bekezdésének alkalmazásában a termékértékesítőre hárul annak bizonyítása, hogy teljesülnek a jelen ítélet 23. pontjában említett mentességi feltételek.” (26. pont)

A fenti számú ügyben azt is kifejezésre juttatta az EUB, hogy „a kölcsönös segítségnyújtásról szóló irányelvet és a közigazgatási együttműködésről szóló rendeletet nem azért fogadták el, hogy a tagállamok adóhatóságai közötti információcsere- rendszert vezessenek be, amely lehetővé tenné az olyan adóalany által végrehajtott termékértékesítések közösségen belüli jellegének megállapítását, aki maga nem tud e célból megfelelő bizonyítékokkal szolgálni.” (34. pont)

E megállapítást megerősíti a Bíróságnak az illetékes hatóságok közvetett adókra vonatkozó kölcsönös segítségnyújtásról kialakított ítélkezési gyakorlata, és amely alkalmazható az olyan esetre, mint amilyen az alapügyben felmerült. Ezen ítélkezési gyakorlat szerint valamely tagállam hivatkozhat a kölcsönös segítségnyújtásról szóló irányelvre annak érdekében, hogy megszerezzen egy másik tagállami illetékesség hatóságaitól valamennyi információt, amely lehetővé teszi számra az adó pontos megállapítását. Mindazonáltal semmi nem akadályozza meg abban az érintett adóhatóságokat, hogy magától az adóalanytól követeljék a kért csökkentés engedélyezéséhez általuk szükségesnek tartott igazolásokat. (35. pont)

Kfv.I.35.622/2016/5.

Az Áfa tv. 120. §-a alkalmazásánál figyelemmel kell lenni az Áfa tv. 14. § (1) bekezdésében foglaltakra is, és a feltételek fennállása esetén az előbbi jogszabályhelyre alapozva a levonási jog gyakorlása nem tagadható meg.

I. A perbeli esetben a felperes által eszközölt ingatlan beszerzés kapcsán az általános forgalmi adó levonásának jogszerűsége merült fel, arra figyelemmel, hogy a felperes csak kisebb részben hasznosítja saját gazdasági tevékenysége körében, egyébként ingyenes használatba adta a vízi társulat részére.

A 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Áfa tv.) 120. § a) pontja alapján abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany – ilyen minőségében – a terméket, szolgáltatást adóköteles termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az adót, amelyet termék beszerzéséhez, szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan egy másik adóalany rá áthárított.

Az Európai Unió Bírósága a HÉA irányelv (2006/112/EK tanácsi irányelv) azonos szabályozást tartalmazó előírásának értelmezése kapcsán már többször kifejtette, hogy a levonási rendszer célja az,

hogy a vállalkozót a bármely gazdasági tevékenysége során felmerülő, esedékes vagy megfizetett HÉA terhe alól teljes egészében mentesítse. A közös hozzáadottértékadó-rendszer tehát minden gazdasági tevékenység adóterhét illetően biztosítja a tökéletes semlegességet, bármi legyen is e tevékenységek célja vagy eredménye.

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint – amely a Lennartz-ügyig nyúlik vissza – amennyiben egy adóalany tárgyi eszközöket mind vállalkozási, mind vállalkozásidegen célra használ, a hozzáadottérték-adó vonatkozásában választhat, hogy ezt az eszközt teljes egészében vállalkozása vagyonának körébe vonja, vagy teljes egészében magánvagyon körében tartja, és ezzel teljesen kizárja a hozzáadottértékadó-rendszerből, vagy csak a tényleges szakmai használattal érintett hányadot viszi be a vállalkozásába. Ha viszont úgy dönt, hogy a tárgyi eszközt teljesen a vállalkozás vagyon körébe vonja, jogosult teljes mértékben és azonnal levonni az eszköz beszerzése után előzetesen felszámított adót.

Az alperes maga sem vitatta, hogy a felperes adóalanyiságát eredményező gazdasági tevékenységével összefüggésben került sor az ingatlan beszerzésére, hiszen ha nem ez lett volna az álláspontja, akkor a 100 m²-re vonatkozásában is tilalmazza a levonást. Arra figyelemmel tagadta meg a felperesi használatot meghaladó részt terhelő áfa levonását, mert nézete szerint a többi rész használata tekintetében nem valósult meg a vállalkozási célú használat. Ugyanakkor a tényállás megítélésekor figyelmen kívül hagyta, hogy ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtásnak tekinti az Áfa tv. 14. § (1) bekezdés azt, ha az adóalany a terméket vállalkozásából időlegesen kivonva, azt saját vagy alkalmazottai magánszükségletének kielégítésére vagy általában, vállalkozásától idegen célok elérésére ingyenesen használja, illetőleg azt másnak ingyenesen használatba adja, feltéve, hogy a termék vagy annak alkotórészeinek szerzéséhez kapcsolódóan az adóalanyt egészben vagy részben adólevonási jog illette meg.

E szabály alkalmazása kapcsán az Unió Bírósága kifejtette: „az adóalany vállalkozása vagyonának körébe vont eszköz magáncélú használatának ellenérték fejében nyújtott szolgáltatással minősítésével a hatodik irányelv 6. cikke (2) bekezdése első albekezdésének a) pontja egyfelől az említett eszköz megszerzése vagy építése után felszámított HÉA-t levonó adóalany és az eszköz megvásárlásakor a HÉA-t megfizető végső fogyasztó közötti egyenlő bánásmód biztosítását célozza megakadályozva azt, hogy az előbbi jogtalan előnyben részesüljön az utóbbival szemben, másfelől pedig az előzetesen felszámított HÉA levonása és az áthárított adó beszedése közötti összefüggés biztosításával az adósemlegesség megteremtését” (C-72/05 Wollny-ügyben hozott ítélet 30–33. pontját).

A fentiek alapján a Kúria nézete szerint az Áfa tv. 120. §-a alapján jogszerűtlen volt a felperesi ingatlanvásárlást terhelő áfa levonás megtagadása, ugyanakkor fennáll a lehetősége az Áfa tv. 14. § (1) bekezdése alapján általános forgalmi adó megállapításának az Áfa tv. 69. §-a figyelembe vételével. Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet, az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően az ingatlant terhelő áfa levonás körében a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a Pp. 339. § (3) bekezdése alapján a fentiek szerinti elbírálás elvégzésére kötelezte.

II. Az Európai Unió Bírósága már számos ítéletében kifejtette, hogy az adócsalás, az adóelkerülés, illetve visszaélések elleni küzdelem olyan célkitűzés, amelyet a 2006/112/EK irányelv elismer és támogat. A jogalanyok az uniós jog normáira nem hivatkozhatnak csalárd módon és visszaélésszerűen. Ennél fogva a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonási jog által biztosított előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon vagy visszaélésszerűen hivatkoztak (C-85/11 számú ügy, 35-37. pontja). A fentiekből következően az adóhatóságnak és a nemzeti bíróságnak mindig vizsgálnia kell a konkrét ügyletek gazdasági ésszerűségét, ezek tisztán mesterséges jellegét, a gazdasági szereplők közötti jogi, gazdasági, személyes kapcsolatokat és azt is, hogy a közbeékelte gazdasági társaságok igénybevétele nem akadályozza-e a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazását (C-425/06., C-103/09).

A vízi társulattal létrejött vállalkozói szerződési konstrukció vonatkozásában az adóhatóság a 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban Art.) 2. § (1) bekezdésére alapozva tagadta meg a levonási jog érvényesítését. Az Art. szabályozása általánosságban határozza meg a rendeltetésellenes joggyakorlást, pontos elhatárolást, hogy az milyen magatartással valósul meg és mely körülmények fennállása esetén állapítható meg nem ad, a jogalkalmazóra bízva a konkrét eset releváns tényállási elemeinek értékelése

alapján annak meghatározását. E törvényi rendelkezés értelmezése során azonban figyelemmel kell lenni az Európai Unió Bíróságának a Halifax (C-255/02), és Part-Service (C-425/06) ügyekben a visszaélészerű magatartás és az adókikerülés kapcsán kifejtett tételeire is.

Annak vizsgálata, hogy a felek által kötött ügylet tisztán mesterségesen létrehozott, kizárólag, vagy elsődlegesen adóelőny elérése céljából jött létre, az adóhatóság feladatát képezte a közigazgatási eljárásban az Art. 97. § (4) bekezdése alapján, mely feladatának maradéktalanul eleget tett.

Bár minden gazdasági szereplő költségvetési kapcsolata rendezett volt, de a felek olyan szerződéses konstrukciót dolgoztak ki, melynek racionalitása megkérdőjelezhető, és ebben a felek közreműködésének ésszerű oka nem volt. A felperes tényleges részt vétele a gazdasági események megvalósulásában bizonyítást nem nyert, és túlszámlázás is megállapítható volt terhükre. A felperes a rá háruló bizonyítás ellenére nem tudta az ügylet valós gazdasági célját megnevezni, és bizonyítani.

Az Alkotmánybíróság Art. 1. §-ának (7) bekezdését vizsgáló 724/B/1994. számú határozatában többek között megállapította, hogy az a jognyilatkozatok értelmezésére vonatkozó olyan általános szabály, amelyre az adóhatóság az adózás rendjéről szóló törvény külön felhatalmazása nélkül is hivatkozhatna. Az adóhatóság minősítése kizárólag adóügyi szempontból releváns, és az a közjogi jogviszonyban nem álló harmadik személyre kihatással nincs. Az Art. 1. §-ának (7) bekezdése csak arra biztosít jogot az adóhatóságnak, hogy ha a nyilatkozatban kifejezésre jutó akarat és a tényleges szerződési tartalom egymástól eltér, a jognyilatkozatokat a palástolt ügylet szerint minősítse. Ez azonban nem módosítja – nem is érinti – a felek közötti polgári jogi szerződést, hanem csak a jognyilatkozat adóügyi minőségét határozza meg. Az adóhatóság nem tett többet, mint ennek alapján vizsgálta a felek között létrehozott szerződéses kapcsolatot és helytállóan állapította meg annak valós gazdasági tartalmát és vonta le jogszerű következtetéseit.

III. Ugyancsak nem értett egyet a Kúria a gépek beszerzése kapcsán kifejtett felperesi felülvizsgálati érveléssel. Itt sem tévedett az alperes és a bíróság sem, mikor a számlák szerinti gazdasági események tényleges megvalósulását vizsgálta.

E körben is irányadó az Unió Bíróságának döntéseiben kifejtett az az álláspontja: "hogy „a termékértékesítés fogalma nem a tulajdon átruházásnak az alkalmazandó nemzeti jogszabályokban előírt formáira utal, hanem magában foglal bármely, materiális javak átruházására irányuló ügyletet, amelynek során az egyik fél feljogosítja a másik felet, hogy e javakkal úgy rendelkezzen, mintha tulajdonosa lenne”.(C-118/11. sz. ítélet 39. pontja, C-320/88.sz ítélet 7. pontja, C-185/01.sz. ítélet 32. pontja, C-78/12.sz. ítélet 33. pontja C-435/03. sz. ítélet 35. pontja, C-237/09. sz. ítélet 24.pontja, C-25/03. ítélet 64. pontja. Ebből következően akkor minősül valamely ügylet az Irányelv 14. cikk (1) bekezdése szerinti termékértékesítésnek, ha, azáltal az adóalany oly módon ruház át materiális javakat, amely feljogosítja a másik felet, hogy azokkal úgy rendelkezzen, mintha tulajdonos lenne, anélkül hogy az érintett javak feletti tulajdonjog megszerzésének formája befolyásoló lenne e tekintetben. Az Európai Unió Bíróságának ítéletei rögzítik azt is, hogy „a nemzeti bíróság feladata minden egyes esetben az adott tényállástól függően meghatározni, hogy az érintett termék feletti tulajdonosként való rendelkezés joga átruházásra került-e”. (C-320/88. sz. ítélet 13. pontja, C-78/12. sz. ítélet 34. pontja, C-118/11. sz. ítélet 41. pontja.)

Ezt az elemzést az elsőfokú bíróság elvégezte és a gépek szállításának, annak időpont szerinti megvalósulásának figyelembe vételével helytálló következtetésre jutott, mikor rögzítette, hogy a közbenső „vevők” ténylegesen az eszközök feletti tulajdonosként való rendelkezés jogát nem szerezték meg, így a részükről kiállított számlák nem valós gazdasági eseményt takartak, melyről a felperesnek tudomással kellett bírnia.

Kfv.II.37.734/2016/11.

Újrafelvételi eljárás abban az esetben vezethet eredményre, ha a tétel-elemek egyedi jelölése folytán elkülöníthető, melyik töltőszelopen letöltött ásványvizes palackok tartalmazzak fertőzött vizet és melyek nem. Ha nem különíthetők el a termékek, a hatóság nem köteles egyenként megvizsgálni a tétel-elemeket, hogy hibásak-e, ebben az esetben a tétel egésze a bíróság alapja.

A Kúria a felülvizsgálat eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a 194/2008.(VII.31.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 2.§ (2) bekezdését és a 178/2002/EK rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) 14. cikk (6) bekezdését megsértette. Az elsőfokú bíróság a tétel fogalmánál elfogadta, hogy a fogalom-meghatározásnál az R. 2.§ (2) bekezdéséből kell kiindulni. E rendelkezés folytán tétel alatt a hiba, az áru és az előállítás szempontjából azonos megítélésű termékek összességét kell érteni. A perbeli esetben az előállítás szempontjából azonos megítélésű termékek összességét kell egy tételnek tekinteni. Az EK rendelet 14. cikk (6) bekezdése ugyanis kimondja, hogy ha egy nem biztonságos élelmiszer része egy azonos élelmiszerekből álló tételnek, akkor a tétel többi részét sem lehet biztonságosnak tekinteni, kivéve – és ebben az esetben dönthető meg a vélelem –, ha a tétel részletes átvizsgálása során a tétel többi részében az élelmiszer nem biztonságos voltára nem találnak bizonyítékot.

A perbeli esetben a tétel többi részére vonatkozóan semmiféle bizonyítás nem volt lefolytatható, mert egyrészt a termékek időközben megsemmisítésre kerültek, másrészt a felperes azon túlmenően, hogy a 67. számú töltőszelepe hibáját igazolta, a tétel többi részére vonatkozóan nem szolgáltatott olyan bizonyítékot az újrafelvételi eljárásban, amely bizonyította volna a vélelem megdöntéséhez szükséges körben, hogy a tétel többi részében a kifogásolt mikroorganizmusok nem találhatók meg, azaz a többi terméke – azaz valamennyi nem a 67. töltőszelepen keresztül letöltött ásványvizes palackja – biztonságos terméknek tekinthető. Ezt a vizsgálatot azért sem lehetett elvégezni, mert nem volt beazonosítható, hogy melyik palackok tartalmazzák azt az ásványvizet, amely a 67. számú, kifogásolt töltőfejen keresztül került a palackokba betöltésre. Amennyiben a felperes ezt tudta volna igazolni, abban az esetben lehetett volna a tételben belül a biztonságos és a nem biztonságos élelmiszereket elkülöníteni. Mivel ilyen elkülönítés nem volt lehetséges és az alperes szakértői véleménnyel igazolta, hogy a tétel egészét kell nem biztonságos élelmiszernek tekinteni az EK rendelet 14. cikk (6) bekezdése értelmében, ezért a tétel teljes mennyisége szolgált a bírság alapjául.

Tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a hiba szempontjából azonos megítélésű termékek vehetők a bírság alapjául. Az R. 2.§ (2) bekezdése a tétel értékét határozza meg, mint a bírság egyik tényezőjét, amely alatt a hiba, az áru és az előállítás szempontjából azonos megítélésű élelmiszert érti. Mivel itt a hiba az EK rendelet 14. cikk (6) bekezdése folytán a tétel egészére kellett, hogy érthető legyen, miután valamennyi termék előállítása azonos körülmények között történt, és nem lehetett elkülöníteni a nem biztonságos élelmiszerektől a tétel többi részét, ezért a bírság alapjául is a tétel egészét kellett számításba venni. A felperes maga sem kifogásolta, hogy a forgalomból valamennyi termékét vissza kellett hívnia, a termékeit nem hozhatta forgalomba, és a teljes tételt meg kellett semmisítenie, mert a tétel teljes egészére azt kellett megállapítani, hogy nem minősül biztonságos terméknek.

Az elsőfokú bíróság arról is tévesen foglalt állást, hogy a tétel egészére – az, hogy az biztonságosnak vagy nem biztonságosnak tekinthető –, az alperesnek kellett volna vizsgálatot lefolytatnia. A vélelem megdöntéséhez szükséges bizonyítékot a felperesnek kellett szolgáltatnia, aki a 67. számú töltőfeje hibáját igazolta, de ezen túlmenően a többi termékre fertőzőtség hiányát azért nem lehetett igazolni, mert azok egyedi azonosítóval nem voltak ellátva, elkülönítésük nem volt lehetséges. A bíróság által megkívánt vizsgálatot ugyanis éppen a felperes nyomon-követési eljárási hiányossága akadályozta meg, így nem volt megállapítható, hogy a 67. számú töltőfejből melyik termékek kerültek ki, és ugyanezen okból az sem volt bizonyított az újrafelvételi eljárásban, hogy a többi töltőfejen legyártott termékek tekintetében a biztonságos termék minősítés megállapítható.

A bíróság tévesen követelte meg, hogy egyedi jelölés hiányában az alperes összesen 198.576 darab palackot egyenként vizsgáljon meg, hogy eldöntse, melyik fertőzött és melyik nem. Az alperesnek a tétel-elemek azonosításának, jelölési megkülönböztetésének hiányában, a termékek elkülöníthetlenségének okán nem volt módja és nem volt kötelezettsége arra, hogy vizsgálja, hogy a 67. számú töltőfejen kívül mely termékek esetében lett volna még megállapítható, hogy a termék biztonságos. Az EK rendelet 14. cikk (6) bekezdése szerinti az a kitétel, hogy ha a tétel részletes átvizsgálása során a tétel többi részében az élelmiszer nem biztonságos voltára nem találnak bizonyítékot, akkor a tételnek ezt a részét biztonságosnak kell tekinteni, nem jelenti azt, hogy az elkülönítő jelölés nélküli termékek esetében a hatóság valamennyi tétel-elemet köteles külön-külön megvizsgálni. A jelölés hiányából adódó következmény nem hárítható át a hatóságra.

Kfv.VI.38.158/2016/7.

A letéti szerződés alapján múzeumban kiállított tárgy nem áll általános védelem alatt. A kulturális javak védetté nyilvánítása iránti eljárásban a kulturális örökség védelmére vonatkozó jogszabályok az irányadók. A visszaviteli kötelezettség intézménye a közjog által szabályozott, nem azonos a letéti szerződéshez kapcsolódó visszaadási kötelezettséggel. A visszaviteli kötelezettség fennállását elsődlegesen az alkotás országba történő behozatalakor hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok alapján kell vizsgálni.

I A felülvizsgálati bíróság kiemelte, hogy a visszaviteli kötelezettség fennállása tekintetében a kulturális örökségvédelmi jogszabályok rendelkezései az irányadók, a vámjogszabályok ebben a körben csak technikai, kisegítő jelleggel bírnak. A festmény vámjogi sorsa – illetve annak rendezetlensége – alapvetően nem befolyásolja a visszaviteli kötelezettség fennállása vonatkozásában hozott döntést. A jogerős ítélet hivatkozást tartalmaz a 2913/92/EGK tanácsi rendeletre (a továbbiakban: Rendelet 1.) és a 2454/93/EGK bizottsági rendeletre (a továbbiakban: Rendelet 2.) mint közösségi jogszabályokra. Ezek a perbeli jogviszonyra nem alkalmazhatók, mert egyrészt a festmény behozatalakor még nem voltak hatályosak, másrészt ebben az időpontban a közösségi jog hatálya nem terjedt ki Magyarországra.

II. A felperes felülvizsgálati kérelmében a tényeknek megfelelően adta elő, hogy az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében nem döntött a keresetben megjelölt alábbi jogszabálysértésekről: a Ket. 1. § (2) bekezdése (hatáskör gyakorlásával visszaélés), a Ptk. 1:3. § (1), (2) bekezdése (jóhiszeműség és tisztesség elve), 1:5. § (1) bekezdése (joggal való visszaélés), az Alapjogi Charta 17. cikk (1) bekezdése (tulajdonhoz való jog) és a Római Egyezmény 1. cikke (tulajdon védelme).

Kfv.I.35.018/2017/5.

A közösségi jogi szabályozás alkalmazását nem lehet oly módon kiterjeszteni, hogy az vonatkozzon a gazdasági szereplők visszaélésszerű magatartására is, vagyis azon ügyletekre, amelyeket nem a rendes kereskedelmi ügyletek keretében hajtanak végre, hanem kizárólag abból a célból, hogy csalárd módon részesüljenek a közösségi jog által biztosított előnyökből.

Az Európai Unió Bírósága már számos ítéletében kifejtette, hogy az adócsalás, az adóelkerülés, illetve visszaélések elleni küzdelem olyan célkitűzés, amelyet a 2006/112/EK irányelv elismer és támogat. A jogalanyok az uniós jog normáira nem hivatkozhatnak csalárd módon és visszaélésszerűen. A közösségi jogi szabályozás alkalmazását nem lehet oly módon kiterjeszteni, hogy az vonatkozzon a gazdasági szereplők visszaélésszerű magatartására is, vagyis azon ügyletekre, amelyeket nem a rendes kereskedelmi ügyletek keretében hajtanak végre, hanem kizárólag abból a célból, hogy csalárd módon részesüljenek a közösségi jog által biztosított előnyökből.

Ennél fogva a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonási jog által biztosított előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon vagy visszaélésszerűen hivatkoztak (C-85/11 számú ügy, 35-37. pontja). A fentiekből következően az adóhatóságnak és a nemzeti bíróságnak mindig vizsgálnia kell a konkrét ügyletek gazdasági ésszerűségét, ezek tisztán mesterséges jellegét, a gazdasági szereplők közötti jogi, gazdasági, személyes kapcsolatokat és azt is, hogy a közbeékelte gazdasági társaságok igénybevétele nem akadályozza-e a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazását (C-425/06., C-103/09).

A perbeli esetben az alperes az 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) 2. § (1) és 1. § (7) bekezdésére alapozva tagadta meg a felperes adólevonási jogát. Az Art. szabályozása általánosságban határozza meg a rendeltetésellenes joggyakorlást, pontos elhatárolást, hogy az milyen magatartással valósul meg és mely körülmények fennállása esetén állapítható meg nem ad, a jogalkalmazóra bízva a konkrét eset releváns tényállási elemeinek értékelése alapján annak meghatározását. E törvényi rendelkezés értelmezése során a Kúria az Európai Unió Bíróságának a fentebb említett esetekben a visszaélésszerű magatartás és az adókikerülés kapcsán kifejtett tételeire is figyelemmel volt és ennek alapján ítélte meg a jogerős ítélet jogszerűségét.

Annak megállapítása, hogy mi a szóban forgó ügyletek elsődleges célja, az adóhatóság feladatát képezte a közigazgatási eljárásban, mely feladatának maradéktalanul eleget tett. Az adóhatóság és az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás alapján megállapítható, hogy az ügylet döntően az adóelőny elérésére irányult, a jog gyakorlása nem volt rendeltetésszerű. A felperes a rá háruló bizonyítás ellenére nem tudta az ügylet valós gazdasági célját megnevezni.

Hangsúlyozta a Kúria azt is, hogy a gazdasági szereplők közötti jogi, gazdasági és/vagy személyes kapcsolatok azok, amelyek jellegüknél fogva jelzik az adóelőny megszerzésére irányuló alapvető célt annak ellenére, hogy egyébként esetleg fennállnak más gazdasági célok is. Így nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor értékelte a felek közötti személyes kapcsolatot és azt is elemezte, hogy a látszólag egymástól független felek közötti kapcsolat lebonyolításában egyes szereplők képviselői milyen fontos irányító szerepet játszottak.

A rendeltetésellenes joggyakorlást támasztotta alá a tartályok egyes értékesítési pontokon bekövetkező indokolatlan árnövekedése, melyet nem magyaráz a felperesi felülvizsgálati kérelemben hivatkozott nagyobb piaci ismeret.

Kfv.I.35.110/2017/4.

A gazdasági esemény tényleges tartalmának vizsgálata. Rendeltetésszerű joggyakorlás áfalevonási jog érvényesítése során.

A gazdasági esemény tényleges tartalmának elemzése során az elsőfokú bíróság irányadónak tekintette, hogy „A gép műszaki leírásából és a dokumentumokból egyértelműen külön műszaki szakértői vizsgálat nélkül is látszik, hogy többletet eredményezett a számlában írt gazdasági esemény.” Az L.Kft. által kiállított mindegyik számlának a tartalma a következő volt: F021 Impregnáló berendezés VPI 2000/5000 IV. A kapcsolódó árajánlat szerint az egységes impregnáló berendezés hat elemből áll, a berendezés a felperes tiszaujvárosi telephelyére lesz szállítva, telepítést, beüzemelést, próbaüzemet a betanítást az L.Kft. díjmentesen végzi. A német cég a berendezést közvetlenül a felperes telephelyére szállította, a gépet a német céget követően senki nem munkálta meg. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehet okszerűen arra következtetni, hogy a számlában írt gazdasági esemény (impregnáló berendezés értékesítése) a németországi gyártáshoz képest bármilyen többletet tartalmazott volna.

A jogerős ítélet a szlovák cég és az L.Kft. bevonását a finanszírozás kérdésében is vizsgálta. A német céggel a tárgyalásokat a felperes kezdeményezte, a termékre vonatkozó tárgyalásokat végig a felperes alkalmazottja folytatta, majd miután értesítették a német céget a pénzügyi problémákról, a számla kiállítása a szlovák cég részére történt, de a szállítás közvetlenül a felpereshez. Az a következtetése, hogy banki kölcsön helyett ekként is megoldható lett volna a pénzügyi feltételek biztosítása, elméleti síkon, megfelelő-, jelen esetben hiányzó, dokumentálás mellett nem vitatható. Amennyiben azonban a német beszállító mellett további partnerek bevonása 190%-os árdragulással jár, a finanszírozás firtatása nem megfelelő válasz a gazdasági döntésre. A finanszírozás megoldására vonatkozó előadás kapcsán az sem nyert gazdaságilag indokolt magyarázatot, miért kellett még további céget bevonni, a felperes miért nem az állítása szerint a pénzügyi fedezetet biztosító szlovák partnertől szerezte be a berendezést.

A 190%-os árdragulást kétségtelenül kompenzálta a levonható áfa keletkezése, ami azonban az L. Kft. tényleges befizetői pozíciójának hiányában a költségvetés terhére történt. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a beszerzés megdrágításával lett módja felperesnek az állami támogatás közel 94%-ának lehívására, úgy hogy a 100% feletti ellenérték a S. személye által összefogott gazdasági társaságok között oszlott meg. A személyes kapcsolat következtében a felperesnek minderről tudomása volt.

A Kúria egységes ítélkezési gyakorlat előmozdítása érdekében az 2007. évi CXXVII. tv. (a továbbiakban: Áfa tv.) 120.§ a) pontjának az értelmezéséről alkotta meg az 5/2016. (IX. 26.) KMK véleményt. Ennek 3) pontja szerint, ha a gazdasági esemény a számlában szereplő felek között megvalósult, de a számlakibocsátó (vagy az általa befogadott számla kibocsátója) csalárd magatartást valósított meg, az adóigazgatási eljárásban vizsgálni kell, hogy a számlabefogadó tudott-e, illetve

tudnia kellett volna-e az adókijátszásról, adócsalásról. Ezen esetek kapcsán a levonási jog gyakorlásának konjunktív feltételei formailag teljesülnek: a termékértékesítés/szolgáltatásnyújtás megtörtént, és azt a számlakiállító teljesítette. Az adóhatóság azonban bizonyítja, hogy a számlakiállító, vagy láncszerződés (körhinta csalás) esetén a sorban valamely korábbi adóalany (az általa befogadott számla kibocsátója) csalárd magatartást valósított meg. Irányadó, hogy a kérdés megítélésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy az adócsalás, az adóelkerülés, illetve más visszaélések elleni küzdelem olyan célkitűzés, amelyet a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK Irányelv elismer és támogat, a jogalanyok az uniós jog normáira nem hivatkozhatnak csalárd módon vagy visszaélésszerűen (Mahagében/Dávid ügy 41. pontja és az ott hivatkozott Európai Unió Bíróságaitéletek). Ezen küzdelem olyan cél, amely nem csak a számlában szereplő felek közt kell, hogy érvényesüljön, hanem az egész gazdasági láncolatban. Ugyanakkor más adóalany visszaélésszerű magatartása miatt nem veszítheti el a felperesi adózó automatikusan az adólevonási jogát, amely az Európai Unió Bíróságaszerint héa mechanizmusának szerves részét képezi (Mahagében/Dávid ügy 38. pontja). Vizsgálni kell tehát a felperesi adózó tudattartalmát, és az adóhatóság feladata, hogy azon objektív körülmények alapján bizonyítsa, hogy az adóalany tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az eladó, illetve a szolgáltató vagy az értékesítési láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt (Mahagében/Dávid ügy 49. pontja).

A személyi összefonódást, a megrendelés körülményeit, a szállítást, az árfelhajtást és a közösségi beszerzés áfa levonással járó belföldivé alakítását az alperes helytállóan tekintette olyan objektív körülménynek, melyek alapján a felperes tudhatta, hogy a számláiban szereplő gazdasági eseményt ténylegesen nem az L.Kft. teljesítette, arra áfa levonási jog nem alapítható.

Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az L.Kft. számláját érintő körben meggyőződéséről ugyan részletesen számot adott, azonban az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat tévesen alkalmazta, a bizonyítékok egybevetése okszerűtlen volt, a Pp. 206.§ (1) és 221.§ (1) bekezdésinek sérelme folytán téves következtetésekre jutott. Az L.Kft. számlái alapján a felperes nem gyakorolhatott áfa levonási jogot.

Kfv.VI.35.133/2017/4.

Az integrált mezőgazdasági együttműködésre irányuló ügylet kapcsán adott hitelhez kapcsolódó kamat áfa rendszerbeli megítélése.

A hozzáadottérték-adóról szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 78. cikkének b) pontja értelmében az adóalap részét képezik azon járulékos költségek – így különösen a jutalék, a csomagolási, fuvarozási és biztosítási költséget –, amelyeket az értékesítést teljesítő a megrendelőre terhel. A 135. cikk (1) bekezdés b) pontja szerint a tagállamok mentesítik az adó alól a következő ügyleteket: b) hitelnyújtás és- közvetítés, valamint a hiteleknek a hitelező által történő kezelése. A 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 70. § (1) bekezdés b) pontja alapján termék értékesítése, szolgáltatás nyújtása esetében az adó alapjába beletartoznak a felmerült járulékos költségek, amelyeket a termék értékesítője, szolgáltatás nyújtója hárít át a termék beszerzőjére, szolgáltatás igénybevevőjére, így különösen: a bizománnyal, egyéb közvetítéssel, csomagolással, fuvarozással és biztosítással összefüggő díjak és költségek. A 86. § (1) bekezdés b) pontja kimondja, mentes az adó alól a hitel-, pénzkölcsön és egyéb ilyen jogviszonyt megtestesítő szolgáltatás nyújtása és közvetítése, valamint ezek hitelező általi kezelése.

A jogvita lényege abban áll, hogy a felperes, mint integrátor által a mezőgazdasági termelőknek nyújtott hitel egy összetett, több gazdasági eseményt magába foglaló tevékenység része-e, avagy önálló, az integratori működéstől független gazdasági tevékenység. Ebből fakadóan vitás a hitelnyújtáshoz kapcsolódóan felszámított kamat adójogi sorsa, annak áfa kötelezettsége, illetve mentessége.

Az Európai Unió Bírósága – a jelen felülvizsgálati ügygel a tényállás, a vonatkozó jogszabály és uniós jogi rendelkezések, illetve a felmerült jogértelmezési kérdések körében azonos – Stock-ügyben hozott ítéletében kifejtette, hogy az olyan integrált mezőgazdasági együttműködésre irányuló ügylet, amely

előírja, hogy valamely gazdasági szereplő termékeket értékesítsen valamely mezőgazdasági termelőnek, és a részére e termékek megvásárlására szánt kölcsönt nyújtson, e rendelet szempontból egyetlen egységet képező ügyletnek minősül, amelyben a termékek értékesítése a főszolgáltatás. Az említett egységet képező ügylet adóalapját képezi mind az említett termékek ára, mind a mezőgazdasági termelőknek nyújtott kölcsön után fizetett kamat. Az a körülmény, hogy az integrátor kiegészítő szolgáltatásokat nyújthat az integráltak részére, valamint megvásárolhatja az általa előállított mezőgazdasági termékeket, nem befolyásolja a szóban forgó ügyletnek az Irányelv szempontból egységet képező ügyletnek való minősítését.

Az Európai Unió Bírósága az ítélete 36. pontjában előírta, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben szóban forgó integrált együttműködésre irányuló szolgáltatásban ténylegesen az ítélet 34. pontjában hivatkozott gazdasági cél fejeződik-e ki, valamint hogy a forgóeszközök értékesítése az integráltak számára ilyen alapvető jelentőséggel bír-e.

A Kúria a perben rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok értékelésével megállapította, hogy a Stock-ügyben hozott ítélet 34. pontjának megfelelően a forgóeszközök értékesítésének és a kölcsönnek ugyanaz a gazdasági célja, nevezetesen az, hogy lényegében pénzügyi és logisztikai támogatást vezet be a mezőgazdasági termelők részére, lehetővé téve számukra, hogy mezőgazdasági termelőtevékenységet folytassanak. Ezt igazolják a perbeli integrációs együttműködést szabályozó szerződések is, melyekben a felperes – többek között – kötelezettséget vállalt a termelők tevékenységének támogatására és az ehhez szükséges forgóeszközök megvásárlásának finanszírozására.

A felülvizsgálati bíróság hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértéstől mentesen állapította meg az integratori tevékenység komplex jellegét, ehhez kapcsolódóan az egységes szolgáltatás nyújtásának szándékát és megvalósulását. A termékértékesítés és a hitelnyújtás az Irányelv és az Áfa tv. szempontból egyetlen egységet képező jogügylet, ahol a termékek értékesítése a főszolgáltatás, mely meghatározza a kamat sorsát az áfa felszámítása vonatkozásában. A kamat az Irányelv 78. cikk b) pontja és az Áfa tv. 70. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazásával áfa köteles, az Irányelv 135. § (1) bekezdés b) pontja és az Áfa tv. 86. § (1) bekezdés b) pontja jelen esetben nem irányadó.

Kfv.I.35.152/2017/6.

Az ítéleti tényállás megállapítása körében a bizonyítás és az egyéb ténymegállapítások vonatkozásában a bíróságnak meg kell állapítania azok hitelt érdemlőségét, a bizonyítékok erejét és azok jelentőségét is.

Az elsőfokú bíróság megsértette a 1952. III. törvény (továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdésében foglalt előírást, mikor kizárólag a perben meghallgatott ügyvezetők, tanúk vallomására alapozta ítéletét és nem értékelte az ugyanazon ügyvezetők adóhatósági eljárásban tett vallomásait, nem tárta fel, hogy azok megtételére valóban ésszerű félelmek, megváltoztatására komoly indokok miatt került sor, amelyek lehetővé tették az adóhatósági eljárásban tett vallomások kirekesztését, valóságtartalmának elvetését. A bizonyítékok egyenkénti értékelése vonatkozásában az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy önmagában az ügyvezetők és tanúk kétséges valóságtartalmú nyilatkozatai nem alapozzák meg a felperes által állított tények valóságosságát. Emellett értékelni kellett volna a számlakibocsátó cégek egyéb, a működés teljes hiányát igazoló okirati bizonyítékait, melyeket a bíróság a mérlegelési körbe nem vonta be.

A két ügyvezető adóhatósági eljárásban tett nyilatkozataival ellentétes perbeli vallomásaik a gazdasági események elvégzésének maradéktalan igazolására teljes körűen még nem elégségesek. Sőt miután a fentebb kifejtettek szerint ésszerű magyarázatot korábbi vallomásaik megváltoztatására nem adtak, inkább a gazdasági események hiányának beismerését erősítik. Joggal hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében a megváltoztatás indokainak lehetetlenségére, logikátlanságára. Az egyes nyilatkozatok közötti ellentmondások helytállóan kerültek alperes részéről feltárássra, azokkal a Kúria egyetértett. Azt ott kifejtettekből alappal lehet következtetni az elhunyt magánszemély irányító szerepére, arra, hogy a számlakibocsátó gazdasági társaságok ügyvezetői tényleges vezetést nem láttak

el, befolyásuk a gazdasági események elvégzésére nem volt. Vallomásaik általános jellegűek, a munkavégzésre, a munkát végzők személyére, azok toborzására, szállítására egyértelmű feleletet adni nem tudtak.

Alappal hivatkozott az alperes a felperesi ügyvezető és a számlakibocsátó vallomásainak ellentmondásosságára is. A Kúria kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperesi ügyvezető sem tudott pontos választ adni, hogy mely gazdasági társaságok milyen munkafolyamatokban vettek részt, illetve korábbi nyilatkozatai a munkavállalók egy időben való foglalkoztatására vonatkozóan folyamatosan változott. Módosult a felperesi ügyvezetőnek a gazdasági társaságok ügyvezetőinek a tárgyaláson betöltött szerepére vonatkozó nyilatkozata is. Mindezek azt támasztják alá, hogy a gazdasági eseményben érintett felek nyilatkozataikat mindig az adott helyzethez igazodóan egymásra tekintettel módosították a bizonyítás állásához képest. Előadásaik nem voltak koherensek, illetve konzekvensek, így az egyéb bizonyítékokkal való összevetés alapján csak a következtetés vonható le, hogy a gazdasági események nem a számlákban rögzítettek alapján jöttek létre

A Kúria jogi álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg, hogy az alperes nem tett eleget az Art. 97. § (4) bekezdésében meghatározott tényállás tisztázási kötelezettségének. Az adóhatóság bizonyította az adólevonási jog megtagadására szolgáló objektív tényeket és a Kúria azokat elégségesnek fogadta el. Vizsgálta azt is, hogy felperes megtette-e az ésszerű intézkedéseket annak érdekében, hogy felismerje, hogy adókijátszás, illetve adócsalás részesévé válik az érintett ügyletekben. Ezzel kapcsolatos álláspontját is rögzítette, mellyel a Kúria egyetért. Az adóhatóság eljárása nem ellentétes az EUB állandó ítélkezési gyakorlatával.

Kfv.I.35.212/2017/3.

Az adóhatóságnak az Art. 38.§ (3a) bekezdésében foglaltak megsértése okán a mulasztási bírságot az Art. 172.§ (20f) bekezdése alapján automatikusan ki kell szabnia. Az így kiszabott mulasztási bírság kiszabása viszont nem jelenti akadályát annak, hogy az adóhatóság egy esetleges revíziót követően az érintett ügylet tekintetében az adóalany adólevonási jogát megtagadhassa.

A KMK vélemény 2. pontjában meghatározott csoportban – amikor a gazdasági esemény megvalósult, de nem a felek között – differenciálásra került az adóhatóságot terhelő bizonyítási kötelezettség az adóalany tudattartalmát illetően. Amennyiben a számlabefogadó adóalany a csalárd magatartásban aktív szerepet töltött be, tehát maga is alakítója volt az adókijátszásra irányuló mesterséges ügyleteknek, akkor a tudattartalmának vizsgálata – az, hogy az adókijátszásban való részvételéről objektív körülmények alapján tudott vagy tudnia kellett volna – nem szükséges.

Az Európai Unió Bírósága pedig maga is számtalan alkalommal rögzítette döntéseiben, hogy az adókijátszás, az adóelkerülés, és az esetleges visszaélések elleni küzdelem olyan célkitűzés, amelyeket a korábbi irányelvek, és a jelenleg hatályos, a Tanács 2006. november 28-i 2006/112/EK irányelve a közös hozzáadottérték-adó rendszerről is támogat. (Kittel-Recolta C-439/04. és a C-440/04. számú egyesített ügyek 54. pontja, a Bonik ügy 37. pontja, a Mahagében-Dávid egyesített ügyek 41. pontja)

Mivel az adóhatóság a revízió során kellő mértékben bizonyította a felperest illetően – különös tekintettel a személyi összefonódásokra, az adóhatósági felhívásra – azt, hogy a jelen ügy tárgyát képező ügyletek tekintetében aktívan közreműködött az adókijátszásra irányuló ügyletben, az elsőfokú bíróság – habár az tévesen arra utalt, hogy a KMK vélemény nem lett volna alkalmazandó annak későbbi keletkezése okán a jelen ügyben – helyesen mutatott rá arra, hogy az adóhatóságnak nem kellett vizsgálnia a felperes tudattartalmát az egyes ügyletek vonatkozásában.

E körben továbbá arra is utalt a Kúria, hogy az ügy irataiból az is megállapítható volt, hogy az adóhatóság határozataiban a felperes az ügyletekben tanúsított aktív magatartásának megalapozásához szükséges körülményeken túl olyan objektív körülményeket – például a fuvarozás körülményei – is feltárt, amelyek alátámasztották, hogy tudnia kellett volna arról, hogy adókijátszásban vett részt.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Pfv.I.21.794/2016/4.

1. A fogyasztási, lakossági kölcsönszerződésben az ügyleti kamat meghatározottnak tekintendő, ha annak mértéke a szerződésben foglaltak alapján a folyósításkori időpontra vonatkozóan megállapítható.

2. Az eshetőleges kereseti kérelmek vizsgálatának elmulasztása a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését eredményezi. (2/2010. (VI.28.) PK vélemény 6.a) pont)

A Kúria a jogerős ítéletben kifejtett állásponttal a következők miatt nem értett egyet: a 6/2013. PJE II/a. pontjában foglaltak elvek és indokok megfelelő alkalmazásával – melyek szerint a deviza alapú kölcsönszerződés főtárgyai körébe eső kikötés érvényes, ha az egy adott, nem feltétlenül dátumszerűen meghatározott időpontban a szerződés rendelkezései alapján egyértelműen meghatározható – az adott esetben az ügyleti kamat mértéke a szerződésben kikötött módon, a szerződés előírásai szerint meghatározható, kiszámítható. Hangsúlyozza a Kúria: az ügyleti kamat mértékében való megállapodás a kölcsönszerződés lényegi tartalmi eleme, melyet a 6/2013. PJE nem említ, azonban a jogegységi határozatban kifejtett elvek e tekintetben is irányadók. Az egyértelmű meghatározottság nem jelenti azt, hogy az ügyleti kamat mértékét a szerződésben feltétlenül számszerűen, %-os módon kell megjelölni: az ügyleti kamat mértéke akkor is egyértelműen meghatározottnak tekinthető, ha mértéke a szerződés részét képező általános szerződési feltételek rendelkezéseit is figyelembe véve a szerződés egyértelmű előírásai alapján meghatározható.

A jelen ügyben a szerződés későbbi időpontra: a folyósítás időpontjára nézve és a szerződés részévé váló hirdetemnyre utalással határozta meg az ügyleti kamat mértékének rögzülését, amely kamatmértéket a szerződéskötés időpontjában valóban tájékoztató jelleggel közölt, ez a megoldás azonban nem jelenti azt, hogy az ügyleti kamat mértéke meghatározatlan maradt volna. A kölcsönszerződés ugyanis tartalmazza mindazokat az adatokat, amelyek alapján a kamat mértéke meghatározott: a szerződés szerint a kamat mértéke a folyósítás időpontjának napján a hirdetemnyben foglalt kamatmérték.

A Kúria hasonló tényállás mellett az ügyleti kamat mértékének meghatározottságára vonatkozó, a másodfokú bíróságtól eltérő álláspontját több konkrét ügy kapcsán kifejtette, így a Pfv.I.21.579/2016., Pfv.I.21.573/2016. és Pfv.I.21.596/2016-os számú ügyekben hozott határozataiban is.

Jelentőséggel bír az a körülmény is, hogy a DH1 és DH2 törvények alapján megvalósult elszámolás, majd a forintosítás az ügyleti kamat „tisztes mértékén” számolt el az adós és az alperes között. Az ügyleti kamat elszámolás során alkalmazott mértéke azonos volt a szerződésben eredetileg valóban tájékoztató jelleggel közölt mértékkel, ilyen módon viszont az elszámolás következtében az ügyleti kamat mértékének a meghatározásával kapcsolatos probléma oka fogottá vált.

A jogerős ítélet csupán utalt arra, hogy a másodfokú bíróság által alaposnak talált (az ügyleti kamat kikötésével kapcsolatos) érvénytelenségi okon kívül a további: a keresetben és a felperes fellebbezésében felhozott többi érvénytelenségi okok „túlnyomó többsége” tekintetében az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást, az utalásból azonban nem tűnik ki, hogy a másodfokú bíróság mely okokat illetően értett egyet az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel és esetleg mely okok tekintetében tért el az álláspontja. A másodfokú bíróság ezen eljárásában vélhetőleg a 2/2010. (VI.28.) számú PK véleményre volt figyelemmel, mely szerint a szerződés érvénytelenségét a fél által előadott érvénytelenségi okok bármelyikének megalapozottsága előidézti [2/2010. (VI.28.) PK vélemény 6.a) pont].

Az előzőekben kifejtettek szerint a Kúria nem találta alaposnak a másodfokú bíróság álláspontját az ügyleti kamat mértékének meghatározására vonatkozóan, a jogerős ítéletből viszont nem állapítható meg, hogy a felperes keresetében, majd pedig a fellebbezésében hivatkozott további érvénytelenségi okok közül melyek azok, amelyekre a jogerős ítéleti döntés kiterjed.

Mivel eltérő jogi álláspontja miatt a másodfokú bíróság a felperes által előadott érvénytelenségi

okokat nem vizsgálta teljes körűen, a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtettekre is figyelemmel az általa benyújtott fellebbezés további érvénytelenségi hivatkozásainak vizsgálata, annak megfelelően az elsőfokú ítélet felülbírálata szükséges.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a Pp. 239.§-án keresztül érvényesülő Pp. 213.§ (1) bekezdését sértő jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt másodfokú eljárásban érdemben kell vizsgálni az elsőfokú bíróság által elbírált és a felperes fellebbezésében hivatkozott valamennyi további érvénytelenségi okot, melyeket a 42.Pf.630.463/2016/4. számú ítélet nem érintett; az e vizsgálódás eredményeként kialakult másodfokú álláspontot részletesen indokolni kell, kivéve a felülvizsgálat tárgyát képező kérdést, az ügyleti kamat meghatározottságát, e körben ugyanis a kifejtettek értelmében az alperes felülvizsgálati érvelése alaposnak bizonyult.

Ugyancsak nem lehet visszatérni a megismételt másodfokú eljárásban a szerződések létrejöttének és a felperesek keresetindítási jogosultságának kérdéseire, mert ezek tárgyában a másodfokú bíróság már állást foglalt (a jogerős ítélet 6. oldalának 2. bekezdésében található utalása szerint mindezek vonatkozásában helyesnek találta az elsőfokú bíróság indokait), és a jogerős ítélet erre vonatkozó döntését a felülvizsgálati kérelem nem támadta.

Az újabb másodfokú eljárásban – amennyiben a felperes fenntartja az indítványát – lehetőség nyílik a felülvizsgálati ellenkérelemben előadott előzetes döntéshozatali indítvány és a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelem vizsgálatára. Bár e kérelmeket a felperes eredetileg a Kúriához intézte, azokkal a Kúria nem foglalkozhatott érdemben, tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati eljárás kereteit az alperes felülvizsgálati kérelme jelölte ki, a felperes pedig csatlakozó felülvizsgálati kérelmét felülvizsgálati ellenkérelemként tartotta fenn. Megjegyzi a Kúria: a felek közti jogviszonyba visszaható hatállyal történő állami beavatkozás megengedhetősége tárgyában az Európai Unió Bíróság előtt C-118/2016. számon az eljárás már folyamatban van, így e tárgyban az esetleges újabb előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése szükségtelennek tűnik.

Pfv.VI.22.065/2016/9.

Jogszerű a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzést helybenhagyó másodfokú végzés, ha a keresetlevélben érvényesített igény bírói úton, peres eljárásban már nem érvényesíthető.

I. A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta felülvizsgálati kérelmében, ezért a Kúria először azt vizsgálta, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján fennáll-e a Kúria előterjesztési kötelezettsége. A Kúria álláspontja szerint a felperes által felvetett jogkérdések tekintetében az adott kereseti kérelem érdemi vizsgálata nélkül – ahogy arra a másodfokú bíróság helyesen rámutatott – az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei nem állnak fenn. A felperes erre irányuló kérelmét ezért a Kúria a Pp. 155/A. § (2) bekezdése alapján elutasította.

II. A felperes felülvizsgálati kérelmében azt adta elő, hogy a másodfokú bíróság végzése azért is jogszabálysértő, mert nem vizsgálta, hogy a per tárgyává tett szerződési rendelkezések a 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (3) bekezdésébe és a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjába ütköznek. A felperes amiatt is jogszabálysértőnek minősítették a jogerős végzést, mert álláspontja szerint a perben eljáró bíróságoknak a 93/13/EK irányelv (a továbbiakban: Fogyasztói Irányelv) rendelkezéseit értelmezve, hivatalból a szerződés más rendelkezéseinek a tisztességtelenségét is vizsgálniuk kellett volna. A Kúria álláspontja szerint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) felperes által is hivatkozott joggyakorlata alapján nem állapítható meg olyan kötelezettséget, hogy a tagállami bíróságoknak a részleges érvénytelenség megállapítására indult perekben erre irányuló kereseti kérelem hiányában is a fogyasztói szerződés egészét kellene hivatalból vizsgálnia. Az EU Bíróság csak a kereseti kérelem alapjául szolgáló Általános Szerződési Feltételek vonatkozásában állapított meg többlet-eljárásjogi kötelezettséget a tagállami bíróságok számára, például a C-470/12. számú Pohotovost' ügyben, de egyik ítéletben sem törte át az eljárásjogok alapvető szintű

rendelkezését, a kérelemhez kötöttség elvét abban a formában ahogy arra a felperesek hivatkoztak.

A Kúria utalt arra, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH.1. tv.) 4. § (2) bekezdése a Kúria 2/2014. PJE határozatán alapszik, amely tartalmilag átvette az EU Bíróság C-26/13. számú, a Kásler ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést. Eszerint az egyoldalú kamat-, költség-, díjmelést lehetővé tevő rendelkezések tisztességtelenek, kivéve, ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek egy speciális, az Alkotmánybíróság által „kvázi közérdekű” pernek minősített eljárás keretében sikerült megdöntenie. Ennek hiányában a vélelem megdöntethetlenné vált. A törvény egyúttal kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat, költség, díj visszafizetésére, vagyis az elszámolásra. Amennyiben a fogyasztó az elszámolás eredményét vitatta, több fórum, ezen belül két bírósági szint állt a jogai érvényesítésére a rendelkezésére. A jelen per tárgyává tett szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, érvénytelensége tehát már megállapítást nyert, így nincs helye ugyanezen szerződéses rendelkezés újabb vizsgálatának. A másodfokú bíróság tehát a jogszabályoknak megfelelően döntött az elsőfokú bíróság keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzésének helybenhagyásáról és a Kúria egyetért a másodfokú végzésben foglalt indokolással.

Pfv.V.22.066/2016/6.; Pfv.V.22.185/2016/8.; Pfv.V.22.189/2016/7.; Pfv.V.22.201/2016/5.; Pfv.V.22.203/2016/6.; Pfv.V.22.209/2016/5.; Pfv.V.22.211/2016/5.; Pfv.V.22.213/2016/5.; Pfv.V.22.219/2016/5.; Pfv.V.22.242/2016/5.

Deviza alapú kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt előterjesztett kereset idézés kibocsátása nélküli elutasítása.

I. A Pp. 155/A § (2) bekezdése értelmében az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére a per tárgyalásának felfüggesztése mellett kerülhet sor, ezért a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére is irányuló felülvizsgálati kérelmére tekintettel a Kúria először azt vizsgálta, hogy előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése indokolt-e, és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján előterjesztési kötelezettsége fennáll-e.

A felperes által e körben idézett Kecskeméti Törvényszék által hozott határozat indokolása nem a bíróság jogi álláspontját tükrözi, hanem felismerhető módon az EUMSZ 267. cikkét idézi, amely szerint az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a Szerződések értelmezése és az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése tekintetében. Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést [EUMSZ 267. cikk (1) és (2) bekezdés].

Nincs helye azonban előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns (283/81.sz. CILFIT-ügy, 21. pont), illetve ha a felek között valós jogvita nem áll fenn (az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének EUMSZ 267. cikk (1) bekezdés szerinti szövegbeni előfeltétele). A Kúria e feltételek figyelembe vételével úgy ítélte, hogy a felperes által felvetett jogkérdések tekintetében – az adott kereseti kérelem mellett, az eljárás jelen szakaszában ismertté vált tények alapján – az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei nem állnak fenn. Ezért a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét a Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

II. A felperes felülvizsgálati kérelmében lényegében azért tartotta jogszabálysértőnek a jogerős végzést, mert – álláspontja szerint – a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) és a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) alkalmazása a 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) több rendelkezésébe, elsődlegesen a 6. és 7. cikkébe ütközik.

A Kúriának e hivatkozásra tekintettel arról kellett döntenie, hogy a perben eljáró bíróságoknak a fogyasztói irányelv rendelkezéseit értelmezve egyrészt a kereset tárgyává tett szerződési rendelkezés, másrészt hivatalból a szerződés más rendelkezései tisztességtelenségét kellett-e vizsgálnia.

A DH1. törvény 4. § (2) bekezdése a Kúria 2/2014.PJE határozatán alapul, amelynek indokolása az Európai Bíróság C-26/13. sz. Kásler-ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést vette át. A

hivatkozott törvényi rendelkezés alapján az egyoldalú kamat-, költség-, díjmelést lehetővé tevő rendelkezések tisztességtelenek, kivéve, ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek egy sajátos – az Alkotmánybíróság több ítéletében speciális közérdekű pernek minősített – eljárás keretében sikerült megdöntenie. A törvény egyúttal kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat, költség, díj visszafizetésére, vagyis az elszámolásra. Amennyiben a fogyasztó az elszámolás eredményét vitatta, lényegében három fórum – ezen belül két bírósági szint – állt a rendelkezésére jogai érvényesítésére.

A Kúria hangsúlyozta: a kamat, költség, díj jogszabályba ütköző, illetve tisztességtelen módosításával kapcsolatos szerződéses rendelkezés soha nem az egész, hanem csak az adott feltétel érvénytelenségét eredményezi. A jelen per tárgyává tett szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, így érvénytelensége már megállapítást nyert, így indokolatlan ugyanezen szerződéses rendelkezés tekintetében további érvénytelenségi okok vizsgálata, tekintettel az azonos jogkövetkezményekre.

A felperes sérelmezte, hogy a DH2 tv 37. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset előterjesztését. A Kúria utalt arra, a felperes által a keresetlelevelében megjelölt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán az alperes a felperessel elszámolni volt köteles. Erre tekintettel a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy egyébként a DH2 tv 37. § (1) bekezdése megfelel-e a fogyasztói irányelv rendelkezéseinek.

A Kúria megítélése szerint az Európai Unió Bíróságnak a fenti irányelvvel kapcsolatos – részben a felperes által is hivatkozott – joggyakorlata alapján nem állapítható meg az a kötelezettség, hogy a tagállami bíróságoknak részleges érvénytelenség megállapítására irányuló perekben – erre irányuló kereseti kérelem hiányában – a fogyasztói szerződés egészét, minden egyes egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel esetleges tisztességtelenségét hivatalból kellene vizsgálniuk.

Az Európai Unió Bírósága csak a kereseti kérelem alapjául szolgáló ÁSZF rendelkezések vonatkozásában állapított meg többlet eljárásjogi kötelezettséget a tagállami bíróságok számára (így többek között: C-488/11. sz., Asbeek Brusse ügyben hozott ítélet, 39. pont; C-470/12. sz., Pohotovost'-ügyben hozott ítélet, 40.pont), és egyik ítéletében sem törte át a tagállami polgári eljárásjogok legfontosabb alapelvi szintű rendelkezését, a kérelemhez kötöttség elvét úgy, ahogy arra a felperes hivatkozott.

Az uniós jog elsőbbségének kérdése evidencia, azonban a jelen ügyben nem releváns e jogelv alkalmazása sem, mert a felperes az általa előterjesztett keresetben olyan jogkérdés rendezését kéri, melyet törvényi rendelkezések folytán beállt tisztességtelenségi vélelem folytán a jogalkotó már az uniós joggal összhangban rendezett, így tagállami és uniós szabályok ütközése a konkrét ügyben nem merül fel.

Az előterjesztett kereseti kérelem keretei között az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségletességére tekintettel a jelen jogvitában irrelevánsak voltak a felperes által az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének alapjául megjelölt konkrét kérdések is, így jelen végzés felülvizsgálata során nem volt vizsgálható, hogy a DH1 tv. 16. §-a összhangban van-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével, továbbá szükségtelen vizsgálni azt is, hogy a forintosítás kapcsán megállapított árfolyam összhangban van-e a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésével.

Pfv.IV.20.141/2017/5.

A Magyar Posta meghatározóan állami tulajdonban áll, állami vagyonnal gazdálkodik, így az Alaptörvény és az Infotv. alapján a gazdálkodására vonatkozó adatok közérdekű adatnak minősülnek önmagában a köztulajdonlás alapján, ezért a kért gazdálkodási adatokat kiadni köteles, ha kimentési okot bizonyítani nem tud.

Az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Az 39. cikk (2) bekezdése szerint a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az

átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatok közérdekű adatok.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Infotv.) 1. §-a szerint e törvény célja az adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabályok meghatározása annak érdekében, hogy a természetes személyek magánszféráját az adatkezelők tiszteletben tartásuk, valamint a közérdek átláthatóság a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon. A 3. § 5. pontja szerint közérdekű adat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó, vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat. A 3. § 6. pontja szerint közérdekből nyilvános adat a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli. A 26. § (1) bekezdése értelmében az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az e törvényben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse. A 27. § (3) bekezdése értelmében közérdekből nyilvános adatként nem minősül üzleti titoknak a központi és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával költségvetést érintő juttatással, kedvezményel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, hasznosításával, használatával, az azzal való rendelkezéssel, adat megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz – így különösen a védett ismerethez – való hozzáférést, amelynek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve hogy az nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét.

Helytállóan, jogszabálysértés nélkül döntött a jogerős ítélet az adatok kiadásáról, ugyanis a közérdekű adatként történő minősítés az alperes vonatkozásában önmagában a köztulajdonlás ténye megalapozza a felhívott jogszabályi rendelkezések alapján. Ehhez képest nincs jelentősége annak, hogy a kért adat az alperes elsődleges közfeladatának ellátásával kapcsolatban áll-e vagy sem, mert nem kizárólagosan a közfeladat ellátásának ténye alapozza meg a kiadás kötelezettségét, hanem az, hogy az alperes többségi állami tulajdonban van, és alapvetően állami vagyonnal gazdálkodik, ezért az erre vonatkozó adatok az állami vagyonról szóló törvényi rendelkezés, illetve az Alaptörvény alapján is kiadandó adatnak minősülnek. Ehhez képest a 2003/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv köztulajdonlás kapcsán nyilvánvalóan nem alkalmazható. Helyesen állapította meg a jogerős ítélet a bírói gyakorlattal teljes összhangban azt, hogy az adatok kiadásának kötelezettségét önmagában az állami vagyon kezelése megalapozza. Ehhez képest az alperes azt bizonyíthatta volna, hogy az Infotv-ben vagy más jogszabályban meghatározott kimentési okra tud hivatkozni az adat kiadásának megtagadása körében. A jelen esetben azonban a Kúria szerint az alperes ilyen indokot nem tudott megjelölni. Az üzleti titokra vagy védett ismeretre történő hivatkozás a jelen esetben minden konkrétumot nélkülözött. Következőes a bírói gyakorlat abban, hogy általánosságban, mindenféle konkrétum nélkül az ilyen hivatkozás az adat kiadása megtagadásának alapjául nem szolgálhat.

Gazdasági ügyszak

Gf.VII.30.255/2017/5.; Gfv.VII.30.553/2016/9.; Gfv.VII.30.604/2016/7.; Gfv.VII.30.608/2016/7.; Gfv.VII.30.680/2016/3.

Deviza alapú kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránti perben a per megszüntetését megalapozó jogszabályi feltételek.

I. A felperes felülvizsgálati kérelmében előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta, ezért a Kúria először azt vizsgálta, hogy az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján előterjesztési kötelezettsége fennáll-e. Az EUMSZ 267. cikk (2) bekezdése szerint ezen eljárás kezdeményezésére akkor kerülhet sor, ha az Európai Unió Bíróságától (a továbbiakban: EU Bíróság) a konkrét jogvita eldöntése szempontjából lényeges uniós jogszabály értelmezése szükséges. Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EU Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatban ésszerű kétség nem merül fel (283/81.sz. CILFIT-ügy, 21. pont). A Kúria ezen feltételek figyelembevételével vizsgálta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét, illetve kötelezettségét és úgy ítélte, hogy a felperes által felvetett jogkérdések tekintetében – az adott kereseti kérelem mellett, az eljárás jelen szakaszában ismertté vált tények alapján – az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei nem állnak fenn, figyelemmel a később kifejtett indokokra is. A felperes erre irányuló kérelmét mindezek alapján a Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

II. A felperes felülvizsgálati kérelmében lényegében azért tartotta jogszabálysértőnek a jogerős végzést, mert – álláspontja szerint – a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. tv.) és a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alkalmazása a 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) több rendelkezésébe, elsődlegesen a 6. és 7. cikkébe ütközik. A Kúriának ezen hivatkozásra tekintettel arról kellett döntenie, hogy a perben eljáró bíróságoknak a fogyasztói irányelv rendelkezéseit értelmezve egyrészt a kereset tárgyává tett szerződési rendelkezés, másrészt hivatalból a szerződés más rendelkezései tisztességtelenségét kellett-e vizsgálnia. A DH1. tv. 4. § (2) bekezdése a Kúria 2/2014. PJE határozatán alapul, amelynek indokolása az EU Bíróság C-26/13. sz. Kásler-ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést vette át. A hivatkozott törvényi rendelkezés alapján az egyoldalú kamat-, költség-, díjemelést lehetővé tevő rendelkezések tisztességtelenek, kivéve, ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek egy speciális – az Alkotmánybíróság több ítéletében kvázi közérdekű pernek minősített – eljárás keretében sikerült megdöntenie. A törvény egyúttal kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat, költség, díj visszafizetésére, vagyis az elszámolásra. Amennyiben a fogyasztó az elszámolás eredményét vitatta, lényegében három fórum – ezen belül két bírósági szint – állt a rendelkezésére jogai érvényesítésére.

A Kúria hangsúlyozta: a kamat, költség, díj jogszabályba ütköző, illetve tisztességtelen módosításával kapcsolatos szerződéses rendelkezés soha nem az egész, hanem csak az adott feltétel érvénytelenségét eredményezi. A jelen per tárgyává tett szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, így érvénytelensége már megállapítást nyert, így semmi indoka, értelme nincs ugyanezen szerződéses rendelkezés további érvénytelenségi okai vizsgálatának, tekintettel az azonos jogkövetkezményekre.

A felperes sérelmezte, hogy a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset előterjesztését. A Kúria utalt arra, a felperes által keresetlelevelében megjelölt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán az alperes a felperessel elszámolni köteles. Erre való tekintettel a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy egyébként a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése megfelel-e a fogyasztói irányelv rendelkezéseinek.

A Kúria megítélése szerint az EU Bíróságnak a fenti irányelvvel kapcsolatos – részben a felperes által is hivatkozott – joggyakorlata alapján nem állapítható meg az a kötelezettség, hogy a tagállami bíróságoknak részleges érvénytelenség megállapítására irányuló perekben – erre irányuló kereseti kérelem hiányában – a fogyasztói szerződés egészét, minden egyes egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel esetleges tisztességtelenségét hivatalból kellene vizsgálniuk. Az EU Bíróság csak a kereseti kérelem alapjául szolgáló ÁSZF rendelkezések vonatkozásában állapított meg többlet eljárásjogi kötelezettséget a tagállami bíróságok számára (így többek között: C-488/11. sz., Asbeek-Brusse ügyben hozott ítélet, 39. pont; C-470/12. sz., Pohotovost'-ügyben hozott ítélet, 40.pont), de egyik ítéletében sem törte át a tagállami polgári eljárásjogok legfontosabb alapvető szintű rendelkezését, a kérelemhez kötöttség elvét úgy, ahogy arra a felperes hivatkozik. Különösen irányadóak a fenti kifejtettek, ha a kereset érdemi vizsgálatára jogszerűen nem került sor.

Gfv.VII.30.641/2016/5.; Gfv.VII.30.663/2016/7.; Gfv.VII.30.681/2016/6.; Gfv.VII.30.724/2016/6.; Gfv.VII.30.722/2016/6.; Gfv.VII.30.742/2016/6.; Gfv.VII.30.747/2016/7.

Deviza alapú kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránti perben a per megszüntetését megalapozó jogszabályi feltételek.

I. Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozták, ezért a Kúria először azt vizsgálta, hogy az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján előterjesztési kötelezettsége fennáll-e. Az EUMSZ 267. cikk (2) bekezdése szerint ezen eljárás kezdeményezésére akkor kerülhet sor, ha az Európai Unió Bíróságától (a továbbiakban: EU Bíróság) a konkrét jogvita eldöntése szempontjából lényeges uniós jogszabály értelmezése szükséges. Erre tekintettel nem kezdeményezhető ezen eljárás annak értelmezését kérve, hogy a DH1. tv. 16. §-a szerinti felfüggesztés összhangban van-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével, mivel ez nem az ügy érdemi elbírálására kiható jogkérdés.

Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EU Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatban ésszerű kétség nem merül fel (283/81. sz. CILFIT-ügy, 21. pont). A Kúria ezen feltételek figyelembevételével vizsgálta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét, illetve kötelezettségét és úgy ítélte, hogy az I-II. rendű felperesek által felvetett jogkérdések tekintetében – az adott kereseti kérelem mellett, az eljárás jelen szakaszában ismertté vált tények alapján – az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei nem állnak fenn, figyelemmel a később kifejtett indokokra is. Az I-II. rendű felperesek erre irányuló kérelmét mindezek alapján a Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

II. Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben lényegében azért tartották jogszabálysértőnek a jogerős végzést, mert – álláspontjuk szerint – a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. tv.) és a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alkalmazása a 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) több rendelkezésébe, elsődlegesen a 6. és 7. cikkébe ütközik. A Kúriának ezen hivatkozásra tekintettel arról kellett döntenie, hogy a perben eljáró bíróságoknak a fogyasztói irányelv rendelkezéseit értelmezve egyrészt a kereset tárgyává tett szerződési rendelkezés, másrészt hivatalból a szerződés más rendelkezései tisztességtelenségét kellett-e vizsgálnia. A DH1. tv. 4. § (2) bekezdése a Kúria 2/2014. PJE határozatán alapul, amelynek indokolása az EU Bíróság C-26/13. sz. Kásler-ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést vette át. A hivatkozott törvényi rendelkezés alapján az egyoldalú kamat-, költség-, díjemelést lehetővé tevő rendelkezések tisztességtelenek, kivéve, ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek egy speciális – az Alkotmánybíróság több ítéletében kvázi közérdekű pernek minősített – eljárás keretében sikerült megdöntenie. A törvény egyúttal kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat, költség, díj visszafizetésére, vagyis az elszámolásra. Amennyiben a fogyasztó az elszámolás eredményét vitatta, lényegében három fórum – ezen belül két bírósági szint – állt a rendelkezésére jogai érvényesítésére.

A Kúria hangsúlyozta: a kamat, költség, díj jogszabályba ütköző, illetve tisztességtelen módosításával kapcsolatos szerződéses rendelkezés soha nem az egész, hanem csak az adott feltétel érvénytelenségét eredményezi. A jelen per tárgyává tett szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, így érvénytelensége már megállapítást nyert, így semmi indoka, értelme nincs ugyanezen szerződéses rendelkezés további érvénytelenségi okai vizsgálatának, tekintettel az azonos jogkövetkezményekre.

Az I-II. rendű felperesek sérelmezték, hogy a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset előterjesztését. A Kúria utalt arra, a felperesek által keresetlevelükben megjelölt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán az alperes a felperesekkel elszámolni köteles. Erre való tekintettel a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy egyébként a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése megfelel-e a fogyasztói irányelv rendelkezéseinek.

A Kúria megítélése szerint az EU Bíróságnak a fenti irányelvvel kapcsolatos – részben a felperesek által is hivatkozott – joggyakorlata alapján nem állapítható meg az a kötelezettség, hogy a tagállami bíróságoknak részleges érvénytelenség megállapítására irányuló perekben – erre irányuló kereseti kérelem hiányában – a fogyasztói szerződés egészét, minden egyes egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel esetleges tisztességtelenségét hivatalból kellene vizsgálniuk. Az EU Bíróság csak a kereseti kérelem alapjául szolgáló ÁSZF rendelkezések vonatkozásában állapított meg többlet eljárásjogi kötelezettséget a tagállami bíróságok számára (így többek között: C-488/11. sz., Asbeek Brusse ügyben hozott ítélet, 39. pont; C-470/12. sz., Pohotovost²-ügyben hozott ítélet, 40. pont), de egyik ítéletében sem törte át a tagállami polgári eljárásjogok legfontosabb alapelvi szintű rendelkezését, a kérelemhez kötöttség elvét úgy, ahogy arra az I-II. rendű felperesek hivatkoztak. Különösen irányadó ez az álláspont, ha a kereseti kérelem érdemi vizsgálatára jogszerűen nem kerülhetett sor.

Gfv.VII.30.613/2016/6.; Gfv.VII.30.620/2016/8.; Gfv.VII.30.628/2016/3.; Gfv.VII.30.713/2016/7.;
Gfv.VII.30.723/2016/3.; Gfv.VII.30.728/2016/7.; Gfv.VII.30.731/2016/6.; Gfv.VII.30.736/2016/6.;

Deviza alapú kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránti perben a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását megalapozó jogszabályi feltételek.

I. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozták. A Kúria ezért először azt vizsgálta, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján előterjesztési kötelezettsége fennáll-e. Az EUMSZ 267. cikk (2) bekezdése szerint ezen eljárás kezdeményezésére akkor kerülhet sor, ha az Európai Unió Bíróságától (a továbbiakban: EU Bíróság) a konkrét jogvita eldöntése szempontjából lényeges uniós jogszabály értelmezése szükséges. Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EU Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatban ésszerű kétség nem merül fel (283/81. sz. CILFIT-ügy, 21. pont). A Kúria ezen feltételek figyelembevételével vizsgálta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét, illetve kötelezettségét. Úgy ítélte, hogy a felperesek által felvetett jogkérdések tekintetében – az adott kereseti kérelem mellett, az eljárás jelen szakaszában ismertté vált tények alapján – az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei nem állnak fenn, figyelemmel a később kifejtett indokokra is. A felperesek erre irányuló kérelmét mindezek alapján a Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

II. A felperesek felülvizsgálati kérelmükben lényegében azért tartották jogszabálysértőnek a jogerős végzést, mert – álláspontjuk szerint – a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban DH1. tv.) és a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alkalmazása a 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) több rendelkezésébe, elsődlegesen a 6. és 7. cikkébe ütközik. A Kúriának ezen hivatkozásra tekintettel arról kellett döntenie, hogy a perben eljáró bíróságoknak a fogyasztói irányelv rendelkezéseit értelmezve egyrészt a kereset tárgyává tett szerződéses rendelkezés, másrészt hivatalból a szerződés más rendelkezései tisztességtelenségét kellett-e vizsgálnia. A DH1. tv. 4. § (2) bekezdése a Kúria 2/2014. PJE határozatán alapul, amelynek indokolása az EU Bíróság C-26/13. sz. Kásler-ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést vette át. A hivatkozott törvényi rendelkezés alapján az egyoldalú kamat-, költség-, díjmelést lehetővé tevő rendelkezések tisztességtelenek, kivéve, ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek egy speciális – az Alkotmánybíróság több ítéletében kvázi közérdekű pernek minősített – eljárás keretében sikerült megdöntenie. A törvény egyúttal kötelezte a pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat, költség, díj visszafizetésére, vagyis az elszámolásra. Amennyiben a fogyasztó az elszámolás eredményét vitatta, lényegében három fórum – ezen belül két bírósági szint – állt a rendelkezésére jogai érvényesítésére.

A Kúria hangsúlyozta: a kamat, költség, díj jogszabályba ütköző, illetve tisztességtelen módosításával kapcsolatos szerződéses rendelkezés soha nem az egész, hanem csak az adott feltétel érvénytelenségét eredményezi. A jelen per tárgyává tett szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, így érvénytelensége már megállapítást nyert. Semmi indoka, értelme nincs ugyanezen szerződéses

rendelkezés további érvénytelenségi okai vizsgálatának, tekintettel az azonos jogkövetkezményekre.

A felperesek sérelmezték, hogy a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset előterjesztését. A Kúria utal arra, a felperesek által keresetlevelükben megjelölt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán az alperes a felperesekkel elszámolni köteles. Erre tekintettel a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy egyébként a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése megfelel-e a fogyasztói irányelv rendelkezéseinek.

A Kúria megítélése szerint az EU Bíróságnak a fenti irányelvvel kapcsolatos – részben a felperesek által is hivatkozott – joggyakorlata alapján nem állapítható meg az a kötelezettség, hogy a tagállami bíróságoknak részleges érvénytelenség megállapítására irányuló perekben – erre irányuló kereseti kérelem hiányában – a fogyasztói szerződés egészét, minden egyes egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel esetleges tisztességtelenségét hivatalból kellene vizsgálniuk. Az EU Bíróság csak a kereseti kérelem alapjául szolgáló ÁSZF rendelkezések vonatkozásában állapított meg többlet eljárásjogi kötelezettséget a tagállami bíróságok számára (így többek között: C-488/11. sz., Asbeek Brusse ügyben hozott ítélet, 39. pont; C-470/12. sz., Pohotovost'-ügyben hozott ítélet, 40.pont), de egyik ítéletében sem törte át a tagállami polgári eljárásjogok legfontosabb alapvető szintű rendelkezését, a kérelemhez kötöttség elvét úgy, ahogy arra a felperesek hivatkoznak.

Gfv.VII.30.505/2016/7.; Gfv.VII.30.672/2016/6.; Gfv.VII.30.721/2016/6.; Gfv.VII.30.755/2016/7.;

Deviza alapú kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránti perben a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását megalapozó jogszabályi feltételek.

I. A felperes felülvizsgálati kérelmében előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta, ezért a Kúria először azt vizsgálta, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdése alapján előterjesztési kötelezettsége fennáll-e. Az EUMSZ 267. cikk (2) bekezdése szerint ezen eljárás kezdeményezésére akkor kerülhet sor, ha az Európai Unió Bíróságától (a továbbiakban: EU Bíróság) a konkrét jogvita eldöntése szempontjából lényeges uniós jogszabály értelmezése szükséges. Erre való tekintettel nem kezdeményezhető ezen eljárás annak értelmezését kérve, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. tv.) 16. §-a szerinti felfüggesztés összhangban van-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével, mivel ez nem az ügy érdemi elbírálására kiható jogkérdés.

Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EU Bíróság már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatban ésszerű kétség nem merül fel (283/81.sz. CILFIT-ügy, 21. pont). A Kúria ezen feltételek figyelembevételével vizsgálta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét, illetve kötelezettségét és úgy ítélte, hogy a felperes által felvetett jogkérdések tekintetében – az adott kereseti kérelem mellett, az eljárás jelen szakaszában ismertté vált tények alapján – az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének feltételei nem állnak fenn, figyelemmel a később kifejtett indokokra is. A felperes erre irányuló kérelmét mindezek alapján a Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

II. A felperes felülvizsgálati kérelmében lényegében azért tartotta jogszabálysértőnek a jogerős végzést, mert – álláspontja szerint – a DH1. tv. és 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alkalmazása a 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) több rendelkezésébe, elsődlegesen a 6. és 7. cikkébe ütközik. A Kúriának ezen hivatkozásra tekintettel arról kellett döntenie, hogy a perben eljáró bíróságoknak a fogyasztói irányelv rendelkezéseit értelmezve egyrészt a kereset tárgyává tett szerződési rendelkezés, másrészt hivatalból a szerződés más rendelkezései tisztességtelenségét kellett-e vizsgálnia. A DH1. tv. 4. § (2) bekezdése a Kúria 2/2014. PJE határozatán alapul, amelynek indokolása az EU Bíróság C-26/13. sz. Kásler-ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést vette át. A hivatkozott törvényi rendelkezés alapján az egyoldalú kamat-, költség-, díjmelést lehetővé tevő rendelkezések tisztességtelenek, kivéve, ha a tisztességtelenség törvényi vélelmét a pénzügyi intézménynek egy speciális – az Alkotmánybíróság több ítéletében kvázi közérdekű pernek minősített – eljárás keretében sikerült megdöntenie. A törvény egyúttal kötelezte a

pénzügyi intézményeket a tisztességtelenül felvett kamat, költség, díj visszafizetésére, vagyis az elszámolásra. Amennyiben a fogyasztó az elszámolás eredményét vitatta, lényegében három fórum – ezen belül két bírósági szint – állt a rendelkezésére jogai érvényesítésére.

A Kúria hangsúlyozta: a kamat, költség, díj jogszabályba ütköző, illetve tisztességtelen módosításával kapcsolatos szerződéses rendelkezés soha nem az egész, hanem csak az adott feltétel érvénytelenségét eredményezi. A jelen per tárgyává tett szerződéses rendelkezés tisztességtelensége, így érvénytelensége már megállapítást nyert, így semmi indoka, értelme nincs ugyanezen szerződéses rendelkezés további érvénytelenségi okai vizsgálatának, tekintettel az azonos jogkövetkezményekre.

A felperes sérelmezte, hogy a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése nem teszi lehetővé kizárólag az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset előterjesztését. A Kúria utalt arra, a felperes által keresetlelevelében megjelölt szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán az alperes a felperessel elszámolni köteles. Erre való tekintettel a konkrét jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy egyébként a DH2. tv. 37. § (1) bekezdése megfelel-e a fogyasztói irányelv rendelkezéseinek.

A Kúria megítélése szerint az EU Bíróságnak a fenti irányelvvel kapcsolatos – részben a felperes által is hivatkozott – joggyakorlata alapján nem állapítható meg az a kötelezettség, hogy a tagállami bíróságoknak részleges érvénytelenség megállapítására irányuló perekben – erre irányuló kereseti kérelem hiányában – a fogyasztói szerződés egészét, minden egyes egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel esetleges tisztességtelenségét hivatalból kellene vizsgálniuk. Az EU Bíróság csak a kereseti kérelem alapjául szolgáló ÁSZF rendelkezések vonatkozásában állapított meg többlet eljárásjogi kötelezettséget a tagállami bíróságok számára (így többek között: C-488/11. sz., Asbeek Brusse ügyben hozott ítélet, 39. pont; C-470/12. sz., Pohotovost' ügyben hozott ítélet, 40. pont), de egyik ítéletében sem törte át a tagállami polgári eljárásjogok legfontosabb alapelvi szintű rendelkezését, a kérelemhez kötöttség elvét úgy, ahogy arra a felperes hivatkozott.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

1. Baczúr Magyarország elleni ügye (8.263. sz. ügy)¹⁹

A kérelmező adóellenőrként dolgozott. 1996-ban korengedményes nyugdíjazást kért rokkantsága miatt. 1996. április 1-jei hatállyal megállapították, hogy munkaképességének 67%-át elvesztette, és havi 114.880,-forint rokkantnyugdíjban részesítették. Ezt a rokkantsági értékelést 1999-ben, 2003-ban és 2006-ban fenntartották.

A vonatkozó értékelési módszertan 2008. január 1-jétől megváltozott. A kérelmező ügyét 2009-ben az új szabályok szerint vizsgálták felül. Anélkül, hogy jelentős változása bekövetkezett volna az egészségügyi állapotában, azt állapították meg, hogy munkaképességének 50%-át vesztesse el. Ennek következtében a rokkantsági nyugdíját megszüntették, és 2009. július 1-jétől intézményes rehabilitációra alkalmasnak ítélték, és havi rehabilitációs ellátást ítélték meg 152.820 forint bruttó összegben, amelyből le kellett vonni a közterheket. A vonatkozó jogszabály értelmében az ellátás csak korlátozott időtartamra, azaz a kérelmező esetében 2011. október 31-éig volt engedélyezhető. A törvény lehetővé tette a határidő meghosszabbítását, legfeljebb a 2012. június 30-éig. A törvény értelmében a teljes rehabilitációs időszak azonban nem haladhatta meg a három évet. A fizetendő havi összeg a határidőt megelőző időszakban változott; a lejáratkor havi bruttó 173.980,-forint volt, amelyből levonásra került 17.398,-forint közteher, így kiadva a havi 156.585,-forint nettó összeget.

Időközben, 2011. december 29-én elfogadták a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvényt, amely 2012. január 1-jén lépett hatályba, és egy új ellátási rendszert vezetett be. Az új törvény alapján a kérelmező 2012. március 28-án rokkantsági ellátás iránti kérelmet nyújtott be. A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal egyik szakértői bizottsága 2012. május 8-án megvizsgálta. A kérelmező egészségi állapotát 46%-osra értékelték, és alkalmasnak ítélték a harminchat hónapon belüli rehabilitációra. A hatóság eredetileg 2012. július 1-jei hatállyal havi 41.850,-forintot rokkantsági ellátást állapított meg. A másodfokú eljárásban a kérelmező egészségügyi pontszámát fenntartották, de a másodfokú hatóság már nem ajánlotta a rehabilitációját. A helyzetének megfelelő havi rokkantsági ellátását végül 55.800,-forintban állapították meg. A kérelmező kérte a határozat bírósági felülvizsgálatát a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt, de hiába. 2014. május 26-án a Kúria elutasította a felülvizsgálati kérelmet azon az alapon, hogy nem hivatkozott semmilyen konkrét jogszabálysértésre, amint azt a Pp. megköveteli.

A 2014. április 1-jei további jogszabály-módosítás következtében a kérelmező 2014. január 1-jei visszamenőleges hatállyal 159,100,-forint rokkantsági ellátásra vált jogosulttá.

A kérelmező – helyesen az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére hivatkozással – azt sérelmezte, hogy a havi rokkantsági ellátás drasztikus csökkenése, amely 2012. július 1-je és 2013. december 31-e között érvényesült, jogosulatlan tulajdonelvonásnak minősül, tekintettel arra, hogy az annak alapjául szolgáló egészségi állapota nem változott.

A Bíróság Nagy Béláné Magyarország elleni ügyében hozott ítélet 72-110. pontjában összegezte az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének a jelen ügyhöz hasonló ügyekben való alkalmazhatóságával kapcsolatos álláspontját; a jelen ügyben sem látott okot arra, hogy eltérjen ettől a véleményétől. Így különösen, a Bíróság emlékeztetett, hogy a társadalombiztosítási ellátások területén „egy törvényes várományból álló tulajdon elismerése érdekében a kérelmezőnek kell, hogy legyen egy érvényesíthető joga, amely ... nem nélkülözheti a nemzeti jog alapján kellőképpen meghatározott, tényleges vagyoni érdekét.”

¹⁹ Az ítélet 2017. június 7-én vált véglegessé.

A jelen kérelem tényállásából kitűnik, hogy a kérelmező 1996 óta folyamatosan jogosult volt – egyik vagy másik jogi szabályozás alapján, hogy az államtól rokkantsági ellátásokban részesüljön. A Bíróság számára ez az elem különös jelentőséggel bír, amikor a Kormányzat a rehabilitációs ellátás határozott idejű jellegére utaló érveléssel foglalkozott. A Kormányzat nem vitatta, hogy a kérelmező egészségkárosodása az 1996 óta eltelt időszak egészében nagyjából változatlan maradt. Ezt a belföldi hatóságok egymást követő határozatai ismételtén tükrözték, amelyek különböző ehhez kapcsolódó ellátásokat biztosítottak neki.

A Bíróság ezért meg volt győződve arról, hogy a kérelmező rokkantsági ellátás iránti kérelme a szóban forgó tizenhét hónapos időszak alatt (2012. július 1-jétől 2013. december 31-ig) éppúgy „a nemzeti jog szerinti kellően megalapozott, tényleges vagyoni érdek”, mint az azt megelőző vagy az azt követő időszakokban. Ez igaz, függetlenül attól, hogy az adott időszakban biztosított ellátás határozott vagy határozatlan időre szól-e, mivel az alapjául szolgáló egészségügyi állapot állandó maradt. Ebből következik, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke alkalmazandó, és a Kormányzat ezzel kapcsolatos, a tárgyi összeegyeztethetlenségre vonatkozó kifogását el kell utasítani.

Ezenkívül a Bíróságnak hangsúlyoznia kellett, hogy 2012. július 1-jei hatállyal a kérelmező ellátását a korábbi értékének körülbelül egyharmadára csökkentették – ez a helyzet, amely tizenhét hónapig tartott, mivel a kérelmező egy újabb törvénymódosítással összhangban kiszámított magasabb rokkantsági támogatásra vált jogosulttá 2014. január 1-jei hatállyal. Ezért arra a következtetésre kellett jutni, hogy a betegbiztosítási ellátásokra való jogosultságába beavatkoztak. Arról kellett a továbbiakban meggyőződni, hogy ez a beavatkozás igazolható volt-e.

A Bíróság az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének e területen való megfelelésre vonatkozó álláspontjának összefoglalása megtalálható a Nagy Béláné Magyarország elleni ügyében hozott ítélet 112-118. pontjában. E megfontolások a jelen ügyben is érvényesek.

A Bíróság először is kiemelte, hogy a kifogásolt intézkedésnek vitathatatlanul egyértelmű alapja volt a nemzeti jogban; és elfogadta, hogy az összhangban állt a társadalombiztosítási rendszer racionalizálásához fűződő közérdekkel. Ezen a ponton a Bíróság emlékeztetett, hogy „az a tény, hogy valamely személy belépett az állami társadalombiztosítási rendszerbe és annak részét képezi (még akkor is, ha az kötelező, mint a jelen ügyben) nem feltétlenül jelenti azt, hogy ez a rendszer nem változtatható meg akár a kifizetésre való jogosultság feltételeit, akár az ellátás vagy nyugdíj összegét illetően. Valójában a Bíróság elfogadta a társadalombiztosítási jogszabályok megváltoztatásának lehetőségét, amelyek a társadalmi változásokra, a szociális segítségnyújtásra szoruló személyek csoportjaival kapcsolatos nézetek változására, és az egyéni helyzetek változására válaszul fogadnak el. A Bíróság hangsúlyozta, hogy a jelenlegi körülmények között ezek a megfontolások elsődleges szerepet játszanak a szociális juttatások megkurtításával járó panaszok értékelésében; és kétségtelenül széles körű mérlegelési lehetőséget biztosítanak az államnak a társadalombiztosítási rendszereik észszerűsítése során. Mindazonáltal az ilyen intézkedések arányosságának vizsgálata nem mellőzhető.

Az intézkedés arányosságának, azaz annak mérlegelésekor, vajon a beavatkozás túlzott egyéni terhet rótt-e a kérelmezőre, a Bíróság figyelembe vette a sajátos körülményeket, amelyben a kérdés felmerült, nevezetesen egy társadalombiztosítási rendszerét. Az ilyen rendszerek a társadalom szolidaritását fejezik ki sérülékeny tagjaikkal szemben. Fontos szempont, hogy vajon a kérelmezőnek a szóban forgó társadalombiztosítási rendszerből származó ellátásokra való jogosultságát olyan módon sértették-e meg, amely nyugdíjjogosultságának lényegét csorbította. A Bíróság szerint egy kétharmados csökkentés, mint jelen esetben, kétségtelenül ebbe az utóbbi kategóriába tartozik.

A Bíróság kiemelte, hogy bár a kérelmezőt – a Nagy-ügytől eltérően – nem fosztották meg teljesen minden jogosultságától, jövedelme hirtelen havi 41.850 forintra csökkent, amely összeg – amint azt maga a Kormányzat is elismerte – a szóban forgó időszakban irányadó létminimum alig 60%-a. Ezt az tényezőt súlyosbította az a tény, hogy a kérelmező nyilvánvalóan nem rendelkezett más jelentős jövedelemmel, amelyből megélhetett volna, és hogy a fogyatékos személyek sérülékeny csoportjához tartozott.

A Bíróság tehát úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben a vitatott szabályozás alkalmazása olyan helyzetet eredményezett, amelyben a szóban forgó érdekek között nem teremtettek tisztességes egyensúlyt – még ha e szabályozás célja a rokkantsági ellátások rendszerének észszerűsítése révén a közpénzek

védelve volt is, amely olyan jogos közérdek tárgya, amelynek érvényesítése során az állam széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik. Ismét hangsúlyozni kell, hogy a kérelmező ellátása kétharmadának elvesztését szenvedte el, miközben nem volt jele annak, hogy ne járt volna el mindenkor jóhiszeműen, vagy ne működött volna együtt a hatóságokkal, vagy nem érdemi igényeket és előadásokat terjesztett volna elő.

A Bíróság tehát úgy ítélte meg, hogy az elérni kívánt cél és a kérelmezőnek járó ellátása tekintetében 2012. július 1-jétől 2013. december 31-ig terjedő időszakra alkalmazott korlátozások között nem állt fenn ésszerű arányossági kapcsolat. Úgy találta tehát, hogy az állam e területen élvezett széles mérlegelési jogköre ellenére a kérelmezőnek a szóban forgó időszakban túlzott egyéni terhet kellett viselnie. Még ha a kérelmező később előnyre tett szert az újabb jogszabály-módosítás következtében, amely rokkantsági ellátása növekedését eredményezte, ezt az intézkedést csak 2014. január 1-jétől kezdődően alkalmazták. Ebből következik, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke szerinti jogait megsértették.

A bíróság a kérelmező javára 5.000,-Euró vagyoni és 5.000,-Euró nemvagyoni kártérítést ítél meg.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. A Bosznia-Hercegovinai Iszlám Közösség Brčkói Szervezete és mások Bosznia-Hercegovina elleni ügye (17.224/11. sz. kérelem)²⁰

A kérelmet négy szervezet, a Bosznia-Hercegovinai Iszlám Közösség Brčkói Szervezete, a Preporod Bosnyák Kulturális Társaság, a Merhamet Bosnyák Jótékonyági Egyesület, valamint a Bosnyák Értelmiségiek Tanácsa terjesztette elő.

A kérelmezők 2004 májusában levelet írtak a brčkói kerület legmagasabb szintű hatóságainak, sérelmezve, hogy M. S. – aki állítólag nem megfelelően viselkedett a muszlimokkal és a bosnyák származásúakkal szemben – pályázatot nyújtott be kerületük többnemzetiségű rádió- és televízióállomásának igazgatói tisztségére. Arra kérték a hatóságokat, hogy M. S. pályázatát utasítsák el azon az alapon, hogy nem tesz eleget az ilyen jellegű tisztség betöltéséhez szükséges szakmai és erkölcsi követelményeknek. Nem sokkal később a levelet számos napilapban közzétették.

Ennek eredményeképp M. S. rágalmazási pert indított a kérelmezők ellen. Keresetét első fokon azzal az indokolással utasították el, hogy a levelet nem a kérelmezők tették közzé a sajtóban. A fellebbviteli bíróság ezzel szemben 2007 júliusában megállapította a kérelmezők rágalmazásért való felelősségét a levelükben M. S.-ről tett tényállításai pontatlansága miatt, amelyek valótlanok voltak és sértették M. S. jó hírnevét. Kötelezte a kérelmezőket, hogy vonják vissza állításaikat, ennek elmaradása esetén pedig fizessenek meg 1.280,-Euro nemvagyoni kártérítést. Kötelezte őket továbbá, hogy – saját költségükön – közzétételre küldjék meg az ítéletet a Brčko kerületi rádió- és televízióállomásnak, valamint két napilapnak. Mivel a kérelmezők az ítéletben foglaltaknak nem tettek eleget, M. S. kérte az ítélet végrehajtását, és 2007 decemberében a kérelmezőknek a 2007 júliusában kelt határozat végrehajtásaként kb. 1.445,-Eurót kellett fizetniük. Az Alkotmánybíróság 2010 májusában a fellebbviteli bíróság határozatát hatályában fenntartotta.

A kérelmezők – az Egyezmény 10. cikkére hivatkozással – sérelmezték, hogy a személyiségi jogi perben őket kártérítés megfizetésére kötelezték.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a Brčkói Kerületi Fellebbviteli Bíróság határozata, amellyel megállapította a kérelmezők rágalmazás miatti felelősségét, a véleménynyilvánítási szabadságukba való beavatkozásnak minősült, és hogy a beavatkozást a 2003. évi rágalmazási törvény 6. §-a írta elő, továbbá hogy törvényes célt – mások jó hírnevének és jogainak védelmét – szolgált. Annak megállapítása érdekében, hogy e beavatkozás igazolható és az elérni kívánt céllal arányos volt-e, a Bíróság különböző tényezőket, elsősorban az alábbiakat vette figyelembe.

A kérelmezők rágalmazás miatti felelősségének megállapítása során a hazai bíróságok kizárólag a

²⁰ Az ítéletet a Nagykamara 2017. június 27-én hozta; az ítélet végleges.

kérelmezők levelére utaltak, tekintet nélkül annak a helyi sajtóban való közzétételére. Abban a levélben négy – M. S. által a munkahelyén elkövetett visszaélésre, valamint egy napilapban megjelent és állítólag általa írt, a boszniai társadalom különböző nemzetiségi és vallási csoportjai iránti megvetést tanúsító megjegyzésre vonatkozó – állítást tartalmazott. Ezen állítások M. S.-t a muszlimok és a bosnyákok iránt tiszteletlen és megvető véleménnyel, érzelmekkel rendelkező személyként állították be, és ezen állítások – jellegükből fakadóan – komoly kétséget ébresztenek az iránt, hogy M. S. alkalmas a Brčko kerületi rádió igazgatói tisztségének betöltésére, amelyet megpályázott, valamint egy többnemzetiségű közszolgálati rádió Brčko kerületi szórakoztató műsorának általa betöltött szerkesztői pozíciójára. Az, hogy ezen állításokat magánlevelezés keretében, csak néhány állami alkalmazottnak bocsátották rendelkezésére, nem oltotta ki azoknak az M. S. szakmai előmenetelére és újságírókénti szakmai jó hírvére gyakorolt esetleges káros hatásait. A kérelmezők M. S.-sel szembeni vádjait a sajtónak is kiszivárogtatták, és az is elképzelhető volt, hogy a nyilvánosságra hozatal megnyitja a nyilvános vita lehetőségét, ezáltal súlyosbítva az M. S. méltóságán és szakmai jó hírnevén esett csorbát.

A hatóságok rendelkezésére bocsátott információk hitelessége tekintetében a kérelmezők – akárcsak a sajtó – kötelesek lettek volna ellenőrizni állításaik valóságtartalmát, amely követelményt a civil szervezetek magatartási és etikai szabályzata, valamint a civil szervezetek működése során tanúsítandó felelősség is magában foglalja. Az, hogy a vitatott állításokat az állami hatóságokkal magánlevelezés útján közölték, bár fontos körülmény, mégsem adott korlátlan szabadságot a kérelmezők számára, hogy alaptalan rágalmakat terjesszenek. Ennek megfelelően a fellebbviteli bíróság megállapította, hogy a kérelmezők „nem bizonyították a valóságtartalmát ezen állításoknak, amelyekről tudták vagy tudniuk kellett volna, hogy tévesek”, az Alkotmánybíróság pedig úgy találta, hogy ezen állítások „nyilvánvalóan valótlan tényekkel” kapcsolatosak, és a kérelmezők „nem tettek ésszerű erőfeszítést annak érdekében, hogy ezen tényállítások valóságtartalmát azok bejelentése előtt ellenőrizzék; mindössze megtették e kijelentéseket”.

Mindezek alapján a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezőknek nem volt megfelelő tényalapjuk a levélben foglalt állításaik megtételére. Megállapította továbbá, hogy a kérelmezőket kártérítés fizetésére kötelező határozat nem vetett fel kérdéseket az Egyezmény alapján. Ennek megfelelően a Bíróság úgy ítélte, hogy az Egyezmény 10. cikkét nem sértették meg, minthogy meggyőződött arról, hogy a beavatkozás érdemi és elégséges indokokon alapult, valamint arányos volt az elérni kívánt törvényes céllal. Megállapította, hogy a hazai hatóságok tisztességes egyensúlyt teremtettek egyfelől a kérelmezők véleménynyilvánítási szabadsága, másfelől a kérelmező jó hírnév védelméhez fűződő joga között, ezáltal a mérlegelési jogkörükön belül járva el.

2. Satakunnan Markkinapörssi Oy és Satamedia Oy Finnország elleni ügye (931/13. számú ügy)²¹

A kérelmezők finnországi székhelyű korlátolt felelősségű társaságok. En társaságok adják ki a Veropörssi című, adózási információkról tudósító újságot.

2003-ban a második kérelmező vállalat egy telefontársasággal karöltve egy olyan SMS szolgáltatást indított el, amelynek keretében az emberek adózási információkhoz juthattak hozzá egy adatbázisból. Ezen adatbázist a 2002-ben a Veropörssi-ben már közzétett, 1,2 millió ember (azaz Finnországban minden harmadik adózó személy) jövedelmére és vagyonára vonatkozó adatok felhasználásával alakították ki.

2003 áprilisában az adatvédelmi ombudsman közigazgatási eljárást kezdeményezett a kérelmezők adózási adatokra vonatkozó adatfeldolgozásának módja és terjedelme tekintetében. Az Adatvédelmi Testület elutasította az ombudsman kérelmét azon az alapon, hogy a kérelmező vállalatok újságírási tevékenységet folytatnak, és ezért a személyes adatokra vonatkozó törvény rendelkezései nem alkalmazhatók rájuk. Az ügy azonban később a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság elé került, amely 2009 szeptemberében úgy találta, hogy az egész adatbázis közzététele nem újságírói tevékenységnek,

---

²¹ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2017. július 27-én; az ítélet végleges.

hanem személyes adatkezelésnek tekinthető, amelyre a kérelmező vállalatok nem voltak jogosultak. A bíróság hatályon kívül helyezte a korábbi döntéseket, az Adatvédelmi Testületet új eljárásra utasította elé. A Testület 2009 novemberében meghozott döntésében megtiltotta a kérelmező vállalatoknak, hogy a 2002-eshez hasonló terjedelemben dolgozzanak fel adózási információkat, és hogy ilyen adatokat SMS-szolgáltatáson keresztül továbbítsanak. A döntést végül 2012 júniusában a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság hatályában fenntartotta.

A kérelmező vállalatok – az Egyezmény 10. és 14. cikkére hivatkozással – sérelmezték, hogy az adózási adatok feldolgozásának és nyilvánosságra hozatalának megtiltása sérti jogukat, és azt állították, hogy a döntés cenzúrának minősül, valamint hátrányos megkülönböztetést jelent azon újságokkal szemben, amelyek továbbra is közzétehetnek ilyen adatokat, továbbá – az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – sérelmezték az eljárás állítólag eltúlzott hosszát.

A Bíróság úgy ítélte: abból eredően, hogy megtiltották az adózási adatok feldolgozását és közzétételét, beavatkoztak a kérelmező vállalatok Egyezmény 10. cikke szerinti jogába, hogy információkat osszanak meg. A Bíróság azonban úgy ítélte, hogy az Egyezmény 10. cikkét nem sértették meg, mert a beavatkozás „a törvénnyel összhangban” történt, törvényes célt követett, és „szükséges volt egy demokratikus társadalomban”.

Azon kérdést illetően, hogy a beavatkozás vajon összhangban volt-e a törvénnyel, a Bíróság úgy ítélte, hogy annak a Személyes adatokról szóló törvény 2. §-ának (5) bekezdése, 32. §-a és 44. §-ának (1) bekezdése volt a jogalapja. A kérelmezők számára kellőképpen előrelátható volt, hogy e jogi szabályozás alapján jogszerűtlennek minősülhet, és hogy az ilyen jellegű tömeges adatgyűjtés és nagyban adatközlés nem vonható az újságírási célú kivétel alá.

Azon kérdést illetően, hogy a beavatkozás vajon törvényes célt követett-e, a Bíróság úgy ítélte, hogy a beavatkozásra nyilvánvalóan „mások jó hírneve és jogai” védelme érdekében került sor, amely az Egyezmény 10. cikkének (2) bekezdése szerinti egyik törvényes cél. A magánszféra védelme áll az adatvédelmi szabályozás középpontjában, és az adatvédelmi biztos által a kérelmezők ellen megindított eljárások olyan személyek által benyújtott konkrét panaszokon alapultak, akik magánszférájuk sérelmét állították.

A Bíróság előtt a központi kérdés az volt, hogy a beavatkozás szükséges volt-e egy demokratikus társadalomban. E kérdés megválaszolása során a Bíróságnak azt kellett értékelnie, hogy a hazai a helyi hatóságok megfelelő egyensúlyt teremtettek-e a magánélet védelméhez fűződő jog és a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jog között. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a tisztességes egyensúlyt megteremtették, és a hazai hatóságok megfelelően vették figyelembe a Bíróság esetjogában felállított releváns alapelveket és szempontokat. Különösen, a Bíróság egyetértett a Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság azon következtetésével, miszerint az adózási adatok közzététele a leírt módon és mértékben nem járul hozzá közérdekű vitához, és hogy a kérelmezők lényegében nem állíthaták, hogy a közzétételre pusztán a vonatkozó jogszabályok értelmében vett újságírói célokból került sor.

A Bíróság kiemelte, hogy az adatok kérelmezők általi gyűjtése, feldolgozása és terjesztése ömlesztett alapon történt, olyan módon, hogy az az egész felnőtt lakosságot érintette. Az adatgyűjtés együtt járt az újságírók által az ilyen adatok megszerzésére használt rendes csatornák, valamint a hatóságok által a hozzáférés szabályozása érdekében megállapított fékek és ellensúlyok megkerülésével. A kérelmezők adatközlése olyan módon és mértékben tette azokat hozzáférhetővé, amit a jogalkotó sem akart. Bár a finn jogszabály a személyes adózási adatokat nyilvánosan hozzáférhetővé teszi, az adatvédelmi szabályozás jelentős korlátokat állapít meg a hozzáférhetőségüket illetően. A finn szabályozás parlamenti felülvizsgálata szigorú és állandó, és uniós szinten is megjelenik. Ilyen körülmények között a finn hatóságok széleskörű mérlegelési jogot élveznek a tekintetben, hogy hogyan teremtenek tisztességes egyensúlyt a magánszférához és a közléshez való versengő jogok között az adatfelhasználás kapcsán. A Bíróság figyelembe vette azt a tényt is, hogy a legtöbb európai ország nem biztosít nyilvános hozzáférést a személyes adózási adatokhoz, és hogy a finn szabályozás valamiképpen e tekintetben némiképp kivételes. Továbbá a hatóságok döntése nem tiltotta meg teljes mértékben a kérelmezőknek az adózási adatok nyilvánosságra hozatalát, hanem csupán arra kötelezte őket, hogy ezt a finn és az EU adatvédelmi szabályaival összhangban tegyék azt.

A fent megfontolások fényében a Bíróság úgy találta, hogy a finn hatóságok a mérlegelési joguk körében jártak el, a kérelmezők véleménynyilvánításhoz fűződő jogába való beavatkozásuk érdekében hivatkozott indokok érdemiek és elégségesek voltak annak kimutatására, hogy az „szükséges volt egy demokratikus társadalomban”. Az Egyezmény 10. cikkét tehát nem sértették meg.

Az egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének megsértését illetően, kiemelve, hogy a hazai eljárások 2004 februárjától 2012 júniusáig tartottak, a Bíróság úgy ítélte, hogy – még ha figyelembe vesszük is az ügy jogilag összetett voltát – az eljárás hossza eltúlzott volt, és nem teljesített az ésszerű idő követelményét, megsértve ezzel az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését. A Bíróság úgy találta, hogy nincs bizonyíték az e jogsértésből fakadó vagyoni vagy nemvagyoni kár bekövetkezésére, a kérelmezők javára azonban megítélte eljárási költségeik megtérítését.

3. Maja Škorjanec Horvátország elleni ügye (25.536/14. sz. ügy)²²

A kérelmező 2013 júniusában a zágrábi piacon sétált a párjával. Két férfi különböző rasszista sértéseket kezdett mondani a kérelmező párjának, annak cigány származása miatt. Aztán a két férfi üldözőbe vette őt, megfogták és megütötték. A kérelmező azt állította, hogy amikor a párja segítségére sietett, őt is a földre lökték és fejbe rúgták

A két támadó ellen büntetőeljárás indult, és bűnösnek találták őket a kérelmező párja elleni – gyűlölet-bűncselekmény elemeit mutató – súlyos fenyegetés és testi sértés vádjában. Ugyanakkor a férfiak ellen nem emeltek vádat amiatt, hogy a kérelmező sérelmére rasszista indíttatású bűncselekményt követtek el. A pár feljelentést tett, amelyben a kérelmező azt állította, hogy ő is gyűlölet-bűncselekmény áldozata volt. A Zágrábi Városi Ügyészség azonban elutasította azt azon az alapon, hogy nem volt a jele annak, hogy a kérelmezőt a férfiak a cigányok elleni gyűlöletük miatt támadták volna meg, minthogy a kérelmező nem cigány származású.

A kérelmező – az Egyezmény 3., 8. és 14. cikkére hivatkozással – különösen azt sérelmezte, hogy a támadói ellen nem indítottak büntetőeljárást az ellene elkövetett gyűlölet-bűncselekmény miatt. Azt állította, hogy a hazai jogi szabályozás és gyakorlat hiányos, minthogy nem biztosít védelmet a megkülönböztető erőszak ellen az olyan egyének számára, akik egy másik személlyel fenntartott kapcsolatuk miatt válnak áldozattá.

A gyaníthatóan rasszista érzelmek által kiváltott erőszakos incidensek vizsgálata során az állami hatóságoknak minden ésszerű intézkedést meg kell tenniük annak érdekében, hogy megbizonyosodjanak, vajon fennálltak-e rasszista indítékok, valamint hogy az etnikai hovatartozáson alapuló gyűlölet vagy előítélet érzése szerepet játszott-e. A rasszista indíttatású erőszak azonos módon való kezelése az olyan esetekkel, amelyekben nincs rasszista felhang, egyenértékű azzal, mintha behunynánk a szemünket az olyan cselekmények sajátos természetét illetően, amelyek az alapvető emberi jogokat különösen rombolják, és az Egyezmény 14. cikkével összeegyeztethetetlen indokolatlan bánásmódot jelenthetnek. Ezzel összefüggésben, nemcsak az áldozat tulajdonságain alapuló cselekmények minősíthetők gyűlölet-bűncselekménynek. Az Egyezmény 14. cikkének hatálya kiterjed azokra az esetekre is, amikor az egyének hátrányos megkülönböztetése más személy jogállásához vagy védett tulajdonságaihoz kapcsolódik. Az Egyezmény 14. cikkével összefüggésben vizsgált 3. cikk alapján a hatóságok arra vonatkozó kötelezettsége, hogy keressék a rasszista érzelmek és az adott erőszakos cselekmény közötti lehetséges kapcsolatot, nemcsak a sértett tényleges vagy látszólagos személyes helyzetén vagy jellemzőin alapuló erőszakos cselekményekre vonatkozik, hanem az áldozat egy olyan személyhez való tényleges vagy látszólagos társulásán vagy kapcsolatán alapuló erőszakos cselekményekre is, aki ténylegesen vagy feltételezhetően különleges jogállással vagy védett tulajdonsággal rendelkezik.

A horvát Btk. a gyűlölet-bűncselekményt kifejezetten súlyosító körülményként írja le, mind a testi sérülést okozó konkrét bűncselekményt, mind általában a bűncselekményeket illetően. Ezenkívül a Btk. alapján elegendő a gyűlölet-bűncselekmény elkövetéséhez, hogy az rasszista gyűlöleten alapuljon, vagy abból fakadjon, anélkül, hogy az áldozatnak személyében kellene hordoznia a védett

²² Az ítélet 2017. június 28-án vált véglegessé.

tulajdonságot vagy jogállást. A horvát jogrendszer ezért a kérelmező számára megfelelő jogi mechanizmust biztosított az adott körülmények között elfogadható szintű védelemhez.

Noha megfelelő rendelkezések voltak hatályban a kérelmező elleni támadás feltételezhető gyűlölet-bűncselekményként való elismeréséhez, az a mód, ahogyan a büntetőjogi mechanizmusok gyakorlati megvalósításának módja olyan mértékben hibás volt, hogy az az Egyezmény megsértésének minősüljön.

A rendőrség által végzett első vizsgálat során mind a kérelmező, mind a párja olyan nyilatkozatokat tettek, amelyek azt sugallták, hogy az előbbi azért vált egy rasszista indíttatású támadásnak, mert az utóbbi társaságában volt. Mindazonáltal a hatóságok nem gondolták át kellőképpen annak lehetőségét, hogy a kérelmező gyűlölet-bűncselekmény áldozatává vált. A hatóságok azután is elutasították annak vizsgálatát, hogy gyűlölet-bűncselekményt követek-e el vele szemben, miután feljelentésében a vele szembeni rasszista indíttatású erőszakra vonatkozó konkrét állításokat tett, és miután a támadók elleni büntetőeljárás során további adatok merültek fel, amelyek arra utaltak, hogy faji indíttatású erőszak áldozata volt.

A Bíróság emlékeztetett a nemzeti bíróságokhoz képest kiegészítő szerepére, és hogy tudatában van annak: ez megakadályozza, hogy a saját tény-értékelésével helyettesítse a nemzeti hatóságokét. Mindazonáltal a Bíróság kiemelte, hogy az ügyészség ragaszkodása ahhoz a tényhez, hogy maga a kérelmező nem cigány származású, és annak elmulasztása, hogy megállapítsa, vajon a támadók nem tekintették-e őt magát is cigány származásúnak, továbbá mulasztása, hogy figyelembe vegye és megállapítsa a kapcsolatot a támadás rasszista indítékai és a kérelmező társával való kapcsolata között, az ügy körülményeinek hiányos értékelését eredményezte.

Ez olyan mértékig csorbította a hazai hatóságoknak a kérelmező állításaira adott eljárási válaszában megfelelőségét, amely összeegyeztethetetlen az állam azon kötelezettségével, hogy minden ésszerű lépést tegyen meg a rasszista indítékok eseményekben betöltött szerepének leleplezésére. A Bíróság arra a következtetésre kényszerült, hogy a hazai hatóságok megszegték az Egyezmény szerinti kötelezettségeiket, amikor anélkül utasították el a kérelmező feljelentését, hogy további nyomozást folytattak volna le határozatuk meghozatala előtt. Ezért az Egyezmény 14. cikkét az Egyezmény 3. cikkének eljárási vetülete tekintetében megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 12.500,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bpkf.I.707/2017/3.

Előzetes letartóztatást továbbra is fenntartó végzés helybenhagyása.

Az Ítélet tábla végzésében részletesen kifejtette, hogy milyen körülmények alapozzák meg a vádlott szökésének, az eljárás lefolytatása akadályozásának és a bűnisméltlésnek a veszélyét, és az indokolásában kifejtetteket a Kúria mindenben helytállóknak találta.

A kényszerintézkedés fenntartása indokoltsága körében nincs helye sem a bizonyítékok mérlegelésének, sem a vádlott által megjelölt eljárási kifogások vizsgálatának.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát elemezve is az a következtetés vonható le, hogy a kényszerintézkedés elrendelése, illetve fenntartása tárgyában minden ügyben egyedileg és az összes körülményt egybevetve kell megalapozott döntést hozni. Az ítélet tábla éppen ezt a gondos vizsgálatot végezte el, és végzésében részletesen számot is adott arról, hogy milyen alanyi és tárgyi körülményeket vizsgálva jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott esetében az eljárási célok csak a legszigorúbb kényszerintézkedés fenntartásával biztosíthatók.

A vádlott esetében az előzetes letartóztatás elrendelés kori feltételei nem változtak, az időmúlást döntően a vádlott hatóságokkal szembeni beadványai és azok elbírálási időzték elő, és a vádlott

érdekében becsatolt befogadói nyilatkozat sem alapozza meg enyhébb kényszerintézkedés alkalmazását.

Bpkf.I.767/2017/2.

I. A vádlottak előzetes letartóztatását megszüntető és házi őrizetüket elrendelő végzés helybenhagyása.

II. A házi őrizet elrendelésének szempontjai akár kiemelkedően súlyos büntetési tétellel fenyegetett sorozat-bűncselekmény esetében.

A Be. 132. § (1) bekezdésének b) pontja szerint az előzetes letartóztatás indokoltságát a másodfokú bíróságnak felül kell vizsgálnia, ha a vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás tartama az egy évet meghaladja. A (2) bekezdés alapján e felülvizsgálatot a másodfokú bíróságnak hat havonta ismét el kell végeznie.

Az I. rendű és a III. rendű vádlott 2015. március 26. napjától volt előzetes fogvatartásban, előzetes letartóztatásukat a vádirat benyújtását követően a Fővárosi Törvényszék a 2016. március 4. napján meghozott – és a Fővárosi Ítéltábla végzésével helybenhagyott – végzésével az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig fenntartotta. A Be. 132. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti egy éves felülvizsgálat 2017. március 4. napján vált esedékessé. Ezért az Ítéltábla törvényesen járt el, amikor a vádlottak előzetes letartóztatásának indokoltságát felülvizsgálta, és egyben elbírált a vádlottak védőinek a kényszerintézkedés megszüntetésére vonatkozó indítványát is.

Az ítéltábla végzésében megindokolta, hogy az előzetes letartóztatás általános feltételei miért állnak fenn; a vád tárgyává tett bűncselekmények szabadságvesztéssel való fenyegetettsége vitán felüli, és kétségtelenül fennáll a vádlottak személyére és a bűncselekmények elkövetésére vonatkozatható alapos gyanú is.

Helyesen mutatott rá a Fővárosi Ítéltábla arra is, hogy az e körben előterjesztett, a nyomozás során eljárt szakértő kizárásával kapcsolatos védelmi érvelések miért nem foghatnak helyt. Az előzetes letartóztatás indokoltságának felülvizsgálata során ugyanis a vád megalapozottsága, a bizonyítási eljárás eredményessége nem, hanem kizárólag a Be. 129. § (2) bekezdésében tételesen felsorolt okok vizsgálhatóak (BH 2017.7.). Körültekintő és színvonalas indokát adta annak is, hogy milyen körülmények alapozzák meg az I. rendű és a III. rendű vádlottak szökésének, elrejtőzésének veszélyét.

Kétségtelen, hogy a vádlottakkal szemben kiemelkedően magas, sokszoros halmazatot alkotó bűncselekmények miatt emelt vádat a vádhatóság, és a vád tárgyává tett bűncselekmények miatt a Btk. szerint kiszabható büntetés felső határára – a huszonöt évi szabadságvesztésre –, valamint arra tekintettel, hogy a cselekmények hosszú éveken át folytatódtak, alapos előkészítést, tervezést és összehangolt elkövetést igényeltek, valóban fennállhatnak a kényszerintézkedés Legfőbb Ügyészség által hivatkozott különös okai.

Helyesen utalt az ítéltábla a BH 2012.285. számon közzétett eseti döntésre is, mely szerint a bíróság nem csak olyan körülményre, okra alapozhatja az előzetes letartóztatást, amely a bizonyosság erejével állapítható meg, a bírói gyakorlat szerint azonban elvárás az is, hogy a döntés olyan adaton alapuljon, melynek megléte (tényszerűsége) a döntés időpontjában más adattal alátámasztott, ésszerű érveléssel indokolt.

A magyar joggyakorlat szerint a leghosszabb tartamú határozott ideig tartó szabadságvesztéssel fenyegetettség – a vagyoni elleni bűncselekmények esetében is – megalapozza a szökés veszélyét. Ugyanakkor e körülmények nem alapozzák meg egyszersmind a bűnismétlés veszélyét.

A vádlottak által elkövetett bűncselekmények mibenléte nemhogy valószínűsítene a bűnismétlés veszélyét, hanem ellenkezőleg: gyengíti. A vádlottak egyike sincs abban a helyzetben, hogy ismételt gazdasági társaságot vagy más vállalkozást alapítson, vezessen, és annak felhasználásával vagyoni elleni bűncselekményt kövessen el. Más jellegű bűncselekmény elkövetésének veszélyére pedig nem merült fel adat. Ezért a Kúria a kényszerintézkedés különös okai közül a Be. 129. § (2) bekezdés d) pontja szerintit mellőzi.

Helyes, részletes indokát adta az Ítéltábla annak is, hogy miért találta elegendőnek az előzetes

letartóztatás megszüntetését és helyette a házi őrizet elrendelését a vádlottakkal szemben. A Be. 138. § (2) bekezdése az utóbbi kényszerintézkedés elrendelését akkor teszi lehetővé, ha a bűncselekmény jellegére és a büntetőeljárás időtartamára, vagy a terhelt eljárás során tanúsított magatartására tekintettel az előzetes letartóztatással elérni kívánt célok a házi őrizettel is biztosíthatók.

A vád szerinti bűncselekmények a Kúria álláspontja szerint sem teszik indokolttá – sorozat-jellegük és óriási számuk ellenére –, hogy a vádlottakat személyi szabadságuktól a büntetőeljárás jelenlegi szakaszában teljes egészében megfosszák. Ezek a cselekmények nem személy vagy vagyon elleni erőszakos bűncselekmények, nem irányultak a közegészség, az emberi szabadság, a közbiztonság, a közrend ellen, és bár a bírói gyakorlat szerint a vagyon elleni bűncselekmények elkövetése is megalapozhatja az előzetes letartóztatás elrendelését, jelen esetben – dacára a bünszervezetben és üzletszerűen elkövetettkénti minősítésnek – éppen ez, a cselekmények magas szervezetségében rejlő körülmény az, amely a házi őrizet elrendelését lehetővé teszi.

Ahogy arra már utalt a Kúria, a vád tárgyává tett, gazdasági tevékenység keretében elkövetett vagyon elleni bűncselekmények nyilvánosságra kerülése, majd a büntetőeljárás megindítása kizárja annak reális lehetőségét, hogy a vádlottak újabb, szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményt kövessenek el.

Emellett jelentősége van annak is, hogy a vádlottak az első fokú eljárás során eddig aktívan közreműködtek a bizonyítási eljárásban. Ez nem jelenti azt, hogy bűnösségre is kiterjedő – vagy akár ténybeli – beismerő vallomást tettek, és az is kétségtelen, hogy az eddig előzetes letartóztatásban volt vádlottaknak nem állt módjukban nem jelen lenni az eljárási cselekményeknél. A tárgyalási jegyzőkönyvek alapján azonban az nem vitatható, hogy a tárgyalásokon való jelenlétüket aktív védekezésre használták. Ezért helyesen mutatott rá az ítéletábra arra is, hogy a terheltnek a bizonyítási eljárás során tanúsított aktív magatartása alátámasztja: az eljárási cselekményeken való jelenlétük a házi őrizet elrendelésével is biztosítható.

Helyesen mérlegelte az ítéletábra a vádlottak személyi körülményeit is. Az ügyészi fellebbezés ugyanakkor nem az előzetes letartóztatás szükségességét alátámasztó, hanem olyan körülményekre utalt, amelyeket a bíróságnak – a vádlottak bűnösségének megállapítása esetén – a büntetés kiszabásakor kell majd értékelnie; a sértettek kiemelkedően magas száma vagy a cselekmény-sorozat gazdasági életre gyakorolt hatása az alkalmazandó kényszerintézkedés megválasztásánál nem szempont. A fellebbezés egyetlen olyan körülményt sem jelölt meg, amely a szökés, elrejtőzés vagy az újabb bűncselekmény elkövetésének magasabb szintű veszélyét támasztaná alá.

A szökés, elrejtőzés veszélye kapcsán a vád tárgyává tett bűncselekmények miatt kiszabható büntetés mértéke az irányadó bírói gyakorlat szerint valóban fontos szempont, azonban nem lehet kizárólag erre alapítani a legsúlyosabb kényszerintézkedés elrendelését vagy fenntartását; emellett további, az eljárás során feltárt adatoknak kell alátámasztania a szökés, elrejtőzés veszélyét, ahogy a bűnismétlését is.

Ez az elv érvényesül a védői indítványokban is hivatkozott, az Emberi Jogok Európai Bírósága által az előzetes letartóztatás magyarországi gyakorlatának megítélésében is.

A Hagyó kontra Magyarország-ügyben az EJEB határozata a következőket tartalmazza: „A bíróság megállapította, hogy a fogva tartás meghosszabbításáról döntő különböző fokú bíróságok által ismételt hivatkozott veszélyességi tényezőket a szökés, elrejtőzés és más feltételezett elkövetőkkel való összejátszás potenciális veszélye jelentette, azonban ezen tényezőket a hatóságok szemében pusztán a vád és ahhoz kapcsolódóan a kiszabható büntetés súlyossága, valamint a kérelmező szökése, elrejtőzése szándékára mutató egyes a védelem számára soha nem konkretizált és soha fel nem tárt bizonyítékok támasztották alá. A vádak súlyossága önmagában nem képezhetett elégséges alapot a kérelmezőnek az egész kérdéses időszakban történő fogva tartásához. A bíróság nem hagyhatta figyelmen kívül azt a tényt, hogy a kérelmező szökésének, elrejtőzésének szándékára utaló állítólagos bizonyítékot soha nem tártak fel.”.

Erre is figyelemmel a Kúria a Fővárosi Ítéletábra felülbírált határozatát megalapozottnak találta, és azt – a Be. 384. §-a szerint tanácsulésen eljárva – a Be. 382. §-a értelmében, a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Bpkf.III.880/2017/3.

A vád szerint magas fokon szervezett élet elleni és más erőszakos bűncselekményeket sorozatban elkövető, többszörösen büntetett előéletű terheltekkel szemben az előzetes letartóztatás fenntartása a megismételt eljárásban akkor is az előzetes letartóztatás fenntartását indokolja, ha az általuk addig előzetes letartóztatásban töltött idő kirívóan hosszú, és az alapeljárásnak volt olyan szakasza, amikor enyhébb kényszerintézkedés is elegendő volt velük szemben az eljárásban való részvételük biztosítására.

Előrebocsátotta a Kúria, hogy az előzetes letartóztatás tárgyában hozott határozat indokolása során valóban nem helyes az olyan fogalmazás, ami azt a látszatot kelti, miszerint a bíróság tényként alapít a vád tárgyává tett bűncselekményeknek a vádlott(ak) általi elkövetésére. Jelen ügyben viszont ez a kifogás alaptalan, mert nem csupán a szövegkörnyezetből is nyilvánvaló, de a támadott végzés 4. oldala első bekezdésének utolsó sorában kifejezetten utalt is rá az ítéletábra, hogy az e körben tett megállapításai a vád szerinti, a vádban leírt elkövetésre vonatkoznak.

A Be. az előzetes letartóztatás törvényi alapjaként meghatározza annak okait és céljait. Az előzetes letartóztatás (mint kényszerintézkedés) törvényi céljai:

- a szökés, elrejtőzés (tartózkodási hely eltitkolásának) kiküszöbölése;
- az eljárási cselekményen való jelenlét biztosítása;
- a bizonyítás zavartalanságának biztosítása; és
- a (folyamatban lévő büntetőeljárás alatti) bűnismétlés veszélyének kiküszöbölése.

Ez egyben azt is jelenti, hogy az előzetes letartóztatásnak célhoz kötöttnek, ekként az adott törvényi cél veszélyeztetettségével arányban állónak is kell lennie. Önmagában valamely törvényi ok megállapítása nem elégséges.

Az előzetes letartóztatás törvényi oka egyrészt olyan múltbeli esemény bekövetkezte, melyet a törvény kifejezetten meghatároz [ilyen a szökés, elrejtőzés, illetve megkísérlésének, valamint újabb büntetőeljárás megindulásának ténye; Be. 129. § (2) bekezdés a) pont].

Másik okcsoportba tartozik valamely jövőbeli nemkívánatos esemény veszélye [így a kötelező jelenlét ellenére távolmaradás, a bizonyítás megghiúsításának, megnehezítésének, veszélyeztetésének, a bűnismétlés, a szökés, elrejtőzés kockázata; Be. 129. § (2) bekezdés b), c), d) pont, 327. § (2) bekezdés]. Ez utóbbi okok esetében a törvény csupán példálózóan sorol fel olyan körülményeket, melyekből következtetés vonható valamely veszélyre.

Ehhez képest a bíróságnak minden esetben egyfelől konkrét, az eljárásban felmerült adatot, tényt kell rögzítenie, másfelől abból megalapozott és az adott vádlott személyére konkretizált következtetést kell vonnia valamely veszély meglétére.

A Be. 129. § (2) bekezdés b)-d) pontja esetében a bíróság – értelemszerűen – nem csak olyan körülményre, okra alapozhatja az előzetes letartóztatást indokoltnak tartó döntését, amely a bizonyosság erejével megállapítható.

Elvárás azonban, hogy döntése ne csupán feltételezésen, hanem olyan adaton alapuljon, melynek megléte (tényszerűsége) a döntés időpontjában más adattal alátámasztott, ésszerű érveléssel indokolt, igazolt, s ezáltal okszerű következtetés vonható arra, hogy a kényszerintézkedés alkalmazása a törvényi céljai érdekében – és az adott vádlott személyi szabadsága ellenében – szükséges, célszerű.

Ehhez képest az I. rendű és a VI. rendű vádlott kényszerintézkedése esetében is az vizsgálendő, hogy annak indokoltsága tényszerű alapon áll-e, amely ésszerűen alátámasztott-e, az abból vont következtetés okszerű-e, s ekként a kényszerintézkedés alkalmazása célszerű-e (EBH 2009.2025.).

A vádiratban felrótt bűncselekmény – büntetési tételben is kifejeződő – tárgyi súlya kétségtelenül kiemelkedő. E körülmény valójában nem önmagában való, mögötte adatok vannak, melyek tisztázása végett folyik a büntetőeljárás. Nyilvánvaló azonban, hogy a törvényi fenyegetettségnek a vádlott személyére hatása van, ami – értelemszerűen – függ a fenyegetettség mértékétől. Ez pedig nem hagyható figyelmen kívül a bizonyítás érdeke, illetve a folyamatban lévő bizonyítási eljárásban

biztosítandó vádlotti jelenléthez fűződő törvényi érdek szempontjából.

A vád nem ítéleti bizonyosság, adatai nem tények, s megállapított tényről a jogerős ítéletig valójában nincs szó, az eljárásnak csupán tényszerű adatai lehetnek. Kétségtelen azonban, hogy a vád szerinti adatok alapján következtetés vonható a törvény szerinti eljárási érdek veszélyeztetettségére, ami nem a bűnösség kérdésének eldöntése. Az eljárás, a bizonyítás lefolytatásának érdeke és a vádlott személyi szabadságához fűződő (ártatlanság vélelméből fakadó) érdeke között kell ugyanis dönteni.

Az ítélet tábla helyesen hivatkozott tehát arra, hogy az I. rendű és VI. rendű vádlottal szemben vád tárgyává tett cselekmények tárgyi súlya nem csupán kiemelkedő, hanem a hasonló jellegű ügyekkel összevetve is kirívóan súlyos. Ez azt jelenti, hogy a hasonló jellegű (és nem ugyanilyen elkövetésű), de már életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását lehetővé tevő, egy rendbeli minősített emberöléshez képest további nyomatéka van annak, hogy az emberölés büntette a vád szerint három okból – köztük a több emberen elkövetés miatt is – súlyosabban minősül, és ahhoz mindkét vádlott esetében, az időközben történt jogerős részfelmentés után is további súlyos, erőszakos jellegű és lőfegyverekkel kapcsolatos, önmagukban is magas büntetési tételű bűncselekmények társulnak. Kiemelkedően súlyos az adott bűncselekményfajtákon belüli elkövetési mód is; erre a vádban felróttak szerint, a sorozat-jellegű cselekmények tervezett előkészületei, a terep előzetes megfigyelése, a tűzfegyverek és más speciális eszközök beszerzése és használata, az elkövetési mód határozottsága nyújt következtetési alapot.

Mindezek a szökés, elrejtőzés veszélyének közvetlenségét és közelségét megalapozzák, ehhez képest az I. rendű és a VI. rendű vádlott által eddig előzetes letartóztatásban töltött időtartam – az ügy terjedelmére és bonyolultságára is tekintettel – nem tekinthető aránytalannak és indokolatlannak. Az ilyen mérvű fenyegetettség mellett a rendezett családi viszonyokra és megélhetési körülményekre való hivatkozás is súlytalan (EBH 2014.B.1.).

Kétségtelen, hogy jelen ügyben a (korábbi) nem jogerős elsőfokú ítélet kihirdetését megelőzően mindkét vádlott előzetes letartóztatását megszüntették.

Amennyiben a (korábbi) nem jogerős elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte, akkor az abban kiszabott szabadságvesztéssel a bíróság – nyilvánvalóan – nem konkretizálta a vádlott személyére a vádban felrótt bűncselekmény törvényi fenyegetettségének mértékét. Így azt a Be. 129. § (2) bekezdés b) pontja szerinti szökés, elrejtőzés veszélye kapcsán sem lehet alapul venni. Ilyenkor – értelemszerűen – a vád szerinti bűncselekmény (büntetési tételben kifejeződő) törvényi fenyegetettsége a tárgyi súly szempontjából a figyelembe veendő.

E tekintetben közömbös az a körülmény, hogy utóbb a Kúria – törvényességi jogorvoslat alapján eljárva – megállapította, hogy törvénytörő volt a (korábbi) nem jogerős ítélet hatályon kívül helyezése (Bt.III.1.505/2015/6. számú ítélet). A Kúria döntése ugyanis értelemszerűen nem ad hivatkozási alapot sem a hatályon kívül helyezett nem jogerős ítélettel kiszabott büntetés, sem pedig az érintett vádlottak ellenében alkalmazott kényszerintézkedés érdemi vizsgálatára.

Mindemellett kétségtelen az is, hogy a Be. – 2013. november 9-e óta hatályos – 132. § (3a) bekezdése szerint az előzetes letartóztatás tartamának nincs a vádban felrótt bűncselekmény törvényi fenyegetettségéhez mért korlátja, ha a vádlottal szemben 15 évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt van folyamatban eljárás. Következésképpen nincs szó arról sem, hogy a Kúria törvényességi határozata kapcsán kétségessé lenne tehető az előzetes letartóztatás időtartamának – a hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárás esetében való – törvényi korlátlanlansága [Be. 132. § (3) bekezdés c) pont zárófordulata].

Ehhez képest a szökés, elrejtőzés veszélye az I. rendű és a VI. rendű vádlott esetében nem csupán továbbra is fennáll, hanem az azt megalapozó körülmények nyomatéka olyan jelentős, hogy annak kiküszöbölésére – az eljárás jelen szakaszában – az előzetes letartóztatásnál enyhébb kényszerintézkedés továbbra sem elegendő. Jelen esetben a vádlottak személye – a vád tárgyává tett cselekmények tükrében – sem ad alapot ezzel ellentétes következtetésre. Ennek kapcsán az adott vádlott személyi kvalitásainak, tanulmányi eredményeinek és sportteljesítményének jelentősége közömbös.

A bűnisméltés veszélyére a Fővárosi Ítélet tábla a vádlottak részben súlyos, személy elleni erőszakos

bűncselekmények miatt már büntetett előélete, az I. rendű vádlott különös visszaesői minősége, továbbá az I. rendű vádlott esetében (a vád szerinti) feltételes szabadság hatálya alatti, és mindkét vádlott esetében a röviddel utolsó szabadulás utáni (vád szerinti) elkövetés alapján vont következtetést. Helyesen hivatkozott arra is, hogy a VI. rendű vádlottat korábban többszörös visszaesőként, jelentős súlyú rablási cselekmény miatt ítélte hosszabb tartamú szabadságvesztésre a bíróság, és ennek kitöltésétől a vádiratban terhére rótt bűncselekmények elkövetési idejének kezdetéig 3 évnél – amelyen belüli elkövetés még a többszörös visszaesői minőség megállapítását eredményezte volna – alig telt el több idő. A vádlottak előéleti adataiból és a vádiratban terhükre rótt bűncselekmények vád szerinti elkövetési módjából a jövőbeni bűnismétlés veszélyére levont következtetést pedig nem zárja ki – különösen jelentős vagyoni haszonnal járó bűncselekmények tekintetében – az sem, ha a vádlott egyébként a megélhetését biztosító vagyonnal vagy jövedelemmel rendelkezik.

Ezért az ítéletábra által megvizsgált körülmények az I. rendű és VI. rendű vádlott tekintetében továbbra is megalapozzák a bűnismétlés közvetlen veszélyére vont következtetést. Ennek pedig jelentősége van abban is, hogy a bűnismétlés megalapozott veszélye közömbösítheti az előzetes letartóztatásban töltött idő nagyságának a szökés, elrejtőzés veszélyét csökkentő jelentőségét (BH 2012.285).

A kifejtettekkel ellentétes irányba ható további okot vagy körülményt a Kúria az iratokban nem észlelt. A közérdek valódi követelményének a speciális jelei fennállnak, ami a vád tárgyát képező többrendbeli súlyos, erőszakos, részben többszörösen minősülő élet elleni bűncselekmény tárgyi súlyából, valamint a vádlottak társadalomra való veszélyességének – az előéletükön és a terhükre rótt cselekmények jellegén alapuló – magas fokából fakad. Ez pedig nagyobb súllyal esik latba, mint az egyéni szabadság tiszteletben tartására vonatkozó jog, és így az előzetes letartóztatás fenntartását indokolja (BH 2009.7.).

Ehhez képest az előzetes letartóztatás fenntartásának alapjául szolgáló okok [Be. 129. § (2) bekezdés b) és d) pont] az I. rendű és a VI. rendű vádlottal szemben továbbra is fennállnak, az enyhébb kényszerintézkedés alkalmazása pedig – az eljárás jelen szakaszában – nem lenne alkalmas az előzetes letartóztatással elérni kívánt cél megvalósulására.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.VI.38.158/2016/7.

A letéti szerződés alapján múzeumban kiállított tárgy nem áll általános védelem alatt. A kulturális javak védetté nyilvánítása iránti eljárásban a kulturális örökség védelmére vonatkozó jogszabályok az irányadók. A visszaviteli kötelezettség intézménye a közjog által szabályozott, nem azonos a letéti szerződéshez kapcsolódó visszaadási kötelezettséggel. A visszaviteli kötelezettség fennállását elsődlegesen az alkotás országba történő behozatalakor hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok alapján kell vizsgálni.

A perbeli jogviszony meghatározó kérdése, hogy mit kell érteni a 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 47. § (2) bekezdés b) pontjában megjelölt visszaviteli kötelezettség alatt és ez fennáll-e a festményre vonatkozóan.

A Kötv. 7. §-a tartalmazza az értelmező rendelkezéseket, ezek között azonban a visszaviteli kötelezettség nem került definiálásra. A Kúria álláspontja szerint a visszaviteli kötelezettség az adott kulturális értéket fogadó államot – jelen esetben Magyarországot – elsősorban arra kötelezi, hogy a kulturális értéket teher nélkül kiengedje az országból.

A felülvizsgálati bíróság kiemelte, hogy a visszaviteli kötelezettség fennállása tekintetében a kulturális örökségvédelmi jogszabályok rendelkezései az irányadók, a vámjogszabályok ebben a körben csak technikai, kiegészítő jelleggel bírnak. A festmény vámjogi sorsa – illetve annak rendezetlensége – alapvetően nem befolyásolja a visszaviteli kötelezettség fennállása vonatkozásában hozott döntést. A jogerős ítélet hivatkozást tartalmaz a 2913/92/EGK tanácsi rendeletre (a továbbiakban: Rendelet 1.) és a 2454/93/EGK bizottsági rendeletre (a továbbiakban: Rendelet 2.) mint közösségi jogszabályokra. Ezek a perbeli jogviszonyra nem alkalmazhatók, mert egyrészt a festmény behozatalakor még nem voltak hatályosak, másrészt ebben az időpontban a közösségi jog hatálya nem terjedt ki

Magyarországra.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 462. § (1) bekezdése szerint letéti szerződés alapján a letéteményes köteles a letevő által rábízott dolgot időlegesen megőrizni. A 466. § (2) bekezdése rögzíti, hogy amennyiben a szerződésből a letét időtartama megállapítható, a letéteményes a dolgot ennek az időnek az elteltével köteles visszaadni, a letevő pedig visszavenni. A 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:360. §-a kimondja, hogy letéti szerződés alapján a letéteményes a szerződésben meghatározott ingó dolog megőrzése és annak a szerződés megszűnésekor történő visszaadására, a letevő díj fizetésére köteles.

A felek által nem vitatottan a felperes – illetve jogelődjei – a festményre különböző időpontokban letéti szerződéseket kötöttek, melyek határozott időre szóltak és a letéteményest feljogosították az alkotás birtoklására a szerződés lejártához kapcsolódó visszaadási kötelezettség mellett.

A Kúria hangsúlyozta, hogy a régi Ptk.-ban és a Ptk.-ban meghatározott visszaadási kötelezettség nem azonos a Kötv.-ben rögzített visszaviteli kötelezettséggel, mert amíg a visszaadási kötelezettség a letét, mint polgári jogi jogintézmény részeleme, addig a visszaviteli kötelezettség közjogi jogintézmény és kulturális örökségvédelmi jogszabályok által meghatározott. A felperest jogosító visszaadási kötelezettség nem jelenti egyben a visszaviteli kötelezettség fennállását, a két jogintézmény teljesen eltérő alapokon áll. A letéti szerződések a polgári jog körébe tartoznak, alanyai mellérendeltek, így az a tény, hogy a szerződések a visszaviteli kötelezettség, mint közjogi intézményre nem utaltak nem bizonyítja azt, hogy a visszaviteli kötelezettség nem áll fenn. Ugyanis arról – a korábban kifejtetteknek megfelelően – a vonatkozó kulturális örökségvédelmi jogszabályok alkalmazásával kell dönten.

Az elsőfokú bíróság – részben az eltérő jogi okfejtése miatt – nem foglalt állást abban, hogy a visszaviteli kötelezettség tekintetében mely időpontban hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok az irányadók. A felülvizsgálati bíróság véleménye szerint ebben a körben három időpont bírhat relevanciával: a festmény Magyarországra behozatalának, a festmény tulajdonjoga felperes általi megszerzésének, valamint a hatósági eljárás megindításának időpontja. Ezek közül elsődleges jelentőséggel a festmény Magyarországra behozatalának időpontja bír, mert a visszaviteli kötelezettség nem személyhez, hanem tárgyhoz – jelen esetben a festményhez – kötött, és a jogintézmény nevéből, tartalmából következően visszaviteli kötelezettség először akkor állhat fenn, ha a kulturális érték bekerül az országba. A jogintézmény lényegi tartalmával ellentétes lenne az a jogértelmezés, mely kizárólag a hatósági eljárás megindításának időpontjában hatályos jogszabályok alapján vizsgálná a visszaviteli kötelezettség fennállását, mert az az adott kulturális érték országba hozatalától kezdődhet.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a tényeknek megfelelően adta elő, hogy az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében nem döntött a keresetben megjelölt alábbi jogszabálysértésekről: a Ket. 1. § (2) bekezdése (hatáskör gyakorlásával visszaélés), a Ptk. 1:3. § (1), (2) bekezdése (jóhiszeműség és tisztesség elve), 1:5. § (1) bekezdése (joggal való visszaélés), az Alapjogi Charta 17. cikk (1) bekezdése (tulajdonhoz való jog) és a Római Egyezmény 1. cikke (tulajdon védelme).

A Kúria a fentiekre tekintettel a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával a támadott jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Az új eljárás eredményeként hozandó ítéletében az elsőfokú bíróság köteles a keresetet teljes körűen kimeríteni és ehhez kapcsolódóan indokolási kötelezettségének eleget tenni. A visszaviteli kötelezettség fennállása tekintetében a bíróság a Kúria jelen ítéletében írtaknak megfelelően elsődlegesen köteles az 1991. novemberben hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok alapján állást foglalni a visszaviteli kötelezettségnek a kép behozatalkori időpontjában való fennállásáról. Amennyiben a visszaviteli kötelezettség 1991. novemberben fennállt, úgy szükségtelen a későbbi időpontokra vonatkozó vizsgálat. Ellenkező esetben a festmény felperes általi megszerzésekor – 2003 vége – hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok, majd – szükség esetén – a hatósági eljárás megindításának időpontjában hatályos – 2015. június 8. – kulturális örökségvédelmi jogszabályok értékelését is el kell végeznie a bíróságnak a visszaviteli kötelezettség keletkezése körében. Az utóbbi időpontban hatályos jogszabályokat csak akkor kell vizsgálni, ha a felperesi tulajdonszerzés idején alkalmazandó jogszabályok alapján a visszaviteli kötelezettség nem áll fenn.

Az elsőfokú bíróság a döntése meghozatala során legyen figyelemmel a következőkre. Az Alaptörvény

28. cikkében rögzített elv szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljaival és az Alaptörvénnyel összhangban kötelesek értelmezni. Ennek megfelelően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében szabályozott tisztességes eljáráshoz való jog és a hatóságok indokolási kötelezettsége fényében kell értékelnie az alperes eljárását a Ket. 50. § (1) bekezdése vizsgálata során. A bíróságnak a tisztességhez eljáráshoz való jogot a Pp. 2. §-ának és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megfelelően a saját eljárása során is érvényre kell juttatnia a Pp. 206. §-a szerint a tényállás megállapításakor és a bizonyítékok értékelésekor.

Az elsőfokú bíróságnak a kulturális örökségvédelmi jogszabályok értelmezése során tekintettel kell lennie az Alaptörvény P. cikk (1) bekezdésére, és a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésére is. Az Alaptörvény XIII. cikkében meghatározott tulajdonhoz való jog kialakulását tekintve első generációs alapjog, kiemelt szabadság-biztosíték, mely az állami hatalom beavatkozásával szemben védi az egyének, a jogalanyok tulajdonjogát.

Az Alkotmánybíróság 40/1997. (VII.1.) AB határozatában kifejtettek szerint ugyanakkor, bár a tulajdon generálisan védelmet élvez, az közérdekből korlátozható. A korlátozás alkotmányosságának megítélésénél pedig annak van kiemelkedő jelentősége, hogy a tulajdon korlátozása a közérdekkel arányos-e. A 42/2006. (X.5.) AB határozat – a 3001/2016. (I.15.) AB határozattal is megerősítetten – kimondja, hogy az arányossági teszt mellett alkotmányossági elvárás a szükségesség is.

A Kúria nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a kulturális örökségvédelmi jogszabályok értelmezése során a bíróságnak figyelemmel kell lennie az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdésére, ezen keresztül a 11/2013. (V.9.) AB határozatban rögzített jogbiztonságra, mint a jogalanyiség lényeges elemére. Ugyanezen AB határozatra tekintettel el kell határolni egymástól az állam közhatalmi és tulajdonosi minőségét. Amikor az állam félként magánjogi jogviszonyokban jelenik meg, a másik félhez képest mellérendelt, nem élvezhet nagyobb védelmet. Az állam közhatalmi aktusa a felek magánjogi jogviszonyában nem eredményezhet jelentős módosulást. Ha ez mégis megtörténik, az sérti a jogbiztonság alaptörvényi követelményét.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.II.10.710/2016/5.; Mfv.II.10.783/2016/4.

Ügyészégi határozatba foglalt nem vitatott tényszerű megállapítások okszerűen alapot adhatnak arra a következtetésre, hogy a hivatásos állomány tagja nem felel meg a kifogástalan életvitel követelményének. Azzal, hogy a felperes lemondott a vádemelés elhalasztásáról szóló határozat elleni panasz lehetőségéről, már nincs lehetősége a vele szemben megfogalmazott gyanú elhárítására, amely körülmény kihat a hivatásos szolgálati viszonyára, így annak munkajogi következményei alól nem mentesülhet arra hivatkozva, hogy bűnösségét bíróság jogerősen nem állapította meg.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló 1993. évi XXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 6. cikk (2) bekezdésével kapcsolatban azt többször kimondta, hogy az ártatlanság vélelmének elvét sérti, ha bűncselekménnyel vádolt személyt érintő bírói határozat vagy hatósági nyilatkozat azt a véleményt tükrözi, hogy bűnös, mielőtt a törvény rendelkezésének megfelelően bűnösnek bizonyult volna. Ugyanakkor különbséget kell tenni azon megnyilvánulások között, amelyek szerint az érintett személy bűnös, és azok között, amelyek pusztán a gyanú meglétére utalnak [Garycki vs Lengyelország, (14348/02.), 2007. február 6., (66-70.) bekezdések].

Az Alkotmánybíróság 3087/2016.(V.2.) AB határozatában azt vizsgálta, hogy az ártatlanság vélelmét sérti-e az a bírói jogértelmezés, amely jogszerűnek minősíti egy munkavállaló munkaviszonyának rendkívüli felmondással való megszüntetését olyan esetben, amelyben a felmondás a munkavállaló általi szándékos bűncselekmény elkövetését megállapító, nem jogerős elsőfokú büntetőjogi ítéletből megismert, a munkavállaló elkövetési magatartását leíró tényállási elemeken alapszik. (34). Az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az ártatlanság vélelmének érvényesülését nem sértette az a bírói jogértelmezés, mely szerint a jogviszony megszüntetését önmagában ez a nem jogerős határozatban megállapított tényállás is megalapozhatta. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépését követően a 3243/2014.(X.3.) AB határozatban általános érvénnyel megállapította, hogy „a

bizalomvesztés sokkal szélesebb körben és más kontextusban érvényesül, mint a büntetőjogi felelősség kimondása, és a bizalomvesztés a felelősség megállapításával nincs is közvetlen összefüggésben, hiszen a bizalomvesztés nem a bűnösséghez kapcsolódó büntetőjogi fogalom. A bizalomvesztés nem a bűnösséget kimondó ítélet egyenes következménye, mint ahogy a bizalom helyreállítása sem következik egy felmentő ítéletből.” (indokolás 32.). Hasonlóan foglalt állást az Alkotmánybíróság a 3243/2014.(X.3.) AB határozatában (indokolás 29-31.).

A Be. 222. §-ához fűzött Kommentár szerint a gyanúsított panasszal élhet a vádemelés elhalasztása miatt, ekkor az ügyész kötelezően vádat emel. Ezen jogorvoslati lehetőség biztosítja, hogy a bíróság által bűnösnek nem nyilvánított személy részére – az ártatlanság vélelmét sértve – ne lehessen bűncselekmény elkövetése miatti kötelezettségeket meghatározni akarata ellenére. Abban az esetben ugyanis, amikor a vádemelés elhalasztásának tartalma eredményesen telt el, a terhelt kötelezhető például a bűnügyi költségek viselésére, tehát a vádemelés elhalasztása akkor is járhat büntetőjogi következményekkel, ha eredményesen telt el. Mindezekre tekintettel helytálló az eljárt bíróságok jogi álláspontja, mely szerint a kifogástalan életvitel nem azonosítható a büntetlen előélettel. Ha valakinek a bűnösségét büntetőbíróság nem állapította meg, illetve nem szabott ki olyan súlyú büntetést, amelyhez a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények kapcsolódnak, az még nem jelenti a kifogástalanságot.

A Hszt. 3. § (1) bekezdése szerint a szolgálati viszony az állami és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges közszerződés jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, e törvényben és más jogszabályokban meghatározott kötelezettségek terhelik és jogosultságok illetik meg. A fegyveres szerv hivatásos állományának tagja a Hszt. 30/A. § (1) bekezdése alapján a Magyar Rendvédelmi Kar tagja, ezért meg kell felelnie a MRK Rendvédelmi Hivatás Etikai Kódexben és Etikai Eljárási Szabályzatban foglaltaknak. A Hszt. 70/B. § (1) bekezdése és az előbbieken megjelölt szabályzat is alapvető szinten rögzíti – többek között – a tisztességet, a korrupció elutasítását és üldözését. A szabályzat rendelkezik arról is – többek között – az MRK tagjai törekedjenek arra, hogy életvitelük alkalmas legyen a környezetük tiszteletére és megbecsülésére, ne adjanak okot tisztességükben való kételkedésre, a polgárok rosszallására.

Mindezekre tekintettel az alperes jogszabálysértés nélkül vont le következtetést arra, hogy a felperes nem felel meg a szolgálat törvényes, befolyástól mentes ellátása követelményének, ennek megfelelően szolgálati viszonyának megszüntetése jogszerű volt.

Polgári ügyszak

Pfv.IV.22.223/2016/7.

Mind a bírósági joggyakorlat, mind a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata (különösen a 20972/92. számú Raninen-ügy) szerint a bilincs használatának elrendelése kérdésében kétségtelenül az azt alkalmazni kívánó hatóság tagja széles mérlegelési jogkörében dönt, a használat jogszerűsége kérdésében annak vizsgálatát írja elő, hogy az adott egyedi esetben fennálló körülmények mennyiben támasztják alá az intézkedést. Ennek kapcsán azt kell előtérbe helyezni, hogy van-e indok annak a feltételezésére, hogy a kényszerintézkedéssel, bilincseléssel érintett személy ellenáll, megszökik, sérülést, vagy kárt okoz, bizonyítékokat tüntet el. Az alperes diszkrecionális jogkörében eljárva a rendelkezésére álló adatokat úgy mérlegelte, hogy a felperes terhére rótt bűncselekmények kiemelt tárgyi súlyára tekintettel és a terhelt testi adottságait értékelve nem adott a bilincs levételére utasítást. Ezzel a mérlegelési jogkörben hozott döntésével az alperes a felperes személyiségi jogait nem sértette.

A felperes ellen indított büntetőeljárásban a Pesti Központi Kerületi Bíróság és a Fővárosi Törvényszék 2012. június 3., november 28., 2013. március 1., május 29. és 2013. július 31. napján döntött előzetes letartóztatása elrendeléséről, illetve meghosszabbításáról. A zárt ülések idején a bíróságok folyosóján a sajtó képviselői jelen voltak és tudósítottak az eseményről, ennek során a felperesről kép- és filmfelvételek készültek, ahogy bilincsben, vezetősáron halad a folyosón. A Központi Nyomozó Főügyészség több alkalommal foganatosította a felperes kihallgatását, melyeken rendszerint bilincs nélkül és a büntetés-végrehajtási őrök nélkül, védője jelenlétében hallgatta ki őt az eljáró ügyész.

2012. december 19. napján az eljáró ügyész elektronikus adathordozó eszköz tartalmának lefoglalását foganatosította a Nemzeti Nyomozó Iroda Aradi utcai épületében. Az épület jól őrzött, szigorú beléptetési rendszerrel. A felperes a nyomozati cselekményen jelen volt, mindvégig bilincsen. A Központi Nyomozó Főügyészség ügyészi rendelvény szerint az eljáró ügyész a látogatóval történő szóbeli érintkezés ellenőrzését fenntartotta magának.

2012. augusztus 17. napján a Központi Nyomozó Főügyészség irodahelyiségében a felperest meglátogathatta élettársa, fia és bátyja. A beszélőn jelen volt az ügyészség részéről S. rendőr őrnagy, mint az ügyészség megbízottja, valamint a bv. személyzet is. A felperes a beszélő során mindvégig bilincsen volt, a hozzátartozói által hozott ételt is bilincsen ette.

A bíróság 2012. június 3-án, november 28-án, 2013. március 1-jén, május 29-én, július 31-én döntött a felperes előzetes letartóztatásáról, illetve annak meghosszabbításáról. A bírósági tárgyalóterem előtti folyosón minden alkalommal legalább tíz TV kamera, tíz-tizenöt sajtófotós és számos újságíró várakozott, végig fotózták, videózták, amikor a felperes kéz- és lábbilincsen, vezetőszáron belépett a folyosóra és várakozott a tárgyalás megkezdésére. A tárgyalás szünetében és annak végeztével is. fotóztak, videóztak. Az így készült felvételek az összes televízióban, napilapban és nagyobb hírportálokon megjelentek.

A 2012. augusztus 17. napján a Központi Nyomozó Ügyészség Zichy Jenő utcai épületében, a családtagjaival (fia, élettársa, bátyja) tartott beszélőn, ugyanezen a napon és 2013. március 14. napján foganatosított kihallgatásán, továbbá a 2012. december 19-én a Nemzeti Nyomozó Iroda Aradi utcai épületében foganatosított nyomozási cselekményen végig bilincsen volt.

A 6/1996. (VII.12.) IM rendelet (a továbbiakban: Rend.) 48. § (5) bekezdése alapján büntető ügyben történő előállításakor az eljáró ügyész, illetőleg a bíróság elrendelheti az alkalmazott mozgáskorlátozó eszköz eltávolítását. Az előállító ór az erre vonatkozó rendelkezést köteles végrehajtani. Az intézkedés nem vonatkozhat a vezetőbilincs eltávolítására.

Jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet, hogy fenti rendelkezésből következően, az eljáró ügyész, illetve a bíróság részéről nem kötelezettség, hanem csupán lehetőség az egyik mozgáskorlátozó eszköz, a kézi bilincs eltávolításának elrendelése az előtte foganatosított eljárási cselekmény idejére, és egyéni megítélésétől, a körülmények mérlegelésétől függ, hogy e jogaival él-e vagy sem, amit egyik esetben sem köteles indokolni, és az még a büntetőeljárásban sem bírálható felül. Ebből következően az, hogy az ügyész a felperes által kifogásolt események során nem rendelte el a kézi bilincs eltávolítását, nem személyiségi jogot sértő magatartás, ami a kártérítési felelősségét kizárja.

Utalt arra is a Kúria, hogy a normaszövegből egyértelműen következik, hogy az ügyész, illetve a bíróság részéről pusztán lehetőség a mozgáskorlátozó eszköz eltávolításáról szóló rendelkezés. Olyan diszkrecionális, mérlegelési jog, amely biztosítja gyakorlója számára, hogy önállóan döntsön arról, hogy milyen tényezőket vesz figyelembe a döntésénél és miket nem, illetve hogy hogyan súlyozza felmerülő tényezőket.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel mutatott rá arra, hogy mind a bírósági joggyakorlat, mind a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata (különösen a 20972/92. számú Raninen-ügy) szerint a bilincs használatának elrendelése kérdésében kétségtelenül az azt alkalmazni kívánó hatóság tagja széles mérlegelési jogkörében dönt, a használat jogszerűsége kérdésében annak vizsgálatát írja elő, hogy az adott egyedi esetben fennálló körülmények mennyiben támasztják alá az intézkedést. Ennek kapcsán azt kell előtérbe helyezni, hogy van-e indok annak a feltételezésére, hogy a kényszerintézkedéssel, bilincseléssel érintett személy ellenáll, megszökik, sérülést, vagy kárt okoz, bizonyítékokat tüntet el.

Az alperes diszkrecionális jogkörében eljárva a rendelkezésre álló adatokat úgy mérlegelte, hogy a felperes terhére rótt bűncselekmények kiemelt tárgyi súlyára tekintettel és a terhelt testi adottságait értékelve nem adott a bilincs levételére utasítást. Egyetértett a Kúria a jogerős döntésében foglaltakkal, vagyis, hogy ezzel a mérlegelési jogkörben hozott döntésével az alperes a felperes személyiségi jogait nem sértette.

Pfv.IV.20.152/2017/4.

Az alperes jogellenes magatartása a perben alperesi elismerésre is tekintettel kétséget kizáróan megállapítható volt, azonban az alperes olyan kirívóan súlyos jogalkalmazási hibát nem vétett, mely megalapozná a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősségét.

Az alperes nem vitatta, hogy jelentős határidő túllépés történt a M.-i Rendőrkapitányság részéről, vagyis a jogellenes magatartás nem szorult bizonyításra.

A tisztességhez eljáráshoz való jog a perben irányadó Alaptörvény XXIV. cikkén alapul, melynek értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos alapjog és egyben eljárási alapjog, de nem minősül személyiségi jognak. A személyhez fűződő jogok ugyanis a személyiség elsőrendű megnyilvánulásához, az egyénhez, individuumhoz kapcsolódnak, az ember személyiségének kiteljesedését biztosítják, az ember méltóságának a kifejeződése.

Helytállóan hivatkozott az alperes az érdemi ellenkérelmében arra, hogy a közigazgatási eljárás jogszerű, jogszabályban meghatározott határidőn belüli, lefolytatásának joga alkotmányos alapjog ugyan, de nem tartozik a személyiségi jogok körébe, így azok megsértése nem szankcionálható a személyiségi jog megsértése esetére felállított eszközökkel.

Pfv.IV.20.238/2017/5.

A jogorvoslathoz való jog a perben irányadó Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján alkotmányos alapjog és egyben eljárási alapjog, de nem minősül személyiségi jognak.

Jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős döntés, hogy a jogorvoslathoz való jog a perben irányadó Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján alkotmányos alapjog és egyben eljárási alapjog, de nem minősül személyiségi jognak. A személyhez fűződő jogok ugyanis a személyiség elsőrendű megnyilvánulásához, az egyénhez, individuumhoz kapcsolódnak, az ember személyiségének kiteljesedését biztosítják, az ember méltóságának a kifejeződése (BDT2011. 2548). Nem megalapozott tehát a felperes keresete személyiségi jogi alapon, ezzel összefüggésben a felperes a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és e) pontjának alkalmazását nem kérheti.

Mindenben osztotta a Kúria a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy polgári perben ezen mérlegelő tevékenység felülbírálatára lehetőség nincs, kirívóan súlyos jogértelmezési tévedés hiányában a jogalkalmazó szerv kártérítési felelőssége nem állapítható meg a Ptk. 349. §-a alapján.

Emellett a Kúria is kiemeli azt, hogy a felperes kára a büntetőeljárással, a lefolytatott nyomozással, alperes határozataival nem állt összefüggésben. A Zalaegerszegi Városi Bíróságon 8.P.20.451/2009. ügyszámon H. és a J. Kft. alperes között per volt folyamatban. A bíróság 21. sorszámú 2009. december 29. napján jogerőre emelkedett ítéletével a J. Kft.-t 831.360 forint vételár és járulékai megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Felperes ekként 2009. december 29. napját követően a teljesítési határidő lejártával a L. gyanúsítottal szemben folyamatban lévő büntetőeljárástól függetlenül végrehajtható okirattal rendelkezett. A követelés megtérülését nem a folyamatban lévő büntetőeljárás akadályozta.

Szükségesnek tartja a Kúria azt is hangsúlyozni, hogy a felperes a kárának a megtérítését a büntetőügyben nem is követelhette volna, mivel a büntetőeljárás L.-vel szemben volt folyamatban, vele szemben azonban polgári jogi igényrel a felperes nem élhetett volna, mivel a kárát a vele szerződéses viszonyban álló J. Kft. okozta, akivel szemben az igényét polgári perben érvényesíthette. A Kft. felszámolása pedig nem az alperes magatartására vezethető vissza, ezért a felperes az alperessel szemben alappal kártérítési igényrel nem léphet fel.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda
Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József
Szerkesztőbizottság: Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin
Munkatárs: Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna; Dr. Tancsik Annamária
Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.